

Tussentijdse rapportage

**Vlaams Jeugd- en
Kinderrechtenbeleidsplan
2020 - 2024**

Inhoudsopgave

Situering.....	3
Voorwoord door de minister van Jeugd.....	4
Prioriteit 1. Welbevinden en positieve identiteitsontwikkeling.....	7
TD 1.1. De Vlaamse overheid voert een gericht integriteitsbeleid waarin actief wordt ingezet op een geïntegreerde aanpak van geweld die vertrekt vanuit het verhaal en de vraag van het kind en de jongere.....	7
TD 1.2. De Vlaamse overheid stimuleert initiatieven zowel op collectief als individueel niveau die leiden tot ontmoeting, een versterking van de weerbaarheid en erkenning van de veerkracht van ieder kind en jongere.....	15
Prioriteit 2. Gezonde en leefbare buurten	24
TD 2.1. De Vlaamse overheid erkent de rol en de plaats van kinderen en jongeren in de publieke ruimte en de inrichting ervan.....	24
TD 2.2. De Vlaamse overheid besteedt aandacht aan leefbaar en duurzaam samenleven waarbij kinderen en jongeren de stuwende motor zijn.....	29
Prioriteit 3. Engagement aan de samenleving door vrijwillige inzet.....	33
TD 3.1. De Vlaamse overheid erkent, versterkt en stimuleert maatschappelijke inzet van kinderen en jongeren op vrijwillige basis.....	33
TD 3.2. De Vlaams overheid erkent en verbetert de talent-, kwaliteiten- en competentie-ontwikkelingen die voortvloeien uit vrijwillige inzet	37
Prioriteit 4. Vrijtijdsbesteding voor allen	40
TD 4.1. De Vlaamse overheid zet in op oplossingsstrategieën om drempels voor een geïntegreerd vrijetijdsbeleid weg te werken	40
TD 4.2. De Vlaamse overheid ondersteunt en stimuleert de uitwerking van een vrijetijdsbeleid dat vertrekt vanuit kruisbestuivingen	43
Prioriteit 5. Mediawijsheid	50
TD 5.1. De Vlaamse overheid versterkt de competenties van kinderen en jongeren binnen een gemediatiseerde samenleving en heeft hierbij oog voor de belangrijke rol die opvoedingsverantwoordelijken en begeleiders spelen	50
TD 5.2. De Vlaamse overheid zet zich in voor een meer inclusief mediawijsbeleid via weerbaarheidsopbouw	56
Lijst met afkortingen	61
Bijlagen	64
Bijlage 1. Nulmeting – Indicatoren JKP.....	64
Bijlage 2. Koppeling JKP en relevante slotbeschouwingen VN-Comité Rechten van het Kind	72

SITUERING

Overeenkomstig het decreet van 20 januari 2012 houdende een vernieuwd jeugd- en kinderrechtenbeleid, wordt er tweemaal formeel gerapporteerd over de uitvoering van het jeugd- en kinderrechtenbeleidsplan 2020-2024 (JKP), namelijk met een tussentijds rapport over de uitvoering van het JKP na het tweede jaar van uitvoering, en een eindrapport in het laatste jaar van uitvoering. Deze rapporten worden door de Vlaamse Regering bezorgd aan het Vlaams Parlement en de Kinderrechtencommissaris.

Hieronder kan u het tussentijds rapport vinden. Het is een verslag van de uitvoering van het JKP 2020-2024 in 2020 en 2021 en een prognose van wat nog staat te gebeuren vanaf 2022.

De aangeleverde informatie handelt over de uitvoering van het JKP zoals goedgekeurd op 25 september 2020. Dit rapport is dan ook geen oplijsting van de plannen en/of acties die ministers of beleidsdomeinen bijkomend namen in hun benadering van kinderen en jongeren. Het beperkt zich tot de uitvoering van de acties in het plan zelf die een bijdrage leveren aan de goedgekeurde doelstellingen. De outputindicatoren op niveau van de acties worden in de tekst beschreven. De O-meting van de effectindicatoren op niveau van de doelstellingen wordt als bijlage van dit tussentijds rapport opgenomen.

De rapportage gaat hand in hand met het beleidsplan. Om een totaaloverzicht te krijgen, dienen beide documenten naast elkaar gelezen te worden.

Het volledige JKP kan worden geraadpleegd via jkp.vlaanderen.

VOORWOORD DOOR DE MINISTER VAN JEUGD

Beste lezer,

Bijgaand vind je het tussentijds rapport van de Vlaamse Regering over de uitvoering van het Vlaams Jeugd- en kinderrechtenbeleidsplan 2020-2024 (JKP). Als Vlaams minister van Jeugd en Kinderrechten heb ik dit rapport laten opmaken ten behoeve van het Vlaams Parlement en de Kinderrechtencommissaris. Het Departement Cultuur, Jeugd en Media (CJM) stond in voor de coördinatie van het rapport en verzamelde de benodigde informatie via de aanspreekpunten jeugd- en kinderrechtenbeleid van de betrokken entiteiten van de Vlaamse overheid. Het rapport werd geactualiseerd tot en met 31 december 2021.

Met dit tussentijds rapport geeft de Vlaamse Regering uitvoering aan artikel 3, §3 van het decreet houdende een vernieuwd jeugd- en kinderrechtenbeleid van 20 januari 2012 dat luidt als volgt: *“De Vlaamse Regering bezorgt aan het Vlaams Parlement en de Kinderrechtencommissaris een tussentijds rapport over de uitvoering van het Vlaams jeugd- en kinderrechtenbeleidsplan na het tweede jaar van uitvoering, en een eindrapport in het laatste jaar van uitvoering.”*

Artikel 4 van het besluit van de Vlaamse Regering van 7 september 2018 betreffende het jeugd- en kinderrechtenbeleid stelt:

“Het tussentijds rapport en het eindrapport over de uitvoering van het plan, vermeld in artikel 3, § 3, van het decreet van 20 januari 2012, bevatten een evaluatie, waarbij in het tussentijdse rapport ook aangegeven wordt hoe aan de tekortkomingen zal verholpen worden.”

In dit voorwoord vind je meer informatie over de goedkeuring van het JKP zelf, de totstandkoming van het tussentijds rapport en het vervolg.

Situering van het Vlaams jeugd- en kinderrechtenbeleidsplan (JKP)

De Vlaamse Regering keurde het Vlaams Jeugd- en kinderrechtenbeleidsplan 2020-2024 goed op 25 september 2020. Het JKP is een beleidsinstrument waarin voor de komende regeerperiode de visie van de Vlaamse Regering op het te voeren beleid omtrent jeugd- en kinderrechten op vlak van vijf vastgelegde prioriteiten wordt vastgesteld. Dit plan is van toepassing op alle kinderen, jongeren en jongvolwassenen tussen 0 en 30 jaar in Vlaanderen en het tweetalig gebied Brussel-Hoofdstad.

Het JKP geeft uitvoering aan het Vlaams Regeerakkoord en aan het bovenvermelde besluit op het jeugd- en kinderrechtenbeleid van 2018 door te focussen op vijf prioriteiten. Als Vlaamse minister van Jeugd sta ik in voor de coördinatie.

Het JKP speelt een belangrijke rol binnen het Vlaams jeugd- en kinderrechtenbeleid.

De kracht van het JKP is dat de Vlaamse Regering een duidelijk engagement is aangegaan om in Vlaanderen binnen vijf transversale doelstellingen in te zetten op concrete, haalbare en realiseerbare acties die een impact en waarneembaar effect hebben op het leven van kinderen, jongeren en jongvolwassenen in Vlaanderen en het tweetalig gebied Brussel-Hoofdstad. Tegelijkertijd wil dit ook zeggen dat het tussentijds rapport maar een beperkte selectie van initiatieven en evoluties omvat die van belang zijn voor kinderen en jongeren. Regulier beleid dat een verschil maakt in het leven van kinderen, jongeren en jongvolwassenen binnen de verschillende Vlaamse beleidsdomeinen worden immers niet meegenomen in het JKP.

Het JKP is echter niet het enige beleidsinstrument. Juist omdat het niet alle initiatieven op het vlak van jeugd en kinderrechten omvat, werd in 2018 het verticaal overleg jeugd- en kinderrechtenbeleid ingevoerd.

Iedere Vlaamse minister brengt binnen zijn of haar bevoegdheden het jeugd- en kinderrechtenperspectief binnen door de jaarlijkse organisatie van een verticaal overleg jeugd- en kinderrechtenbeleid ter voorbereiding van de beleids- en begrotingstoelichting (BBT). Hij of zij nodigt daarbij minstens het Kinderrechtencommissariaat, de Vlaamse Jeugdraad en de bevoegde aanspreekpunten jeugd- en kinderrechtenbeleid uit. Het verticaal overleg toetst de specifieke beleidsinitiatieven op hun effecten voor kinderen en jongeren en hun rechten. Het levert in dit opzicht input voor de BBT.

Het JKP is bovendien niet het enige horizontale beleidsplan dat impact beoogt op kinderen en jongeren. Specifieke doelstellingen en/of acties m.b.t. kinderen en jongeren krijgen ook een plaats binnen het Vlaams Actieplan Armoedebestrijding, het Vlaams Klimaatplan, het Horizontaal Integratie- en Gelijke Kansenbeleidsplan, het Actieplan Gecoördineerd Vlaams Vrijwilligersbeleid, het Actieplan ter Bestrijding van Seksueel Geweld, het Actieplan Dak- en Thuislozen, het Actieplan ter Preventie van Gewelddadige Radicalisering, Extremisme, Terrorisme en Polarisatie, het Vlaams Actieplan Suïcidepreventie, het Ouderenbeleidsplan, het Vlaams Eenzaamheidsplan en het Mantelzorgplan.

Totstandkoming van het tussentijds rapport

Voorliggend tussentijds rapport kwam tot stand op basis van fiches die aangeleverd werden door de aanspreekpunten jeugd- en kinderrechtenbeleid. De fiches bevatten een procesmatige weergave van de inspanningen die geleverd werden door de bevoegde ministers en administraties in uitvoering van het JKP.

De aangeleverde fiches werden verwerkt door het Departement CJM en resulteerden in een ontwerprapport dat uitvoerig besproken werd op de reflectiegroep jeugd- en kinderrechtenbeleid van 22 maart 2022. Het ontwerprapport werd ter voorbereiding aan de leden van de reflectiegroep bezorgd. Aan de aanspreekpunten werd uitdrukkelijk gevraagd de aangeleverde input politiek te laten valideren.

De reflectiegroep stipte enerzijds punctuele zaken aan. Anderzijds werd er meer algemeen gereflecteerd op de uitvoering van het JKP en op het ontwerprapport. Daar waar mogelijk, werden aangehaalde punten verwerkt in het rapport. Ook vragen tot aanpassing (correcties, tekstsuggesties, ...) die voor of na de reflectiegroep via mail bezorgd werden, werden zo goed als mogelijk geïntegreerd in het rapport.

Het tussentijds rapport geeft een uitgebreid procesmatig overzicht van de uitrol van JKP-acties in Vlaanderen. Het biedt een breed beeld van wat in 2020 en 2021 binnen de 5 prioriteiten vanuit Vlaanderen voor kinderen en jongeren loopt.

Het grootste deel van de acties is in uitvoering. Vele maatregelen verlopen in samenwerking tussen verschillende entiteiten van de Vlaamse overheid, organisaties binnen en buiten de jeugdsector en met kinderen en jongeren zelf.

Het kind- en jongerenperspectief gaat verder dan de gewoonlijke beleidsdomeinen als het gaat over de jeugd in Vlaanderen en tweetalig gebied Brussel-Hoofdstad. Ook in minder voor de hand liggende beleidsdomeinen, zoals Omgeving en Werk, toont het rapport aan dat het kind- en jongerenperspectief steeds vaker op de voorgrond treedt.

Verscheidene Vlaamse, nationale en internationale onderzoeken wijzen op de specifieke impact van de corona-pandemie en de maatregelen ter bestrijding ervan op de leefwereld en het leven van kinderen en jongeren. Door corona werd des te scherper duidelijk dat de gekozen prioriteiten voor het JKP de juiste waren. Het welbevinden, de ruimte om jong te zijn, het vrijwillig engagement, vrijetijdsbesteding en mediawijsheid stonden onder druk. Zowel in de door Vlaamse Regering genomen mitigerende maatregelen, als bij de versoepeling ervan en ook bij de opgemaakte

relanceplannen werd sterk ingespeeld op het belang van deze prioriteiten voor de leefwereld van kinderen en jongeren. Tijdens de reflectiegroep werd gevraagd de gevolgen van de coronapandemie voor kinderen en jongeren in het rapport weer te geven.

Het tussentijds rapport beschrijft dan ook maatregelen die de effecten van de pandemie voor kinderen en jongeren trachten te verzachten. Tegelijkertijd wordt ook vastgesteld dat een aantal acties omwille van de pandemie vertraging hebben opgelopen. In het bijzonder gaat het hierbij om internationale uitwisselingen en participatietrajecten.

Het JKP is een dynamisch plan waarmee te allen tijde kan worden ingespeeld op de actualiteit. Doordat het tussentijds rapport een terugblik werpt op de uitrol van het JKP tot en met 31 december 2021, vindt de recente oorlogssituatie die in Europa is ontstaan door de inval van Rusland in Oekraïne hierin niet zijn weerslag. Bij de verdere uitvoering van het JKP zal hier hoe dan ook rekening mee gehouden worden.

Parallel aan het tussentijds rapportageproces, werd aan het JeugdOnderzoeksPlatform (JOP) gevraagd een nulmeting op te maken. Ze gaat als bijlage 1 bij dit rapport. Deze nulmeting bouwt verder op een eerdere oefening die door het JOP uitgevoerd werd, waarbij in kaart werd gebracht welke indicatoren en data reeds regelmatig opgevraagd worden bij en over jongeren inzake de vijf prioriteiten. Deze werden gekoppeld aan de tactische en operationele doelstellingen. De nulmeting toont de gegevens en invulling van de indicatoren tot en met 2020, aangezien er van het merendeel van de vastgestelde indicatoren op niveau van de TD's en OD's geen nieuwe cijfers beschikbaar zijn tussen 2021 en 2022. Bij het opmaken van een eindrapport zal een éénmeting worden opgemaakt, waarbij de evolutie van deze gegevens kan worden bekeken. Evenwel kunnen de cijfers niet één-op-één worden gekoppeld aan de individuele acties.

Daarnaast heeft het Departement CIM de als bijlage bij het JKP per prioriteit opgelijste relevante slotbeschouwingen op het Belgisch landenrapport van het VN-Comité Rechten van het Kind (2019) aangevuld met een verwijzing naar de JKP-acties uit het tussentijds rapport die er geheel of ten dele uitvoering aan geven. Dit overzicht gaat als bijlage 2 bij het rapport. Uit het overzicht blijkt dat heel wat acties uit het JKP opvolging geven aan de aanbevelingen en toewerken naar een versterkte en concrete vertaling van kinderrechten in Vlaanderen en het tweetalig gebied Brussel-Hoofdstad. Het JKP is bijgevolg een belangrijk beleidsinstrument dat invulling geeft aan de slotbeschouwingen. Tevens kan deze oplijsting worden beschouwd als een eerste voorbereiding van de Vlaamse bijdrage voor de volgende periodieke rapportage aan het VN-Comité voor de Rechten van het Kind, die gepland is voor 2024. De overzichtelijke koppeling van JKP-acties aan de slotbeschouwingen geeft eveneens gevolg aan wat werd gevraagd op de reflectiegroep jeugd- en kinderrechtenbeleid van 23 november 2021.

Tot slot, dit rapport is het resultaat van de goede samenwerking tussen het Departement CIM en de aanspreekpunten jeugd- en kinderrechtenbeleid van de verschillende departementen en agentschappen van de Vlaamse overheid. Recentelijk, in december 2021, werd de aanduiding van aanspreekpunten nog geactualiseerd. Voorliggend rapport onderstreept de centrale rol die de aanspreekpunten jeugd en kinderrechtenbeleid vervullen voor hun vakminister en het Vlaams jeugd- en kinderrechtenbeleid.

De verwezenlijking van de ambities van de Vlaamse Regering voor kinderen en jongeren in Vlaanderen en tweetalig gebied Brussel-Hoofdstad is nu halfweg. Twee belangrijke jaren komen er nog aan. In 2024 volgt het eindrapport over de uitvoering van het JKP voor het Vlaams Parlement en de Kinderrechtencommissaris.

Benjamin DALLE

Vlaams minister van Brussel, Jeugd, Media en Armoedebestrijding

PRIORITEIT 1. WELBEVINDEN EN POSITIEVE IDENTITEITSONTWIKKELING

TD 1.1. De Vlaamse overheid voert een gericht integriteitsbeleid waarin actief wordt ingezet op een geïntegreerde aanpak van geweld die vertrekt vanuit het verhaal en de vraag van het kind en de jongere

OD 1.1.1. We stimuleren kennisopbouw, expertise-uitwisseling en samenwerking waarbij vertrokken wordt vanuit de positie en de leefwereld van het kind of de jongere

Actie 1.1.1.1. Universele, selectieve en geïndiceerde preventie voor kinderen en jongeren
Sensibiliserings- en informatiecampagnes gericht op zelfzorg (in kader van Zorgen voor Morgen)

Verantwoordelijke minister(s): Minister van Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding, Minister van Justitie en Handhaving en Minister van Brussel, Jeugd en Media

Timing: 2020 - 2024

Actieplan Mentaal welzijn

Volgende acties werden gefinancierd vanuit het actieplan Mentaal welzijn. Het actieplan is opgesteld door experts ter zake en er gebeurt een aftoetsing bij de gebruikers over de uitvoering van het plan.

[Rode Neuzen Dag](#) luistert naar jongeren en geeft hun een platform om hun vragen, verhalen en bezorgdheden te delen. Dat kon in juni 2020 tijdens drie interactieve Instagram Live-sessies waarin bekende Vlamingen en experts in gesprek gingen met jongeren. De drie Instagram Live-sessies inspireerden 18.000 jongeren en meer dan 3.655 onder hen stelden hun vragen aan experts en bekende Vlamingen. Rode Neuzen Dag stelde ook een boostpakket samen waarmee jongeren zelf aan de slag kunnen.

In het kader van [de HOU VAST Beweging](#) startte TEJO in september 2021 met een nieuw project: een reizende belevingsexpo! TEJO staat voor Therapeuten voor Jongeren en biedt in Vlaanderen laagdrempelige, therapeutische hulpverlening aan jongeren tussen 10 en 20 jaar. Deze 'reizende tentoonstelling' werkte TEJO uit om jongeren preventiever te ondersteunen. Op een creatieve, innovatieve manier gaan ze jongeren vertellen over hun rechtspositie, wat het betekent 'goed in uw vel zitten', een positief zelfbeeld te hebben en zo het persoonlijk welzijn van jongeren te versterken en te verbreden. Ook wanneer het niet goed gaat, willen ze hen de weg wijzen naar de hulpverlening die ze nodig hebben.

Heel wat jonge kinderen hebben het mentaal moeilijk door de coronapandemie en het gebrek aan sociaal contact met hun vriendjes na de schooluren. Kinderpsychologen merken het dagelijks in hun praktijk en ook de hulplijnen voor jongeren, Awel en JAC, krijgen sinds het begin van de coronapandemie opvallend meer oproepen. Uitgeverij Averbode heeft daarom een speciale editie 'Alles komt goed' van het tijdschrift Zonneland uitgewerkt om angstgevoelens bij kinderen aan te pakken. Tips, getuigenissen van leeftijdsgenootjes en ideeën voor buitenactiviteiten brengen de boodschap spelenderwijs en op kindermaat bij de 10- tot 12-jarigen.

Eén gezin, één plan (1G1P)

De minister van Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding heeft twee oproepen gelanceerd. In 2021 heeft Opgroeien 1G1P gebiedsdekkend uitgerold over Vlaanderen en het tweetalig gebied Brussel-Hoofdstad. Opgroeien doet de aansturing en financiering. Er is een intersectoraal projectteam dat de opvolging doet. 16 samenwerkingsverbanden zijn operationeel en geven verder vorm aan de doelstelling om, samen met minimaal de basisvoorzieningen en de jeugdhulpaanbieders die erkend zijn voor gespecialiseerde rechtstreeks toegankelijke jeugdhulpverlening in het werkingsgebied, een gecoördineerd en laagdrempelig rechtstreeks toegankelijk zorgaanbod uit te bouwen. Hiertoe wordt vanuit een gedeelde verantwoordelijkheid een teamwerking gecreëerd die zich flexibel tussen de basisvoorzieningen en de gespecialiseerde rechtstreeks toegankelijke jeugdhulpverlening positioneert, die relevante expertises bundelt en vanuit een multidisciplinair perspectief werkt.

Signs of safety

Tijdens de coronapandemie ligt de focus vooral op de aanpak van de crisis op medisch vlak. Om ook de impact op het mentaal welzijn op te vangen, heeft de Vlaamse Regering verschillende acties geformuleerd in het actieplan 'Zorgen voor Morgen'. Investeren in een mobiel aanbod om veiligheid te creëren in de eigen context bij dreigende uithuisplaatsing, is een van die acties (rondzendbrief 02/07/2020). Op 1 januari 2021 startte de uitrol officieel van dit nieuwe aanbod, contextbegeleiding Signs of Safety, voor in totaal 60 modules. Per regio zijn twee initiatiefnemers geselecteerd voor zes modules contextbegeleiding Signs of Safety.

Signs of Safety is een oplossingsgerichte werkwijze binnen de jeugdbescherming die zich focust op het creëren van een veilige (opvoedings)situatie voor kinderen en jongeren. In Vlaanderen is dat binnen de ondersteuningscentra jeugdzorg en sociale diensten jeugdrechtbank. Het doel is een werkend veiligheidsplan dat de alledaagse leefomstandigheden rond een kind of jongere verandert, zodat iedereen weet dat het kind of de jongere veilig is wanneer er zich moeilijkheden voordoen.

Met de rondzendbrief 'tijdelijke uitbreiding dienstverlening gericht op het creëren van veiligheid in een context van dreigende uithuisplaatsing' van 19 maart 2021 heeft de minister van Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding tijdelijk een projectmatige uitbreiding voorzien van het private jeugdhulpaanbod met modules contextbegeleiding i.f.v. veiligheidsplanning Signs of Safety en enkele hieraan gekoppelde verblijfsplaatsen. De uitrol van dit aanbod startte op 1 mei 2021 en loopt tot en met 30 april 2022.

1000 dagen

Het plan "de eerste 1000 dagen" beoogt reeds vroeg in de zwangerschap geïntegreerde zorg aan te bieden, waarbij de medische zorg aangevuld wordt met psychosociale begeleiding bij kwetsbaarheden. Om deze kwetsbaarheden bij elke zwangere in kaart te brengen, werd er een digitale tool ontwikkeld waarin ook de aandacht voor perinatale mentale gezondheid werd opgenomen. Deze tool werd vanaf het najaar 2021 uitgerold in Vlaanderen. Daarnaast werd een wijziging van het decreet van 12 juli 2013 betreffende de integrale jeugdhulp voorbereid, zodat dit ook van toepassing wordt op ongeboren kinderen en zwangeren. Met diverse voorzieningen (Gezinszorg, VAPH, CKG, CIG, ...) wordt afgestemd zodat de ondersteuning vanaf de zwangerschap kan starten.

Jeugdwerk en Verontrusting

Het project "Jeugdwerk en Verontrusting" van het Vlaams Expertisecentrum Kinder mishandeling (VECK) streeft met middelen van het agentschap Opgroeien naar een versterking van jeugdwerk in al zijn verscheidenheid in het opmerken van en omgaan met situaties van verontrusting waardoor kinderen en jongeren zich gesteund voelen en beschermd worden. Er worden hiertoe, aansluitend

op goede praktijken in het jeugdwerk, een handelingskader, een gedragen aanpak en vormingstools voor vrijwilligers en professionals in het jeugdwerk ontwikkeld. Het project wordt begeleid door een ruime stuurgroep met vertegenwoordigers uit de hulpverlening, het jeugdwerk en de betrokken administraties Opgroeien en Departement Cultuur, Jeugd en Media.

Kindreflex

In Vlaanderen werd de Kindreflex ontwikkeld, enerzijds binnen de welzijnssector en anderzijds binnen de justitiesector. Dit instrument stimuleert dienst- en hulpverleners om met hun volwassen cliënten in gesprek te gaan over ouderschap en om verontrustende gezinssituaties te detecteren en zo snel mogelijk de veiligheid te herstellen. Er wordt expliciet ingezet om als professional (nog meer) bewust te zijn van de impact van bijvoorbeeld intrafamiliaal geweld of drugsproblematieken op het kind waar de volwassene zorg voor opneemt. Het agentschap Opgroeien subsidieert het Vlaams Expertisecentrum Kindermishandeling om er stapsgewijs voor te zorgen dat dit stappenplan gebruikt wordt in de verschillende welzijnssectoren met een dienst- of hulpverlenende taak naar volwassenen toe. Hiertoe wordt een stappenplan uitgewerkt op maat van de betrokken sector, waarna verschillende opleidingsmomenten worden georganiseerd. De Kindreflex werd uitgerold binnen de geestelijke gezondheidszorg (GGZ) en de Centra Algemeen Welzijnswerk (CAW). Zo wordt er binnen de GGZ gewerkt aan online methodieken, thematische verdieping op het vlak van risicotaxatie en het ondersteunen van kwetsbaar ouderschap.

Daarnaast gaf ook het agentschap Justitie en Handhaving een subsidie om de kindreflex op maat van de justitiehuisen uit te werken. De kindreflex zal de justitieassistenten helpen om tijdens hun begeleidingen van volwassenen justitiabelen alert te zijn voor enerzijds ouderschap en de impact van een maatregel op de kinderen van de justitiabele (bv. wanneer vader plots thuis komt uit de gevangenis en een enkelband draagt) en anderzijds de veiligheid van kinderen. De kindreflex biedt daarbij concrete handvatten, ook in situaties van onveiligheid en verontrusting. Zo geeft de kindreflex handvatten om verontrustende situaties te kunnen detecteren en in te kunnen grijpen wanneer bijvoorbeeld justitieassistenten via hun huisbezoeken opmerken dat de kinderen in het gezin van de justitiabele worden verwaarloosd of misbruikt. Justitieassistenten bevinden zich namelijk in een unieke situatie omdat ze vaak nog de enige "externe" persoon zijn die in aanraking komen met een gezin wanneer ze alle vrijwillige hulpverlening hebben geweigerd. Om van de kindreflex meer te maken dan de zoveelste opleiding of methodiek en er dus echt een reflex - een mindset om naar een situatie te kijken - van te maken, werd er een basisopleiding op maat ontwikkeld, maar ook verschillende focusgroepen om de kindreflex een plaats te geven in alle verschillende mandaten van de justitiehuisen, een verdiepende opleiding en ten slotte workshops voor alle justitieassistenten.

Alle info over de kindreflex is terug te vinden op een vernieuwde website met verschillende sectorspecifieke pagina's.

A Way Home

Opgroeien ondersteunt, in samenwerking met de AP Hogeschool en KU Leuven, 13 pilootregio's in het opzetten van een lokale coalitie die jongerenhuisloosheid wil voorkomen en beëindigen, geïnspireerd door de Canadese A Way Home beweging. De coalitie bestaat uit actoren uit verschillende levensdomeinen die vanuit een gedeelde agenda gecoördineerde acties implementeren m.b.t. zorgcontinuïteit en toegankelijkheid, duurzame woonoplossingen en vroegdetectie en interventie. De ondersteuning is gericht naar de back bone structuur per coalitie, een intersectoraal samengestelde groep die als draaischijf fungeert voor de coalitie. Deze groep wordt ondersteund aan de hand van lerende netwerken en individuele coaching. Die leiden tot volgende resultaten: er zijn versterkte vaardigheden om een lokaal netwerk en draagvlak te

creëren, jongeren zijn betrokken als gelijkwaardige partner en er is een opgerichte coalitie die een aantal gecoördineerde acties implementeert.

Vernieuwd beleid rechtstreeks toegankelijke hulp VAPH

Het VAPH bereidde een vernieuwd RTH-beleid (beleid rechtstreeks toegankelijke hulp) voor met bijzondere nadruk op preventie en inclusie en het verruimen van de mogelijkheden van outreach. Het gaat om uitbreidingsbeleid van de middelen. Er wordt bekeken hoe deze middelen best bijkomend ingezet worden.

(N)iets mis mee?!

Het Departement Cultuur, Jeugd en Media gaf in 2021 aan Pimento de opdracht om de jeugdsector in 2021 tijdelijk extra te ondersteunen bij het gebruik van het vlaggensysteem. Er werden 242 pakketten van "(N)iets mis mee?!" verspreid onder 183 verschillende aanvragers. Deze aanvragers zijn zowel lokale afdelingen als nationale koepels. Aan 16 jeugdorganisaties kon een vorming op maat worden gegeven. Daarnaast volgden ook 39 jeugdwerkers de vorming uit het open aanbod.

Op 25 september 2020 keurde de Vlaamse Regering op voorstel van de minister van Jeugd het besluit goed waarbij uitvoering gegeven wordt aan de decretale bepalingen op vlak van integriteitsbeleid en de aanduiding van een aanspreekpunt integriteit.

In vijf stappen naar een beslissing in het belang van het kind

Het belang van het kind kreeg een prominente plaats in het Kinderrechtenverdrag en is een centraal begrip om alle andere artikelen te interpreteren. Maar wat zegt dit begrip? Wie bepaalt wat het beste is voor een minderjarige? En wat gebeurt er als ouders, leerkrachten, praktijkwerkers, de overheid of de minderjarige tegenstrijdige meningen hebben over wat 'het beste' is? Actoren die beroepsmatig of op vrijwillige basis met kinderen en jongeren werken, hebben vaak een intuïtief aanvoelen van wat in het belang is van de minderjarigen die ze begeleiden. Dit is echter vaak niet zo eenvoudig te bepalen. Daarom ontwikkelde het Kenniscentrum Kinderrechten (KeKi), op vraag van het Departement Cultuur, Jeugd en Media, een stappenplan over het belang van het kind.

Het Comité voor de Rechten van het Kind van de Verenigde Naties gaf in zijn algemene commentaar nr. 14 van 29 mei 2013 invulling aan dit moeilijke en meerduidige principe. Ter gelegenheid van de 30ste verjaardag van het Kinderrechtenverdrag publiceerde het Departement Cultuur, Jeugd en Media een [Nederlandse vertaling](#) van deze commentaar. Deze verstrekt geen pasklare oplossingen maar wel handvaten.

Naar aanleiding van een bevraging van praktijkwerkers naar noden i.v.m. het hanteren van het belang van het kind (najaar 2020), ontwikkelde KeKi een stappenplan 'In vijf stappen naar een beslissing in het belang van het kind'. Het Departement Cultuur, Jeugd en Media lanceerde het stappenplan, i.s.m. KeKi, tijdens een webinar op 19 maart 2021. KeKi ontwikkelde bij het stappenplan ook een handleiding en een invulrooster. Alle documenten zijn beschikbaar op een speciaal daartoe ontworpen [webpagina](#) van de website van het Departement Cultuur, Jeugd en Media.

Vooruitblik

Eén gezin, één plan (1G1P) zal verder worden uitgewerkt en geïntegreerd binnen het gezinsbeleid door onder meer een structureel erkennings- en financieringskader.

De verdere uitrol van Signs of Safety zal gepaard gaan met opvolging en evaluatie van de module op verschillende niveaus, enerzijds in functie van het verschil dat dit maakt voor kinderen,

jongeren en hun gezin en anderzijds in functie van een toekomstig uitbreidingsbeleid om de correcte financiële modaliteiten te bepalen.

Het plan "1000 dagen" zal verder uitgevoerd worden in 2022.

Tegen eind 2022 zal het project "Jeugdwerk en Verontrusting" afgerond worden en zal toegewerkt worden naar de verduurzaming ervan in het jeugdwerk.

In 2022 zal de Kindreflex ook bij de spoeddiensten geïmplementeerd worden en zal er gewerkt worden aan een verdere verdieping bij de sectoren die er al mee werken (GGZ, CAW). Midden 2022 zal de Kindreflex nog verder uitgerold worden naar een andere, nog te bepalen, sector.

In 2022-2023 zullen het Departement Cultuur, Jeugd en Media en KeKi het stappenplan 'In vijf stappen naar een beslissing in het belang van het kind' verder verspreiden en overgaan tot een evaluatie en aanpassing ervan met het oog op de versterking van de bruikbaarheid. Andere partners zullen ook betrokken worden.

Actie 1.1.1.2. Gedifferentieerde aanpak van grensoverschrijdend gedrag Beleidsdomeinoverschrijdend overleg integriteit

Verantwoordelijke minister(s): Minister van Brussel, Jeugd en Media, Minister van Inburgering en Gelijke Kansen, Minister van Onderwijs, Minister van Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding, Minister van Sport, Minister van Cultuur

Timing: 2020 -2024

De departementen Cultuur, Jeugd en Media, Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, Onderwijs en Vorming en Sport Vlaanderen hebben in 2020 en 2021 hun overleg op het vlak van integriteit voortgezet.

Werkgroep Integriteit Jeugd

Via de Werkgroep Integriteit Jeugd zorgt het Departement Cultuur, Jeugd en Media voor het betrekken van de jeugdsector bij het integriteitsbeleid. De werkgroep komt twee keer per jaar bijeen. Zo ook in 2020 en 2021. Op de agenda stonden onder meer het jeugd- en kinderrechtenbeleidsplan, het Vlaams actieplan tegen seksueel geweld, de ervaringen met 1712, (N)iets mis mee?! (zie actie 1.1.1.1.)...

Internationale uitwisseling

In 2020-2021 bleek internationale uitwisseling niet mogelijk wegens de coronapandemie.

Platform Seksueel Grensoverschrijdend gedrag,

Verschillende administraties namen deel aan de overlegmomenten van het platform Seksueel Grensoverschrijdend gedrag georganiseerd door Sensoa.

Campagne 1712

De chatlijn na Seksueel Geweld, die met federale middelen ingebed was bij UGent-ICRH, werd overgenomen en ingebed in het bestaande hulpaanbod van Nupraatikerover.be en 1712. Deze oefening leidde ook tot een uitbreiding van de chaturen bij 1712, vanaf 1 september 2021, met een chatmogelijkheid van maandag tot donderdag van 13u tot 17u en van 18u tot 22u. Sindsdien viel er al een stijging te merken in het aantal chats.

Jaarlijks lanceert het beleidsdomein Welzijn, Volksgezondheid en Gezin een campagne om de hulplijn 1712 beter bekend te maken bij specifieke doelgroepen of om te sensibiliseren over een

bepaald thema. In 2020 had de campagne betrekking op grensoverschrijdend gedrag in de sport- en cultuursector. In 2021 was de campagne gericht op volwassenen die familiaal geweld plegen uit onmacht of in een stresssituatie.

Project Demos.

De minister van Samenleven heeft met medewerking van zijn collega-minister van Jeugd de opdracht gegeven aan Demos om tools en methodieken te ontwikkelen en te bundelen in een toolbox, met als doel de handelingsbekwaamheid van jeugdwerkers te versterken bij discriminerende uitspraken en handelingen. Het betreft het project 'Speak Out, Act In!'. De toolbox omvat bestaande en nieuw ontwikkelde instrumenten en methodieken. Het ontsluit o.a. praktische 'how-to's' rond het inzetten van het persoonlijke verhaal, het oefenen van dialoog- en reflectievaardigheden en het aangaan van een positieve confrontatie. Er liep ook een Train the trainer: een handleiding waarin jeugdorganisaties leren hoe ze aan de slag kunnen met de toolboxes, hoe ze deze inpassen in hun organisatie en hoe ze daarrond vorming kunnen opzetten. Het project wordt afgerond in 2022.

Grenswijs

[Grenswijs](#) helpt organisaties een beleid op te stellen tegen agressie, pesten en seksueel grensoverschrijdend gedrag. Grenswijs biedt een tool om een beleid rond fysieke, emotionele en lichamelijke integriteit te ontwikkelen.

De minister van Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding maakte dit mogelijk door projectsubsidie aan Sensoa. Het samenwerkingsverband waarborgt dat de website up-to-date gehouden wordt. Grenswijs is er voor wie beleid maakt en voor wie werkt met jongeren en volwassenen. Het is ontwikkeld door Sensoa, Pimento, en Icoba.

Ethiek in de sport

Het Centrum voor Ethiek in de sport (ICES) werkte mee aan Grenswijs en realiseerde 17 sportspecifieke cases die ook in de Start-2-Coach opleiding van de Vlaamse Trainersschool werden verwerkt.

ICES realiseerde de tool '[Sport met Grenzen op Jongerenmaat In gesprek met jonge sporters over lichamelijke en seksualiteit.](#)' Deze tool geeft jongeren tussen 12 en 18 jaar de taal om na te denken en te praten over wat ze oké vinden en wat niet. Sport Vlaanderen maakte samen met ICES een webinar waarin toegelicht wordt wat deze tool inhoudt en hoe deze ingezet kan worden.

ICES lanceerde eind 2021 het [doeboek 'Time-Out tegen Pesten'](#), dat sportende kinderen van 10 tot 12 jaar wil helpen om te praten over pesten en om te reageren wanneer ze pestgedrag zien. ICES is reeds enkele jaren actief in het Netwerk Kies Kleur tegen Pesten, waardoor sectoroverschrijdend geleerd en gewerkt kan worden.

Sinds 2021 zijn gesubsidieerde sportfederaties verplicht om een integriteitsbeleid te voeren en een aanspreekpunt integriteit aan te duiden. Deze verplichting vertaalt zich in zeven concrete voorwaarden.

Sinds 2021 is het Vlaams Sporttribunaal, met financiële ondersteuning vanuit Sport Vlaanderen, operationeel. Deze instantie behandelt tuchtprocedures inzake grensoverschrijdend gedrag in de sport.

Internationale uitwisseling en kennisvergaring gebeurt via ICES in Erasmus+ projecten, zoals 'Safe Sport Allies' of 'CASES - Child Abuse in Sport: European Statistics', waarmee dan de eigen producten, vormingen, ... worden ontwikkeld of versterkt.

Aanpak van grensoverschrijdend gedrag in de cultuursector

In 2020 en 2021 werden de Genderkamer en Engagement Arts verder gefinancierd vanuit het Departement Cultuur, Jeugd en Media. Er werden 40 vertrouwenspersonen opgeleid. Voor de kunstensector werd een toolbox ontwikkeld, waar organisaties die een integriteitsbeleid willen opzetten beroep op kunnen doen. In het gewijzigde kunstendecreet werd, op voorstel van de minister van Cultuur, een bepaling opgenomen waarbij de toepassing van de principes van fair practices en integriteit binnen de kunstensector actief wordt gestimuleerd.

Vooruitblik

Het Vlaams beleidsdomeinoverschrijdend overleg integriteit en het overleg in de Werkgroep Integriteit Jeugd zullen ook in de volgende jaren voortgezet worden.

In 2022 zal met de medewerking van de werkgroep integriteit jeugd en ook op basis van de lessen die kunnen getrokken worden uit de transitiewerkgroep 'Mentale gezondheid' (De Ambrassade) een visietraject rond integriteit opgestart worden.

Nu de COVID-19 maatregelen versoepeld werden en de grenzen terug open zijn gegaan, bekijkt het Departement Cultuur, Jeugd en Media met JINT hoe een internationale uitwisseling van ambtenaren, experts, sectorspelers en jeugdwerkers rond de thematiek van integriteit en seksueel geweld kan opgezet worden.

Het beleidsdomein Welzijn, Volksgezondheid en Gezin zal de 1712 en de chat seksueel geweld verder ondersteunen en bekendmaken via gerichte bekendmakings- en sensibiliseringscampagnes. Ook zal het de bereikbaarheid en toegankelijkheid van 1712 en de chat seksueel geweld permanent blijven monitoren.

Lokale besturen kunnen, in het kader van het Samenlevingsplan (actie 5.3 Straatintimidatie tegengaan), een initiatief van de minister van Samenleven, vanaf 2022 intekenen op een ondersteuningsaanbod in de strijd tegen straatintimidatie. Via het project Safer Cities van Plan International krijgen lokale besturen begeleiding op maat. De jongeren van de stad worden van het begin tot het einde betrokken via een inclusief en participatief jongerentraject (digitaal platform, opstellen beleidsaanbevelingen, influencing activiteiten...).

Sport Vlaanderen zal werken aan het doortrekken van het integriteitsbeleid van het sportfederatieniveau naar sportclubniveau (continu proces 2021-2024) en de uitbreiding van de thematiek, tools en vormingen rond integriteit van seksueel grensoverschrijdend gedrag met fysiek en psychisch grensoverschrijdend gedrag (2021-2022).

Via de Vlaamse Trainersschool zal Sport Vlaanderen in 2022 nieuwe inhoud ter beschikking stellen om de groeiende aandacht voor o.a. ethische thema's, veilig sporten en motiverend coachen onder de aandacht te brengen van kandidaat-cursisten (via het publieke gedeelte van de website) en trainers zo toe te leiden naar de VTS-opleidingen en -bijscholingen.

Het Vlaams Sporttribunaal wordt verder ondersteund om tot een optimale werking te komen. ICES zal de samenwerking met het Vlaamse topsportbeleid verder optimaliseren. Van 16 tot 21 mei 2022 organiseert ICES voor de eerste keer de Week Ethiek in de Sport.

De Genderkamer en Engagement Arts zullen door het Departement Cultuur, Jeugd en Media verder gefinancierd worden tot eind 2022. In 2022 wordt er een evaluatie gemaakt met het oog op het verdere beleid m.b.t. grensoverschrijdend gedrag.

OD 1.1.2. We zetten in op een gecoördineerde integrale aanpak van (cyber)pesten

Actie 1.1.2.1. Uitbouw van een platform rond (cyber)pesten

Verantwoordelijke minister(s): Minister van Brussel, Jeugd en Media

Timing: 2020 - 2024

De minister van Jeugd heeft in 2021 aan de vzw Kies Kleur tegen Pesten voor een jaar een projectsubsidie toegekend voor de oprichting en uitbouw van het platform (cyber)pesten.

Het platform (cyber)pesten, in december 2021 bij de verschillende partners van het netwerk bekendgemaakt onder de naam “Alles over Pesten”, heeft vier doelstellingen.

De eerste doelstelling betreft de opstart van “Alles over Pesten” als infopunt waar alle kennis die bestaat, verzameld is. Het infopunt is gericht op het aanbieden van informatie en op sensibilisering.

Het aanbieden van een online vraaggestuurde database is bedoeld voor iedereen die kinderen en jongeren begeleidt. Deze database wil waarborgen dat onder meer ouders, leerkrachten, sporttrainers, jeugdwerkers en kinderen en jongeren zelf het juiste antwoord op hun vraag krijgen. Bij wie kan ik terecht voor begeleiding bij het maken van een anti-pestbeleid? Hoe moet ik reageren?

De tweede doelstelling betreft het aanbieden van hulp en ambulante hulp in geval van geëscaleerde pestsituaties. Om dit te bereiken is er overleg opgezet met partners die lid zijn van het Netwerk Kies Kleur tegen Pesten en externe partners zoals de Centra voor Leerlingenbegeleiding, de pedagogische begeleidingsdiensten, de diensten voor herstelgerichte en constructieve afhandeling (HCA), het Departement Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, het Departement Cultuur, Jeugd en Media, het Departement Onderwijs en Vorming, Sport Vlaanderen én het Kinderrechtencommissariaat. Hieruit is een “wegwijzer voor begeleiders en ouders” voortgekomen die een antwoord wil bieden op de vraag “Bij wie kan ik terecht in geval van een pestsituatie?” Ook te gebruiken als de pestsituatie geëscaleerd is en de partijen helemaal vast komen te zitten. Alle organisaties die op de wegwijzers staan, zijn bevestigd, hebben hun goedkeuring gegeven en gaan er mee akkoord om deze te evalueren en bij te sturen naargelang de noden die zich voordoen.

De derde doelstelling betreft het in kaart brengen van vragen en noden en het daarop een gepast antwoord bieden in de vorm van vormingen en flowcharts met handelingsprocedures voor diverse contexten ten aanzien van diverse doelgroepen.

De vierde doelstelling betreft het oprichten van een kennisnetwerk met daaraan gekoppeld het organiseren van wetenschappelijke colloquia en onderzoeken.

Vooruitblik

Begin februari 2022 zal de minister van Jeugd het platform (cyber)pesten lanceren: allesoverpesten.be. Deze lancering gebeurt gezamenlijk met de STIP IT-actie i.s.m. Ketnet in de aanloop naar de Vlaamse week tegen pesten. De eerste subsidie loopt tot eind augustus 2022 en zal, als het project verder de gewenste resultaten oplevert, verlengd worden.

Actie 1.1.2.2. Preventie en aanpak van (cyber)pesten door scholen

Verantwoordelijke minister(s): Minister van Onderwijs

Timing: 2020 - 2024

Digisprong

Het [Kenniscentrum Digisprong](#) werd opgericht op 1 september 2021. Het Plan Digisprong van 2021 streeft naar een kwaliteitsvolle digitalisering in het onderwijs aan de hand van vier speerpunten. Daarvan zijn er twee van belang voor cyberpesten.

Eerste Hulp Bij Cyberpesten

Op vraag van het Departement Onderwijs en Vorming ontwikkelde Mediawijs een nieuw vormingstraject 'Eerste hulp bij cyberpesten' of EHBC. Anders dan de andere vormingen ligt de focus hierbij specifiek op de eerstelijnsondersteuners (zorgleerkrachten, leerlingenbegeleiders en CLB-medewerkers) en is het daarmee uniek in zijn aanpak. Er wordt sterk ingezet op het aanleren van gesprekstechnieken en dit aan de hand van casussen uit de praktijk. Deze training duurt drie dagen en wordt gratis aangeboden. Na het vervolledigen van deze cursus kunnen de deelnemers aan het werk in geval van cyberpesten op school of kan de zorgverlener scholen helpen bij de aanpak van zwaardere (cyber)pestsituaties.

Vooruitblik

Hoewel EHBC opgevat werd als een eenmalig intensief professionaliseringstraject, bereidt het Departement Onderwijs en Vorming een verlenging ervan voor in 2022 met een koppeling aan de mediacoachopleiding (zie ook prioriteit 5, actie 5.1.1.2). Aansluitend bij dit project zullen flowcharts ontwikkeld worden om scholen te ondersteunen bij het uitwerken van een reactiebeleid. Ook hiervoor wordt afgestemd met bestaande initiatieven zoals Grenswijs en Sensoa. De verwachte oplevering is augustus 2022.

Daarnaast bereidt Mediawijs op vraag van het Departement Onderwijs en Vorming momenteel ook de ontwikkeling van een beleidstool voor die helemaal gericht is op een socialemediabeleid met expliciete aandacht voor een adequaat reactiebeleid. Met behulp van deze tool wordt er een beleidsplan opgesteld, zodat scholen en leerkrachten adequaat kunnen reageren in een geval van cyberpesten. Dit gebeurt aan de hand van gegeven stellingen en casussen. Van bij de start worden alle actoren betrokken bij het ontwikkelen van dit beleid: leerling, ouders, leerkrachtenteam en directie. Deze tool wordt ontwikkeld naar analogie met Grenswijs.be.

TD 1.2. De Vlaamse overheid stimuleert initiatieven zowel op collectief als individueel niveau die leiden tot ontmoeting, een versterking van de weerbaarheid en erkenning van de veerkracht van ieder kind en jongere

OD 1.2.1. We zetten in op zorgzame netwerken die bijdragen tot een verbeterde levenskwaliteit

Actie 1.2.1.1. Ondersteunen en stimuleren van lokale besturen

Verantwoordelijke minister(s): Minister van Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding

Timing: 2020 - 2024

Zorgzame buurten

In juni 2021 werd er door het Departement Welzijn, Volksgezondheid en Gezin een projectoproep Zorgzame Buurten gelanceerd voor Vlaanderen. In juli 2021 lanceerde de Vlaamse Gemeenschapscommissie (VGC) in opdracht van het Departement Welzijn, Volksgezondheid en Gezin een projectoproep Zorgzame Buurten in het tweetalig gebied Brussel-Hoofdstad. Om potentiële projectaanvragers te voeden en te inspireren werd er in september 2021 een online inspiratiedag georganiseerd waaraan bijna 1.000 mensen deelnamen. De opnamen van die dag staan ter beschikking op www.zorgzamebuurten.be. In november werden de projectaanvragen ingediend en vervolgens gejureerd. De projecten gingen van start op 1 maart 2022 en lopen tot 29 februari 2024.

De projecten zullen ondersteund worden via vorming, coaching en procesbegeleiding door een ad hoc consortium van hogescholen, universiteiten en middenveldorganisaties (VVSG, VIVEL, enz.), gecoördineerd door de Koning Boudewijnstichting (KBS). Bedoeling is om tot zoveel mogelijk succesvolle zorgzame buurtprojecten te komen met een goed fundament om verder te blijven werken na 29 februari 2024. Hiertoe werd een overeenkomst gesloten met de KBS. Het is niet enkel de bedoeling om tot minstens 100 goed lopende zorgzame buurtprojecten te komen in Vlaanderen en het tweetalig gebied Brussel-Hoofdstad tegen begin 2024; het Departement Welzijn, Volksgezondheid en Gezin wil – samen met de stakeholders, waaronder VVSG en VIVEL – tijdens de looptijd van de projecten inspirerende processen, kennis en tools zo breed mogelijk delen met het terrein, om op die manier alle lokale besturen en welzijns- en zorgorganisaties te overtuigen, inspireren en ondersteunen om in te zetten op zorgzame buurten. Het Departement Welzijn, Volksgezondheid en Gezin zal hiervoor info verspreiden via www.zorgzamebuurten.be, nieuwsbrieven en samenwerken met de stakeholders. Er werd een onderzoeksoopdracht opgenomen in het jaarplan van het Steunpunt Welzijn, Volksgezondheid en Gezin (SWVG) om een toolbox te maken voor startende zorgzame buurten, om beleidsaanbevelingen te geven en om een symposium in 2024 inhoudelijk te voeden.

Buurtgerichte netwerken

De zes proeftuinen Buurtgerichte netwerken zetten in 2021 verder in op het ondersteunen van kinderen en gezinnen in hun buurt. Het ging voornamelijk om individuele ondersteuning van kinderen en gezinnen (speel en doe-pakketten voor gezinnen, stoepbezoeken bij gezinnen, ...). De interventies gericht op ontmoeting en sociale cohesie die de netwerkpartners samen en geïntegreerd op stapel hadden gezet, konden slechts beperkt doorgaan door de strenge coronamaatregelen. In 2021 deed men een zelfevaluatie aan de hand van evaluatievragen en bevragingen van de doelgroep.

Geïntegreerd Breed Onthaal

Er zijn pilootprojecten Geïntegreerd Breed Onthaal (GBO) lopende met betrekking tot specifieke doelgroepen. De looptijd van de projecten GBO voor jongeren met een handicapspecifieke nood of met leer- en opvoedingsproblemen werd verlengd tot eind 2022, zonder bijkomende middelen. De procesbegeleiding in dit kader werd afgerond.

Project 149 van het relanceplan van de Vlaamse Regering 'Vlaamse Veerkracht' benoemt een bijkomende specifieke doelgroep, namelijk nabestaanden van overleden personen. Dit dossier werd goedgekeurd op de Vlaamse Regering op 16 juli 2021. Er zijn hierrond voorbereidende

gesprekken gevoerd met de kernpartners uit de Vlaamse Stuurgroep GBO en geïnteresseerde GBO samenwerkingsverbanden, en een ontwerp van projectaanvraag werd voorbereid.

Lokale gezinscoaches

Er werden in de zomer 2021 twee projectoproepen met betrekking tot lokale gezinscoaches gelanceerd: één voor de pilootprojecten lokale gezinscoaches en één voor de coaching en intervisie van deze pilootprojecten. Er werden vijf pilootprojecten lokale gezinscoaches geselecteerd. De coaching en intervisie van de pilootprojecten wordt opgenomen door Odisee.

Er is tevens een wetenschappelijk onderzoek aan verbonden, uitgevoerd door het Steunpunt Welzijn, Volksgezondheid en Gezin. Zowel het wetenschappelijk onderzoek, als de pilootprojecten en de coaching en intervisie van de pilootprojecten zijn van start gegaan op 1 november 2021 en lopen tot 30 oktober 2023. Een eerste stuurgroep vanuit SWVG werd ingepland in november 2021.

Vooruitblik

Op 1 maart 2022 zijn de projecten Zorgzame buurten van start gegaan. Het consortium ging van start op 1 februari, het onderzoek ook op 1 maart 2022. Het Departement Welzijn, Volksgezondheid en Gezin zal zelf hinderpalen en stimulansen in kaart brengen om tot zorgzame buurten te komen met het oog op het realiseren van quick wins tegen begin 2024. Op 24 maart 2022 wordt een startdag zorgzame buurten georganiseerd, gericht op de startende projecten van zorgzame buurten om hen te informeren bij de start van de rit (kader, doelstellingen).

De zes proeftuinen Buurtgerichte netwerken worden ook in 2022 verdergezet.

Er komt een verdere uitvoering van de projecten Geïntegreerd Breed Onthaal voor jongeren met een handicap, met een handicapspecifieke nood of met leer- en opvoedingsproblemen. Er worden GBO projecten opgestart voor de specifieke doelgroep nabestaanden van overleden personen.

Actie 1.2.1.2. Positief leefklimaat

Verantwoordelijke minister(s): Minister van Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding

Timing: 2021

Vanuit de Academische werkplaats 'positief leefklimaat', uitgevoerd door VOT Jeugdhulp en ondersteund door UGent, werd een intersectoraal leertraject met 51 organisaties jeugdhulp opgezet. Het eindrapport is hier terug te vinden: [Documenten AWL | VOT Jeugdhulp](#). De minister van Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding startte een extra traject op voor organisaties veilig verblijf/gemeenschapsinstellingen.

Vooruitblik

De Academische werkplaats 'positief leefklimaat' wordt in 2022 gecontinueerd, met het oog op een duurzame en structurele verankering i.f.v. ondersteuning naar verscheidene residentiële werkvormen.

Actie 1.2.1.3. Preventie van vrijheidsbeperkende maatregelen in de brede jeugdhulp

Intersectorale richtlijn preventie en toepassing afzondering en fixatie

Verantwoordelijke minister(s): Minister van Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding

Timing: 2021

In de periode 2016 - 2018 voerde Departement Welzijn, Volksgezondheid en Gezin een brede thematische inspectieronde uit bij residentiële voorzieningen die kinderen en jongeren begeleiden over het gebruik van vrijheidsbeperkende maatregelen. Een van de vaststellingen was dat er een duidelijk intersectoraal kader ontbrak en dat er nog inspanningen konden geleverd worden om het gebruik van deze maatregelen te verminderen en er heel bewust mee om te gaan. Daarom kreeg het Steunpunt Welzijn, Volksgezondheid en Gezin de opdracht om een intersectorale richtlijn voor de preventie en toepassing van afzondering en fixatie in de brede jeugdhulp (MFC VAPH, voorzieningen Opgroeien, Kinder- en jeugdpsychiatrie) te ontwikkelen. Dit gebeurde op multidisciplinaire wijze: een juridische, mensenrechten- en kinderrechtenanalyse en een (ortho)pedagogische, klinische documentanalyse en kwalitatieve studie. Deze laatste is gebaseerd op interviews met beleids- en praktijkwerkers van goede praktijken, en bevragingen van jongeren met ervaring met afzondering of fixatie, en ouders van jongeren met ervaring. Dit onderzoek en de richtlijn werden afgerond in november 2021.

Vooruitblik

De aanbevelingen van het onderzoek zullen in 2022 gecommuniceerd worden en beschikbaar zijn. Op basis hiervan bereidt een intersectorale werkgroep (Departement Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, VAPH, Opgroeien, Zorg en Gezondheid) een dialoog- en implementatieproces voor. Dit vormt de basis voor een actieplan voor de preventie en kwaliteitsvolle toepassing van vrijheidsbeperkende maatregelen. De belangrijkste principes worden vertaald in het decreet rechtspositie van de minderjarige in de integrale jeugdhulp.

Actie 1.2.1.4. Veilige en toegankelijke ontmoetingsplaatsen

Verantwoordelijke minister(s): Minister van Brussel, Jeugd en Media en Minister van Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding

Timing: 2020 - 2024

OverKophuizen

In 2020-2021 voorzag de minister van Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding in een structurele inbedding van de vijf bestaande OverKophuizen en werd in het kader van de relance de mogelijkheid voorzien om de OverKophuis-werkingen verder uit te bouwen. De innovatieve praktijk van de OverKophuizen werd op een duurzame wijze binnen het decreet Preventieve gezinsondersteuning verankerd (zie [BVR](#)), en lokale besturen en partners uit jeugdwerk, onderwijs, welzijn en geestelijke gezondheid werden gestimuleerd om samen deze OverKophuizen vorm te geven. Door verbinding te maken met de werkingsgebieden "Eén gezin, één plan" werd toegewerkt naar een gebiedsdekkend netwerk van OverKophuizen met een sterke antennewerking. Er werd ingespeeld op lokale behoeften en kansen om ontmoeting en sociale cohesie tussen jongeren te bevorderen en preventief te werken, door vragen naar ondersteuning vroeg te detecteren en aan te pakken.

Op die manier werden laagdrempelige en veilige ontmoetingsplekken voor jongeren gecreëerd, met aandacht voor het versterken van hun veerkracht en mentaal welzijn. Er wordt ingezet op preventie, vroegdetectie en vroeginterventie.

Vrijplaatsen

De minister van Jeugd liet een kwantitatief en kwalitatief onderzoek doen naar de (mogelijke) invulling van vrijplaatsen voor en door kinderen en jongeren. Een groep studenten van de Vives Hogeschool in Kortrijk maakten hun bachelorproef hierover. Het eindrapport, de publieke presentatie ervan op 16 juni 2021 en de samenvattende brochure zijn raadpleegbaar via jkp.vlaanderen. Ook [hier](#) kunnen de filmpjes geraadpleegd worden. In het najaar van 2021 lanceerde de minister de [projectoproep](#) voor een investeringssubsidie in kwaliteitsvolle basisvoorzieningen en de inrichting van jeugdinfrastructuur. Een van de focusgebieden waarvoor lokale jeugdwerkinitiatieven en lokale besturen projecten konden indienen, was het creëren van veilige en toegankelijke ontmoetingsplaatsen: een plek waar kinderen en jongeren zich goed voelen, waar ze creatief kunnen zijn, waar ze nieuwe ideeën kunnen uitwerken (zie ook prioriteit 2, actie 2.1.1.1).

Jongeren en politie

De minister van Jeugd lanceerde in de zomer van 2021 een projectoproep die een duurzame en structurele samenwerking tussen jeugdorganisaties, politiezones en zeker een organisatie met expertise op het vlak van bemiddeling en herstelgericht werken, wenst te bevorderen. Zes projecten kregen subsidies, namelijk een per provincie en een in het tweetalig gebied Brussel-Hoofdstad. De oproep gaf ruimte voor nieuwe initiatieven, verdieping en/of opschaling van al bestaande trajecten.

Bijkomend werd een begeleidend onderzoek 'Jongeren en politie' aangekondigd, dat in 2022 zal worden toegewezen aan een organisatie of samenwerkingsverband dat de zes projecten zal ondersteunen en het verloop van de projecten ook onderzoeksmatig zal opvolgen. De geleerde lessen zullen vertaald worden in beleidsadviezen waar in de toekomst mee aan de slag gegaan kan worden om nieuwe initiatieven op te zetten of bestaande werkingen verder te ondersteunen.

Vooruitblik

In 2022 zijn alle 30+ OverKophuizen geopend en bouwen de OverKopnetwerken hun werking verder uit. De OverKopnetwerken zelf worden in de loop van 2022 verder ondersteund door Opgroeien/EXPOO onder de vorm van een ondersteuningstraject en lerend netwerk.

Het creëren van veilige en toegankelijke ontmoetingsplaatsen wordt verder opgevolgd door het Departement Cultuur, Jeugd en Media via de projectoproep voor investeringssubsidies in het kader van het relanceplan jeugdinfrastructuur.

Het Departement Cultuur, Jeugd en Media ziet toe op de uitvoering van de projecten Jongeren en politie, zorgt voor de gunning en opvolging van de begeleidingsopdracht en neemt deel aan de federale Werkgroep rond 'Kindertoets'.

Actie 1.2.1.5. Trajecten kortgeschoolde jongeren

Verantwoordelijke minister(s): Minister van Werk en Minister van Onderwijs

Timing: 2020 - 2022

ESF transitietrajecten

De minister van Onderwijs lanceerde, in samenwerking met de minister van Werk, vanuit het ESF-budget dat het Departement Onderwijs en Vorming beheert, de oproep 'Transitietrajecten voor leerlingen in de tweede en derde graad van het beroepssecundair onderwijs die door de school geïdentificeerd worden als potentiële vroegtijdige schoolverlaters. Hiermee wordt gemikt op jongeren die schoolmoe zijn en die het mogelijk moeilijk zullen hebben om een duurzame loopbaan aan te vatten. Binnen deze oproep is, naast verschillende andere organisaties, ook VDAB samen met GTB en een aantal SERV-partners tussen 1 september 2020 en 30 juni 2022 van start gegaan met 75 trajecten. In het project krijgen jongeren (onderwijs)loopbaanbegeleiding en transitiebegeleiding naar de arbeidsmarkt, naar tussenstappen om op die arbeidsmarkt een duurzame loopbaan aan te vatten of naar een vervolgopleiding in het secundair onderwijs.

ESF lokale partnerschappen

Via projectwerking werkt VDAB samen met lokale organisaties om impact te creëren. De ESF-oproepen 510, 528 en 542 willen de positie van jongeren in de samenleving en op de arbeidsmarkt versterken. De oproep wil daarom in heel Vlaanderen bottom-up initiatieven stimuleren die partnerschappen op lokaal niveau tot stand brengen en die de effectiviteit van de begeleiding en ondersteuning van jongeren (in kwetsbare situaties) vergroten. Door partnerschappen te vormen, wil ESF de gekende knelpunten in de dienstverlening voor jongeren tegengaan en/of verminderen. Het gaat hierbij om versnippering, overlap, te weinig afstemming en onnodige doorverwijzingen.

Outreach & Activering

De ESF-projecten rond Outreach & Activering zetten sterk in op het bereiken van jongeren die hun weg tot het aanbod van VDAB maar moeilijk vinden. De promotoren richten zich voornamelijk op mensen die niet gekend zijn bij VDAB als werkzoekende, zo ook jongeren. Het doel van deze werking is om inactieve, potentiële werkzoekende jongeren te binden aan de dienstverlening van VDAB en haar partners door middel van een inschrijving en een warme overdracht na een traject bij de promotor. Jongeren die wel al gekend zijn bij VDAB kunnen ook een traject lopen bij een promotor, waar opleidingen en werkplekleren (WPL) kunnen ingezet worden.

Onderwijs

Samen met de onderwijskoepels wil VDAB een vlotte overgang van onderwijs naar de arbeidsmarkt bewerkstelligen. Eind 2021 werd de samenwerkingsovereenkomst met Katholiek Onderwijs Vlaanderen hernieuwd. Aan de overeenkomsten zijn drie grote doelen gekoppeld:

- De studiekeuze van jongeren stimuleren in functie van de noden van de arbeidsmarkt of in functie van ondernemerschap;
- Een inschrijving bij VDAB als werkzoekende aanmoedigen, zodat niemand uit het oog wordt verloren;
- Ervoor zorgen dat de leerlingen de tools en vaardigheden hebben i.f.v. zelfredzaamheid op de arbeidsmarkt.

VDAB coördineert het Europese "Youth guarantee network", waar ook in 2021 verschillende beleidsdomeinen bij betrokken waren, zo ook de departementen Werk en Sociale Economie, Onderwijs en Vorming en Cultuur, Jeugd en Media.

Anderzijds werd vanuit onderwijs vooral ingezet op het verder ondersteunen en uitwerken van de bestaande structuren, eventueel met nieuwe samenwerkingen. De beroepssectoren ontwikkelden, met ondersteuning van AHOVOKS, de afgelopen tien jaar meer dan 500 beroepskwalificaties. Deze zijn de basis voor erkende beroepsgerichte onderwijs-, opleidings- en EVC-trajecten (erkenning

verworven competenties) en zorgen zo voor een gedragen en eenduidig referentiekader. Als leerlingen het secundair onderwijs vroegtijdig verlaten, maar toch de onderliggende competenties bezitten uit een beroepskwalificatie, dan kan aan deze jongeren een beroepskwalificatie uitgereikt worden waarmee ze terecht kunnen op de arbeidsmarkt. Daarnaast kunnen vroegtijdig uitgestroomde jongeren ook terecht in het tweedekansonderwijs om daar alsnog een diploma secundair onderwijs te behalen.

Vooruitblik

Niet voor alle jongeren is het haalbaar om terug naar het onderwijs te gaan. Daarom wil VDAB ook inzetten op de expertise opgebouwd vanuit de Syntra leertijd om een beroepskwalificerend traject te ontwikkelen, waarbij de nadruk wordt gelegd op het leren op de werkvloer. Deze nieuwe aanpak moet leiden tot een bijkomende “upskilling pathway” gericht op het behalen van een beroepskwalificatie, nauw aansluitend bij de realiteit van de arbeidsmarkt en niet meer in een schoolse context. Het is voor de ongekwalificeerde instromer in de werkloosheid een bijkomende mogelijkheid om toch aan het begin van hun loopbaan een relevante kwalificatie te behalen. Het behalen van een beroepskwalificatie via een beroepskwalificerend traject kan daarnaast een opstap zijn naar aanvullende en bijkomende kwalificaties in de latere loopbaan. In 2022 wordt gestart met de verdere uitwerking van deze nieuwe aanpak. Dit zal via een ESF-oproep (Leerjobs) verlopen die zal opengesteld worden in februari 2022. Een goedgekeurd project gaat ten vroegste van start op 1 april 2022 en loopt voor een periode tot maximaal einde 2023.

ESF-capacity building: uit ervaringen met eerdere ESF-oproepen (outreach & activering, lokale partnerschappen, enz.) ontstond de nood aan een nieuwe vorm van samenwerking tussen ESF, VDAB en lokale besturen, om samen met dienstverleners aan de slag te gaan om de meest kwetsbare groepen met een complexe problematiek te helpen, vanuit een relevante lokale schaal, in gans Vlaanderen. Deze partnerschappen moeten erop gericht zijn niet-beroepsactieven en werkzoekenden met een complexe problematiek te helpen om, vanuit hun context, gehoord en gezien te worden wat betreft hun uitdagingen om ten volle te participeren in de samenleving, inclusief maar niet uitsluitend, qua werk. Vanuit hun sterktes, competenties en talenten, moet deze doelgroep ondersteuning krijgen vanuit de partnerschappen om zelf stappen te zetten om dergelijke participatie te realiseren. Hier ligt in de toekomst ook een opportuniteit voor NEET-jongeren. In 2022 worden de eerste werkgroepen opgericht.

Actie 1.2.1.6. Doorbreken van gender- en heteronormatief denken

Verantwoordelijke minister(s): Minister van Onderwijs, Minister van Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding en Minister van Inburgering en Gelijke Kansen

Timing: 2020 - 2024

Wat betreft de actie rond educatief, informierend en sensibiliserend materiaal voor het doorbreken van gender- en heteronormatief denken, verwijst de minister van Onderwijs naar de opdracht die vzw KLIQ, de vormingsorganisatie van çavaria, de LGBTQI-koepel, heeft i.h.k.v. haar nominatimsubsidie (70.000 euro) en waarvoor ze twee gedetacheerde leerkrachten heeft. Het gaat om twee VTE die instaan voor coaching en professionalisering van onderwijsactoren (scholen, lerarenopleidingen,...) voor een genderbewust en LGBTQI-inclusief onderwijs.

Voor de setting onderwijs lanceerde en verspreidde de minister van Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding een methodiek die mentaal welbevinden bevordert. Het Vlaams Instituut Gezond Leven ondersteunt leerkrachten met tips, tricks en kant-en-klare materialen, met als doel een (klas)context te creëren waar leerlingen en onderwijzend personeel zich goed in hun vel voelen en zich optimaal kunnen ontplooiën. Ook zette men in op de verspreiding van ‘blended

werken met NokNok'. De verschillende kanalen waarop methodisch gewerkt wordt, versterken elkaar.

De minister van Samenleven zette in op het doorbreken van de hetero- en gendernormativiteit in schoolcontext via de professionalisering van het vrijwilligerswerk achter 'Paars' (Wel Jong vzw). Via het agentschap Binnenlands Bestuur (Gelijke Kansen) werden nog verschillende andere projecten ondersteund. Het pakket DRAW FOR CHANGE! van Blue Birds Docs vzw is een educatieve toepassing die jongeren en leerkrachten op een speelse en interactieve manier laat inzoomen op gendergelijkheid, gendermechanismen, vrouwenrechten en mensenrechten in het algemeen. Dit lessenspakket, dat bestaat uit een Virtual Reality-film en een educatief, online platform, met bijhorend materiaal (iPads en VR-sets), kan rondreizen naar verschillende scholen en opleidingen.

De Toolkit 'Gender' in kleuter- en lager onderwijs (uitgewerkt door RoSa, het expertisecentrum gender) voor leerkrachten die streven naar een genderbewuste aanpak in hun werk met kinderen en jongeren.

Het Project Equischools (MoveMen) is gericht op positieve beeldvorming van jongens en mannen in het praktijk- en technisch onderwijs, volgens positieve, niet-gewelddadige modellen van mannelijkheid, wars van stereotypen. Het project beoogt een schoolcultuur te creëren die gendergelijkheid bevordert en discriminatie bestrijdt.

Vooruitblik

Vzw KLIQ wordt in 2022-2023 verder gesubsidieerd.

Instituut Gezond Leven test de pilootversie van de workshop uit bij medewerkers van CLB online. Deze vormingen worden geëvalueerd bij de deelnemers. Op basis van deze testing worden waar nodig aanpassingen doorgevoerd. Daarna wordt een e-learning ontwikkeld die professionals zelfstandig op eigen tempo kunnen doorlopen. De e-learning zal tegen eind 2022 beschikbaar zijn via de website van Gezond Leven.

OD 1.2.2. We bevorderen de veerkracht en de mentale weerbaarheid van kinderen en jongeren waarbij vertrokken wordt vanuit de vraag van het kind of de jongere zelf

Actie 1.2.2.1. Modellen en tools gezondheidspreventie

Verantwoordelijke minister(s): Minister van Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding

Timing: 2020 - 2024

Deze actie werd nog niet opgestart.

Vooruitblik

De minister van Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding plant de ontwikkeling van een nieuw en laagdrempelig (face-to-face) groepstraject rond de inhoud van de 'Geluksdriehoek' ter vervanging van de voormalige methodieken (Goed Gevoel-stoel' zilverwijzer). Het zal bestaan uit verschillende sessies. De [Geluksdriehoek.be | Home](https://www.geluksdriehoek.be/Home) (en diens afgeleiden) is de nieuwe methodiek om te werken aan mentaal welbevinden bij de Vlaamse bevolking.

Het vooronderzoek en de bepaling van het concept is gepland vanaf juli 2022. In 2023 wordt het groepstraject ontwikkeld. Nadien volgt de testing en implementatie.

Actie 1.2.2.2. Vlaamse Scholierenkoepel

Verantwoordelijke minister(s): Minister van Onderwijs

Timing: 2020 - 2024

Omdat 'De Conflixers' (een project dat inzet op peer-support) van de Vlaamse Scholierenkoepel zo een belangrijk project is, wordt er sinds 2021 geen jaarlijkse subsidie meer verleend, maar werden de middelen en de detachering structureel verankerd in de beheersovereenkomst 2022-2024 die de Vlaamse Regering met de Vlaamse Scholierenkoepel heeft gesloten. Deze actie startte als project en werd structureel verankerd.

Actie 1.2.2.3. Goede praktijken in het jeugdwerk

Verantwoordelijke minister(s): Minister van Brussel, Jeugd en Media

Timing: 2021 - 2024

Gendertraject

Op basis van het kwalitatieve onderzoek 'Ik zie, ik zie, wat jij niet' liggen verschillende aanbevelingen klaar waar organisaties en beleidsmakers mee aan de slag kunnen gaan. Deze zijn echter nog niet vertaald naar hanteerbare tools of concrete handvaten. De minister van Jeugd liet voorbereidend werk doen voor een breed Gendertraject, waar de bestaande expertise rond gender samen met de aanbevelingen vertaald kunnen worden naar concrete acties gericht op jeugdorganisaties.

Netwerk antiracisme en discriminatie

Het Departement Cultuur, Jeugd en Media hernieuwde de opdracht van het Netwerk antiracisme en -discriminatie. De focus van het bestaande netwerk werd gelegd op meer kracht- en actiegericht te werken, de bestaande tools, methodieken en werking van het platform ook toespitsen op de online wereld en de uitwerking van instrumenten op maat van -12 jarigen.

Vooruitblik

Het gendertraject wordt verder geconcretiseerd in 2022 om concrete tools te ontwikkelen en verder te verspreiden. In dit traject worden verschillende organisaties met expertise op verschillende vlakken betrokken.

De opdracht voor verdere ondersteuning voor het Netwerk antiracisme en -discriminatie wordt uitgerold en verder opgevolgd.

PRIORITEIT 2. GEZONDE EN LEEFBARE BUURTEN

TD 2.1. De Vlaamse overheid erkent de rol en de plaats van kinderen en jongeren in de publieke ruimte en de inrichting ervan

OD 2.1.1. We werken samen met kinderen en jongeren als co-creator van de publieke ruimte

Actie 2.1.1.1. Participatieve trajecten voor een jeugd vriendelijke vormgeving van publieke ruimte en de buurt

Verantwoordelijke minister(s): Minister van Brussel, Jeugd en Media, Minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen en Minister van Mobiliteit

Timing: 2020 - 2024

De minister van Jeugd schreef een kwalitatief onderzoek uit over jeugd vriendelijk vormgeven van de buurt. Het werd eind 2021 in twee delen gegund aan Kind en Samenleving (opmaak referentiekader en breedteanalyse) en Bataljong (diepteanalyse en valorisatie). Het vernieuwd concept rond 365 dagen buiten spelen werd voorbereid. Jeugdmaps werd ingekanteld in het Departement Cultuur, Jeugd en Media; de hosting werd overgeplaatst van Mediaraven naar Codana; er was intern overleg en een stuurgroep om de tool te versterken. De projectoproep investeringssubsidies kwaliteitsvolle basisvoorzieningen en inrichting van jeugdinfrastructuur werd gelanceerd eind september 2021.

De minister van Binnenlands Bestuur droeg met de lopende stadsvernieuwingsprojecten met project- en conceptsubsidies bij aan deze actie: deze projecten richten zich tot de bevolking van een wijk in zijn geheel. Binnen deze projecten zijn participatie en co-productie belangrijk doorheen een traject van reflectie, ontwerp en realisatie van de projecten. Belangrijk daarbij is de inrichting van groene en publieke ruimte waar ook ruimte wordt voorzien voor de buurtjongeren. Eind 2021 werden binnen de relancemiddelen twee extra oproepen gelanceerd, nl. de wijkverbeteringscontracten en de Veerkrachtige steden. Deze beide oproepen zijn er gekomen vanwege de coronapandemie die de nood aan publieke plekken voor ontmoeting, groen, en speelruimte zeer duidelijk maakte. Binnen deze projecten is de wijkaanpak (vooral kwetsbare buurten) van fundamenteel belang alsook de participatie van alle betrokken bevolkingsgroepen, waaronder kinderen en jongeren.

De minister van Mobiliteit zorgde ervoor dat het decemnummer 2021 van de Mobiliteitsbrief het thema "kinderen en jongeren in het verkeer" had. De aandacht voor kindvriendelijke infrastructuur wordt binnen het Departement Mobiliteit en Openbare Werken permanent ingebed in hun takenpakket, bijvoorbeeld in het Verkeersveiligheidsplan, waarin voetgangers en fietsers centraal worden gesteld. Het houdt rekening met de specifieke noden van kinderen en jongeren, met als uitgangspunt hun autonome mobiliteit. Zo wordt de 'kindnorm' gehanteerd. Bij elke verkeersmaatregel, inrichting of herinrichting wordt het effect op zelfstandige en veilige verplaatsingen voor kinderen ingeschat. Wanneer we onze wegen en de ruimtelijke omgeving op maat van een 8-jarige inrichten, worden die trouwens aangenaam, bereikbaar en veilig voor alle leeftijden en voor mensen met een beperking. Van de 37 maatregelen die het Verkeersveiligheidsplan Vlaanderen vooropstelt, zijn er sommige specifiek gericht op de jeugd. Bijvoorbeeld de maatregel rond veilige schoolroutes en -omgevingen, de extra sensibiliseringsacties voor kinderen en jongeren met focus op probleeminzicht en -bewustzijn, de aanpak van de dodehoekproblematiek of de inzet op snelheidseducatie op maat van beginnende

bestuurders. Ook bij infrastructurele maatregelen is er aandacht voor kinderen en jongeren. Zo benadrukt het plan het belang van een veilig snelheidsregime dat rekening houdt met voetgangers en fietsers en van kwalitatieve, veilige en overzichtelijke fietsinfrastructuur en oversteekplaatsen. Andere weggebruikers worden gesensibiliseerd om aandacht te hebben voor kinderen en jongeren in het verkeer.

Hoewel het niet was voorzien in het JKP, gaf tenslotte ook de minister van Omgeving uitvoering aan deze actie via projecten van de Vlaamse Landmaatschappij (VLM). In 2021 werd een participatiemoment met de lokale jeugdbeweging en dorpsbewoners georganiseerd voor de inrichting van een natuurlijk speel- en ontmoetingsweefsel in de omgeving van Kasteel Vilain XIII in het kader van het landinrichtingsproject Meeswijk-Leut-Vucht. Voor het landinrichtingsproject Mijn Mangelbeek werden er terreinvergaderingen georganiseerd om tot een voorontwerp te komen voor de inrichting van een speelplek. Vertegenwoordigers van de jeugdraad en Arktos vzw waren betrokken. Het voorontwerp werd via een buurtmoment voorgelegd aan de kinderen uit de buurt. Aan de hand van de visualisaties van het voorontwerp konden ze hun mening en ideeën geven.

Vooruitblik

Het concept voor 365 dagen buitenspelen wordt verder uitgerold. In 2022 wordt bekeken hoe er ingezet kan worden op ondersteuning van het netwerk en het vernieuwen van de website. In 2022 wordt een vervolgonderzoek rond meisjes en buitenspelen uitgeschreven. De minister van Jeugd vraagt aan het departement Cultuur, Jeugd en Media om verder in te zetten op een gebruiksvriendelijke jeugdinfrastructuurdatabank. Jeugdmaps wordt verder uitgebouwd in overleg met de gebruikers. Er komt een tweede ronde in de projectoproep investeringssubsidies kwaliteitsvolle basisvoorzieningen en inrichting van jeugdinfrastructuur.

De Stadsvernieuwingsprojecten lopen verder. Elk jaar worden er nieuwe opgestart.

De aanpak van woon-schoolroutes langs gewest- en gemeentewegen die in 2021 werd ingezet, wordt voortgezet. De concrete uitwerking van de kindnorm in het Verkeersveiligheidsplan Vlaanderen wordt nog verder afgestemd met het maatschappelijk middenveld en organisaties die werken rond mobiliteit en verkeersveiligheid voor kinderen en jongeren.

De VLM benut waar relevant de mogelijkheden voor participatie van kinderen en jongeren in de inrichtingsprojecten.

Actie 2.1.1.2. Actieprogramma Jonge Wegweters

Verantwoordelijke minister(s): Minister van Mobiliteit

Timing: 2020 - 2022

De minister van Mobiliteit ging verder aan de slag met het driejarig actieprogramma Jonge Wegweters. De methodieken en participatietechnieken van het belevingsonderzoek bij 16-18-jarigen die zijn toegepast in de proeftuinen Dilsen-Stokkem en Peer zijn in de loop van 2021 verder uitgetest in de vervoerregio Mechelen voor verdere verfijning en oppuntstelling.

Vooruitblik

In 2022 wordt het laatste jaar van het driejarig actieprogramma ingezet, dat loopt tot maart 2023. De toolbox waarmee de lokale besturen aan de slag kunnen voor een duurzaam mobiliteitsbeleid op maat van kinderen en jongeren wordt vormgegeven.

OD 2.1.2. We verbeteren de multifunctionele en flexibele inzet van publieke ruimte met gerichte acties op vlak van infrastructuur, woonbeleid en mobiliteit

Actie 2.1.2.1. Multifunctionaliteit van gebouwen

Verantwoordelijke minister(s): Minister van Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding, Minister van Onderwijs, Minister van Sport en Minister van Brussel, Jeugd en Media

Timing: 2021 - 2023

Het Departement Cultuur, Jeugd en Media liet een kwantitatief en kwalitatief onderzoek uitvoeren naar de (mogelijke) invulling van vrijplaatsen voor en door kinderen en jongeren (project Vives Hogeschool). Dit resulteerde in een eindrapport en een samenvattende brochure die voorgesteld werden op 16 juni 2021 voor een breed publiek. Een van de focusgebieden in de projectoproep investeringssubsidies kwaliteitsvolle basisvoorzieningen en inrichting van jeugdinfrastructuur gaat over veilige en toegankelijke ontmoetingsplaatsen.

Op 19 oktober 2021 organiseerde De Ambrassade i.s.m. het Departement Cultuur, Jeugd en Media, het Departement Onderwijs en Vorming en MOEV de studiedag Speelplaats met toekomst. Deze vormde het sluitstuk voor de begeleidingsopdracht die drie jaar liep bij de projectoproep Gedeelde en bewegingsvriendelijke schoolspeelplaatsen die in november 2018 werd gelanceerd.

De minister van Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding gaf verder uitvoering aan het BVR Multifunctionele infrastructuur (MFI). Voor de concrete uitvoering zijn er twee belangrijke instrumenten. De oprichting van de Commissie MFI ZORG: deze commissie adviseert de minister over afwijkingsmogelijkheden van de infrastructuurnormen voor WVG-voorzieningen als voorzieningen een bouwproject willen realiseren waarbij ze samen onder één dak zitten met een voorziening(en) uit een andere sector(en). Bedoeling hierbij is zoveel mogelijk ruimtes met elkaar en de buurt te delen. Er wordt gezorgd voor een maximale afstemming in de infrastructuurnormen van WVG-voorzieningen. Via het [Forum Multifunctionele Infrastructuur](#) (MFI) Zorg en Onderwijs bieden de beide ministers aan bouwheren uit de welzijns- en onderwijssector de gelegenheid om multifunctionele bouwprojecten zorg-onderwijs voor te leggen aan relevante entiteiten binnen de Vlaamse overheid. Hier horen ook gemengde bouwprojecten kinderdagverblijf/school bij. Sinds de oprichting van het Forum in 2018 zijn al verschillende dossiers behandeld, waaronder ook een aantal dossiers met een gemengde functie onderwijs-kinderdagverblijf. Dit forum bespreekt en begeleidt MFI-projecten, zoals de commissie MFI Zorg dit doet, maar hier kan niet afgeweken worden van de infrastructuurnormen Onderwijs.

Intussen zijn er een 12-tal dossiers lopende in de Commissie en het Forum samen. Voorbeelden van MFI-projecten:

- het kinderdagverblijf (KDV) Kindervreugd van de vzw Broeders van Liefde in Wachtebeke;
- Het CAW De Kempen met CGG en KDV Lentekind in Mol;
- de school met kinderdagverblijf van vzw De Kinderkopjes-Ooievaarsnest in Assenede.

De minister van Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding lanceerde in 2021 ook samen met de minister van Onderwijs een oproep '[Doorgaande Lijn](#)', waarbij de opvang van baby's en peuters, de kleuterschool en de buitenschoolse opvang samen zorgen voor een geïntegreerd aanbod zorg, leren en spelen van 0-6 jaar. Naast pedagogische en professionele continuïteit wordt in deze projecten ook gevraagd om in te zetten op continuïteit in ruimte. Dit laatste betekent dat het multifunctioneel gebruik van ruimtes sterk wordt aangemoedigd, zodat voor kinderen overgangen tijdens de dag en tussen leefgroepen zo naadloos mogelijk verlopen.

Bij de uitrol van het decreet buitenschoolse opvang en activiteiten wordt expliciet aandacht gevraagd voor multifunctioneel gebruik van infrastructuur. Het kwaliteitslabel voor kleuteropvang

biedt de nodige flexibiliteit dat opvanglokalen multifunctioneel gebruikt kunnen worden, of dat de opvang doorgaat in een multifunctionele, kindvriendelijke ruimte. Daarnaast zal er binnen het inspiratiekader ruimte zijn om interessante praktijken rond gedeeld ruimtegebruik te delen met lokale besturen en partners van buitenschoolse activiteiten.

Het Agentschap voor Infrastructuur in het Onderwijs (AGION) en Sport Vlaanderen lanceerden in 2021 gezamenlijk een [oproep voor de indiening van projectvoorstellen voor het naschools openstellen van sport- en bewegingsinfrastructuur](#). Elke inrichtende macht uit het gesubsidieerd leerplichtonderwijs kon zich kandidaat stellen om hiervoor subsidies te verkrijgen. In december 2021 werden de [55 geselecteerde projecten](#) bekend gemaakt. De minister van Onderwijs en Sport kende projectsubsidies toe om de infrastructuur van 55 scholen buiten de lesuren open te stellen voor sportclubs, jeugdbewegingen en buurtinitiatieven. Via AGION gaat er hiervan geld naar 37 scholen in het gesubsidieerd onderwijs; het GO! Onderwijs van de Vlaamse Gemeenschap investeert in 18 scholen. Met dat geld kunnen scholen investeren in een betere toegankelijkheid en meer gebruiksvriendelijkheid, of ze kunnen hun buitenspeelruimtes aanpassen. In totaal gaat het om 26 projecten uit het gewone basisonderwijs, 27 uit het gewone secundair onderwijs, 1 uit het buitengewoon basisonderwijs en 1 uit het buitengewoon secundair onderwijs. Er zijn 15 scholen bij uit West-Vlaanderen, 12 scholen uit Oost-Vlaanderen, 10 scholen uit de provincie Antwerpen, 8 scholen uit Limburg, 7 scholen uit Vlaams-Brabant en 3 scholen uit het tweetalig gebied Brussel-Hoofdstad. Bij de keuze van de projecten werd onder meer rekening gehouden met de lokale noden en het aantal extra uren gedeeld gebruik die mogelijk worden dankzij de ingreep. De projecten uit het gesubsidieerd onderwijs zijn geselecteerd door een onafhankelijke jury met vertegenwoordigers van AGION, het Departement Onderwijs en Vorming en Sport Vlaanderen. Naast bouwtechnische criteria en de kwaliteit van het sportaanbod is ook rekening gehouden met participatie en de aansluiting bij het pedagogisch project.

Vooruitblik

Op korte termijn wordt een MFI-traject ZORG-Wonen opgestart om ook met Wonen te bekijken of en hoe men de hinderpalen in hun regelgeving kan oplossen om MFI te kunnen bouwen. In 2022 blijft het Forum MFI operationeel.

De inspanningen voor het naschools openstellen van sportzalen in scholen en voor het bieden van stimulansen om speelplaatsen in te inrichten zodat ze aanzetten tot bewegen en ze veilig kunnen opengesteld worden voor de buurt, jeugdverenigingen en sportclubs, worden doorgetrokken in 2022. Hiertoe werden de middelen van sport overgeheveld naar onderwijs die een [tweede projectoproep](#) zal lanceren voor het gedeeld gebruik van sport- en bewegingsinfrastructuur.

Sport Vlaanderen overlegt verder met het beleidsdomein Onderwijs en Vorming hoe het gedeeld gebruik van de schoolsportinfrastructuur als criterium kan opgenomen worden bij nieuw te bouwen scholen.

De Ambrassade zet het project Speelplaatsen met Toekomst verder en lanceert in 2022 de campagne Speelplaatsen delen met het jeugdwerk, met veel tips en aanbevelingen, en inspirerende voorbeelden.

Actie 2.1.2.2. Experimentele woonvormen

Verantwoordelijke minister(s): Minister van Wonen

Timing: 2020 – 2024 (met tussentijdse evaluatie in 2020 en 2022)

De minister van Wonen ging door met de proefomgeving experimentele woonvormen die werd ingesteld in 2018. Ze loopt nog tot het einde van de legislatuur en werd ingebed in een ruimer project rond nieuwe woonvormen. Op basis van een plan van aanpak nieuwe woonvormen werd in 2021 gefaseerd uitvoering gegeven aan de doelstelling om het aanbod aan nieuwe woonvormen deze legislatuur aan te moedigen. Dit gebeurde door het onderzoeken van knelpunten in de bestaande wetgeving, met in 2021 focus op de eigen regelgeving binnen het beleidsdomein Wonen en een inventarisatie van knelpunten binnen de Vlaamse wetgeving.

Daarnaast werden experimenten opgezet en opgevolgd om te leren op basis van concrete cases. Hieronder vallen o.a. de 28 projecten uit de lopende proefomgeving experimentele woonvormen, waarvoor een eerste tussentijdse evaluatie plaatsvond in 2020.

Vooruitblik

In 2022 wordt het onderzoek naar knelpunten in de regelgeving verder uitgebreid naar de federale wetgeving. In 2022 start ook een leertraject coöperatieve woonprojecten, waarvoor vijf proeftuinen in Vlaanderen geselecteerd en begeleid zullen worden.

Actie 2.1.2.3. Ondersteuning lokaal woonbeleid

Verantwoordelijke minister(s): Minister van Wonen

Timing: 2020 - 2024

De minister van Wonen nam initiatief om het thema kinderen en jongeren binnen het team lokale besturen van het Agentschap Wonen Vlaanderen onder de aandacht te brengen, om het vervolgens uit te dragen naar de lokale besturen. Dit gebeurde door interne vergaderingen en vormingen en contacten en uitwisseling met andere agentschappen en actoren.

Daarnaast vond in juni 2021 de (digitale) inspiratiesessie '[Kinderen en jongeren in het lokale woonbeleid](#)' plaats. Voor een ruim publiek werden voorbeelden gegeven van hoe het lokale woonbeleid specifiek kan inzetten op kinderen en jongeren. Diverse sprekers kwamen goede praktijken of onderzoeksresultaten toelichten.

Vooruitblik

De inspiratiesessie krijgt wellicht vervolg in een of meerdere workshops tijdens de Dag van het Lokale Woonbeleid 2022.

Actie 2.1.2.4. Noden kinderen en jongeren in regionale mobiliteitsplannen

Verantwoordelijke minister(s): Minister van Mobiliteit

Timing: 2021 - 2022

De minister van Mobiliteit heeft bij de opmaak van de vervoersplannen de jeugdplekken meegenomen als attractiepolen.

Vooruitblik

De opmaak van de regionale mobiliteitsplannen in de vervoerregio's komen in 2022 in een cruciale fase. Op basis van de gevoerde analyses en onderzoek komen de verschillende bouwstenen in beeld die moeten bijdragen tot het determineren van doelstellingen en mogelijke ontwikkelingsscenario's. Het proces verloopt op maat van de vervoerregio en de daar aanwezige samenwerking tussen steden en gemeenten, de Vlaamse actoren en belangengroepen. Vertegenwoordigers van kinderen en jongeren worden daarbij uitgenodigd actief deel te nemen.

TD 2.2. De Vlaamse overheid besteedt aandacht aan leefbaar en duurzaam samenleven waarbij kinderen en jongeren de stuwende motor zijn

OD 2.2.1. We verduurzamen netwerken die aandacht besteden aan intergenerationeel samenleven

Actie 2.2.1.1. Kindvriendelijk lokaal beleid

Verantwoordelijke minister(s): Minister van Brussel, Jeugd en Media

Timing: 2020 - 2024

De minister van Jeugd zorgde voor de verspreiding van good practices van projecten en inspirerende praktijken via de publicatie Dwalen met een doel, van Bataljong (het Netwerk Jeugdvriendelijk), en de inspiratiedag Jeugdvriendelijk lokaal beleid i.s.m. het Netwerk Jeugdvriendelijk op 30 november. De begeleide wandelingen gingen live door in Gent (wandeling en fietstocht) en Hasselt (wandeling), met een beperkt publiek. De tochten werden gefilmd en gemonteerd tot 3 tochten met een digitale gids en zullen op die manier kunnen gebruikt worden om de goede praktijken breed te verspreiden. Door de COVID-19 maatregelen werd het plenaire gedeelte centraal en digitaal georganiseerd. In de namiddag was er een panelgesprek, workshops en de keynote van Sven De Visscher. Er werd bewust ingezet op de dialoog tussen Vlaamse beleidsdomeinen en lokale actoren (zie ook prioriteit 4, actie 4.2.1.2).

Er kwam al een eerste verkenning van modellen voor intergenerationeel samenleven.

De uitvoering van deze actie gebeurt ook via de zorgzame buurten, die de minister van Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding lanceerde in 2021 en waar het samenleven centraal staat: zie actie 1.2.1.1.

Vooruitblik

De minister van Jeugd zal de lokale besturen verder inspireren in het voeren van een transversaal, kindvriendelijk beleid. In overleg met de verschillende partners wordt het model voor intergenerationeel samenleven, 8 80 cities, verder verkend, onder meer via een internationale culturele uitwisseling.

OD 2.2.2. We stimuleren gezonde en duurzame werkvormen en levenshoudingen

Actie 2.2.2.1. Ondernemende kracht van jongeren stimuleren

Verantwoordelijke minister(s): Minister van Werk, Minister van Onderwijs en Minister van Brussel, Jeugd en Media

Timing: 2020 - 2024

VLAIO stimuleert de ondernemende kracht van jongeren met haar werking 'Ondernemende jongeren' als onderdeel van de bredere VLAIO opdracht gericht op het realiseren en bevorderen van een ondernemende cultuur in Vlaanderen.

Wat het stimuleren van ondernemend onderwijs betreft, werkt VLAIO met drie structurele partners: de vzw Vlaamse Jonge Ondernemingen (Vlajo), My Machine Vlaanderen en Unizo met haar werking Onderwijs & Ondernemen. Het aanbod van de organisaties omvat trajecten en acties die binnen het onderwijs ingezet worden om ondernemende competenties van leerlingen te stimuleren en te ontwikkelen en om leerkrachten daarbij te ondersteunen. Vlajo bestrijkt met zijn werking alle onderwijsniveaus, van kleuteronderwijs t.e.m. hoger onderwijs. Unizo Onderwijs en Ondernemen heeft een aanbod voor secundair en hoger onderwijs. My Machine Vlaanderen biedt een uniek initiatief aan waarin de samenwerking en interactie tussen de drie onderwijsniveaus centraal staat. Alle info over Ondernemend Onderwijs (Vlajo, Unizo Onderwijs & Ondernemen en My Machine) is [hier](#) te vinden.

Daarnaast is er de werking '[ecosystemen voor jong ondernemerschap in studentensteden](#)', en wordt de [jongerencoöperatie Haven](#) door VLAIO gesubsidieerd. De ecosysteemprojecten voor jong ondernemerschap in studentensteden bieden aan studenten mogelijkheden om buiten de onderwijsinstelling op een laagdrempelige manier ervaringen op te doen waarin ze hun ondernemend potentieel kunnen ontdekken en verder ontwikkelen. Indien ze een ondernemend project willen opzetten of een onderneming willen opstarten, worden ze daarbij begeleid en doorverbonden naar organisaties die hen daar verder in kunnen ondersteunen. Het ecosysteem wordt gevormd door een lokaal samenwerkingsverband tussen relevante actoren zoals de stad, onderwijsinstellingen, jongerenwerking, studentenverenigingen en de lokale bedrijven en organisaties. Dit samenwerkingsverband streeft er naar een ruime ondernemende context te scheppen in de stad. Na vier jaar EFRO-VLAIO-steun, worden de ecosystemen vanaf 2020 door VLAIO gesubsidieerd. VLAIO brengt de projecten doorheen het jaar geregeld samen, zodat ze kunnen uitwisselen en van elkaar kunnen leren. De info m.b.t. de negen ecosystemen voor jong ondernemerschap in studentensteden is [hier](#) terug te vinden.

De jongerencoöperatie [Haven](#) richt zich op jongeren van 18-30 jaar die in een veilige omgeving, in hun vrije tijd, willen starten met een zelfstandige zaak of project, dit is, al doende kunnen verkennen of hun hobby, idee of project financieel levensvatbaar kan zijn. Ze kunnen momenteel terecht in 41 jeugdhuizen verspreid over Vlaanderen. Deze jeugdhuizen krijgen hiertoe [subsidies vanuit het departement Cultuur, Jeugd en Media](#), op basis van [het decreet 'bovenlokaal jeugdwerk'](#). Een jongere die verder wil gaan met de uitwerking van zijn project en de ontwikkeling van zichzelf als ondernemer, kan vervolgens terecht bij de jongerencoöperatie Haven, op voorwaarde dat het jeugdhuis zich bij Haven heeft aangesloten. Haven brengt de jongerenbegeleiders uit de jeugdhuizen samen en ondersteunt hen via vorming en maakt netwerking en kennis- en ervaringsuitwisseling mogelijk. Momenteel zijn er 27 jeugdhuizen/jongerenwerkingen met een werking rond ondernemerschap aangesloten, jaarlijks treden telkens 25 nieuwe jongeren toe tot de coöperatie.

Tegen de 100.000 leerlingen en studenten nemen jaarlijks actief deel aan de activiteiten van de VLAIO netwerkpartners Ondernemend Onderwijs (inclusief de activiteiten van de ecosystemen voor jong ondernemerschap). Het gaat steeds om jaarlijkse subsidies.

Met middelen van het Departement Onderwijs en Vorming organiseert Vlaamse Jonge Ondernemingen (Vlajo) in het schooljaar 2021-2022 een professionaliseringstraject voor leraren rond de eindtermen voor 'ontwikkeling van initiatief, ambitie, ondernemingszin en loopbaancompetenties'. Dat moet leraren ondersteunen om aan leerlingen de nodige competenties voor ondernemerschap bij te brengen, net als een ondernemende attitude.

Via ondersteuning van het Departement Onderwijs en Vorming kunnen leraren een vervangende klasactiviteit rond ondernemingszin en/of ondernemerschap aanvragen voor hun leerlingen terwijl ze zelf op praktijkstage gaan buiten de klasmuren. De activiteiten kunnen doorgaan tot maximaal vijf dagen per vervanging. De klasactiviteiten worden gegeven door een externe docent-ondernemer en hebben tot doel om de ondernemende competenties van de leerlingen te verhogen.

Vooruitblik

In het kader van de oefening rond de uitbouw van de ecosystemen m.b.t. STEM in de vrije tijd, werd de intentie geformuleerd om de STEM-werking dichterbij jongeren te brengen en het STEM ecosysteem uit te breiden met stakeholders die het jongerenwerkveld vertegenwoordigen.

Actie 2.2.2.2. Verantwoord omgaan met zwerfvuil

Verantwoordelijke minister(s): Minister van Omgeving

Timing: 2020 - 2024

De minister van Omgeving ging verder aan de slag met de campagne [Mooimakers](#).

In schooljaar 2020-2021 liep het project 'Nudging op school', waarbij 18 middelbare scholen het traject succesvol hebben afgewerkt. Daarvoor hebben ze een volledig actieplan in praktijk gebracht en hebben ze twee workshops gevolgd in het kader van 'The Litter Challenge'. Die workshops rond gedragsbeïnvloeding werden georganiseerd in samenwerking met GoodPlanet en ColruytGroup. De afvalintercommunales werden betrokken om de scholen in het project te ondersteunen.

Waardevolle elementen uit het Nudging op school project werden overgenomen in het project Operatie Proper. Dat is een beloningssysteem voor scholen en jeugdverenigingen die zich inzetten voor een propere omgeving. In het najaar van 2021 zijn 614 deelnemers beloond geweest voor hun inzet tijdens het schooljaar 2020-2021. Hierbij werden ook de lokale besturen betrokken om de deelnemers te ondersteunen. In 2021 werd het project volledig herzien, waardoor er meer aandacht kwam te liggen op het educatieve aspect van het project. Het project is meer op maat gemaakt van scholen en jeugdverenigingen. Het platform van Operatie Proper werd eveneens volledig herwerkt, waardoor deelnemers vlotter hun weg vinden in de tips en tricks die binnen het project aangereikt worden.

Vuil Spel is een geanimeerd twee-uur durend actief spel voor jeugdverenigingen rond het thema zwerfvuil. Het spel is niet ingezet kunnen worden omwille van de COVID-19 maatregelen. Het Boeboeksboek (voor lagere school) en Schaap zwemt (niet) (voor kleuterschool), met bijhorende werkschriftjes, stelt OVAM via zijn webwinkel gratis ter beschikking van scholen en gemeenten. In 2021 werden respectievelijk 614 en 595 stuks besteld. In 2021 is OVAM gestart met een herziening van de lespakketten voor het middelbaar onderwijs. In samenwerking met Het Geluidshuis en Fost Plus maakte men een podcastaflevering van Wetenschapje over zwerfvuil en recycling. Dat werd gelanceerd op 13 januari 2021 en werd in twee maanden tijd 8000 keer gedownload. Samen met Coca Cola heeft OVAM affiches verspreid in middelbare scholen waar vending machines staan om leerlingen te motiveren hun blikje of flesje in de vuilnisbak te gooien en niet op de grond.

Grotendeels wegens de coronapandemie werden in 2021 geen snoeroutes aangepakt. Zo stond een aanpak gepland in bijvoorbeeld Pelt, Kortemark en Eeklo, maar werd dit door andere prioriteiten bij de scholen afgelast of uitgesteld. Tevens werd een aanpak niet uitgevoerd omdat nulmetingen duidelijk maakten dat de problematiek beperkt was, bijvoorbeeld in Zoutleeuw. In 2021 startte Ecowerf binnen zijn werkingsgebied met de aanpak bij drie lokale besturen van de snoeroutes i.s.m. de scholen.

Vooruitblik

OVAM verbetert de ondersteuning met meer inspiratie voor deelnemers. Vuil Spel staat klaar om in 2022 uitgerold te worden. De lespakketten voor het middelbaar onderwijs worden in 2022 herwerkt.

PRIORITEIT 3. ENGAGEMENT AAN DE SAMENLEVING DOOR VRIJWILLIGE INZET

TD 3.1. De Vlaamse overheid erkent, versterkt en stimuleert maatschappelijke inzet van kinderen en jongeren op vrijwillige basis

OD 3.1.1. We erkennen en optimaliseren wat goed werkt

Actie 3.1.1.1. Evaluatie gratis vrijwilligersverzekering

Verantwoordelijke minister(s): Minister van Cultuur

Timing: 2021

In 2021 heeft de minister van Cultuur, via een onderhandelingsprocedure zonder voorgaande bekendmaking, een bestek verspreid naar meerdere onderzoeksgroepen voor een onderzoekopdracht 'De efficiëntie en effectiviteit van de gratis vrijwilligersverzekering als beleidsinstrument ter bescherming van de Vlaamse vrijwilliger.' De gunning van de opdracht gebeurde begin 2022.

De timing van deze actie werd bijgesteld: de actie loopt door tot 1 september 2022.

Vooruitblik

Het onderzoek wordt opgevolgd en op basis van het eindrapport worden beslissingen genomen over de toekomst van de gratis vrijwilligersverzekering.

Actie 3.1.1.2. Implementatie aanbevelingen uit onderzoek naar toegankelijkheid vrijwilligerswerk

Verantwoordelijke minister(s): Minister van Cultuur

Timing: 2021

De minister van Cultuur heeft een studie over "De toegankelijkheid van het vrijwilligerswerk" uitbesteed en deze werd afgerond op 30 juni 2021. De analyse van praktijkvoorbeelden en instrumenten resulteerde in een boeiend rapport met aanbevelingen voor het beleid en de praktijk.

Op 6 december 2021 werden [de resultaten van het onderzoek](#) voorgesteld. Het werkveld kon aan de slag met de resultaten. Ook beleidsmatig kunnen er aanbevelingen opgepikt worden.

Het onderzoek is volledig afgerond en voorgesteld. Ook de minister van Jeugd gaat aan de slag met de resultaten en zal de vertaalslag maken naar het beleidsdomein Jeugd.

Actie 3.1.1.3. Update lokale vrijetijdsmonitor

Verantwoordelijke minister(s): Minister van Cultuur

Timing: 2022

De nieuwe bevragingronde van lokale vrijetijdscoördinatoren, waaronder de gemeentelijke jeugdconsulenten en hun beleidsmedewerkers, vindt plaats tussen 15 maart en 30 april 2022. In kader van het gemeentelijk vrijwilligersengagement bereidde het Departement Cultuur, Jeugd en Media een verbeterde bevraging voor. Dat gebeurde in overleg met de partnerorganisaties, de koepels, en de lokale jeugd- en vrijetijdsdiensten zelf.

De lokale vrijetijdsmonitor vraagt de steden en gemeenten enkel wat het nog niet weet over het lokale vrijetijdsgebeuren. Zo vroeg en verkreeg de monitor relevante data over vrijwilligers van de landelijke koepelorganisaties van de jeugdvoorzieningen. De definitie van vrijwilligers in het (open) jeugdwerk diende daarvoor samen met de sector te worden verduidelijkt.

De lokale vrijetijdsmonitor vraagt concreet naar het aantal vrijwilligers per gemeentelijk jeugdinitiatief en naar het aantal medewerkers die de gemeentelijke jeugd- of vrijetijdsdienst inzet met een specifiek tijdelijk tewerkstellingsstatuut. Daarnaast maakt de monitor een indeling in de vrijwilligers volgens een type van beloning (forfaitaire vergoeding, reële kostenvergoeding, incentive, of zonder vrijwilligersvergoeding) tussen zowel door de gemeente ingeschakelde vrijwilligers, als door de verenigingen ingeschakelde vrijwilligers die gemeentelijke activiteiten helpen te ondersteunen. De monitor vraagt daarbij of de gemeente ook vrijwilligers inzet voor jeugdinitiatieven vanuit de andere beleidsvelden.

Vooruitblik

Er wordt in 2022 verder gewerkt aan de opvolging van de registratie, het valideren en analyseren van de ingevoerde data, de rapportering van de data van de registratietool én de data van externe bronnen. Daarnaast wordt er werk gemaakt van een communicatieplan waarmee alle stakeholders op maat geïnformeerd worden.

Actie 3.1.1.4. Drempels en regulitis in kaart brengen

Verantwoordelijke minister(s): Minister van Brussel, Jeugd en Media

Timing: 2021

Het Departement Cultuur, Jeugd en Media heeft in de zomer van 2021 een bestek verspreid voor een kwalitatief onderzoek rond drempels en regulitis, en dit vanuit een participatieve aanpak. De opdracht betreft een verkennende fase van wat er op dit terrein al allemaal loopt en gelopen heeft, met vervolgens een kwalitatief onderzoek in minstens vijf steden en gemeenten. Dit alles in overleg met de jeugdsector, de lokale jeugdverenigingen en betrokken gemeentebesturen.

Het doel is om tot een werkbaar model te komen waardoor de administratieve lasten voor jongeren en jeugdwerkers verminderen. In het kader van dit onderzoek wordt op zoek gegaan naar inspirerende goede praktijken om drempels en regulitis aan te pakken bij vijf tot tien lokale besturen. Nadien vindt een actieonderzoek plaats in een of meer gemeenten om samen met de bevoegde diensten oplossingen uit te werken. Er wordt vertrokken vanuit het perspectief van kinderen en jongeren, met bijzondere aandacht voor de drempels die kinderen en jongeren in kwetsbare situaties ervaren bij het opnemen van een engagement.

De opdracht is gegund aan Hogeschool VIVES in Kortrijk. De opstartvergadering vond plaats in september 2021. Naast een stuurgroep, waarin de opdrachtgever zetelt, is er ook een klankbordgroep met relevante partners die betrokken zijn bij de uitvoering van de opdracht (waaronder De Ambrassade, Bataljong, VVSG, JES, ...).

De timing van deze actie werd bijgestuurd: de actie loopt door in 2022.

Vooruitblik

Het onderzoek wordt verder uitgevoerd in 2022. De volgende stuurgroepvergaderingen en de co-creatieve sessies zullen plaatsvinden in het voorjaar. De planning is aangepast, aangezien het onderzoek wat vertraging heeft opgelopen en er flexibel moet omgegaan worden met de tijdsintensieve sessies van het Design Thinking-model. Het uiteindelijk resultaat is een publicatie met good practices voor lokale besturen om planlast te verminderen en een inspiratiedag met een voorstelling van de resultaten.

OD 3.1.2. We stimuleren het engagement en de stem van kinderen en jongeren door in te zetten op vernieuwende vormen van engagement en vrijwillige inzet van kinderen en jongeren

Actie 3.1.2.1. Nieuwe vormen van vrijwillige inzet opvolgen

Verantwoordelijke minister(s): Minister van Brussel, Jeugd en Media en Minister van Cultuur

Timing: 2020 - 2024

Het Departement Cultuur, Jeugd en Media heeft een denktank opgericht waarin verschillende partners (De Ambrassade, het Vlaams Steunpunt voor Vrijwilligerswerk, ...) vertegenwoordigd zijn. Deze denktank zal trends en evoluties in kaart brengen en de vinger aan de pols houden inzake vrijwillige inzet. De denktank is reeds twee keer samengekomen om de scope te bepalen en zal zich richten op jonge vrijwilligers (van 15 tot 30 jaar) in verschillende sectoren (jeugd, zorg, sociale sector, sport, ...).

De keuze voor 15 tot 30 jaar heeft twee redenen. Vanaf 15 jaar kunnen jongeren een studentenjob uitvoeren. Hoewel de bovengrens mede bepaald wordt door de scope van het JKP, is het toch ook heel interessant om de 'oudere' vrijwilligers terug te laten kijken op hun eerder engagement. Op die manier krijgt de denktank zicht op de verschillende levensfasen.

Er wordt vertrokken vanuit de noden en verwachtingen van jonge vrijwilligers, maar er wordt ook gekeken naar de verwachtingen en noden van organisaties die met vrijwilligers werken: is er een match tussen beide perspectieven? Ook niet-vrijwilligers en organisaties die geen jonge vrijwilligers bereiken, vallen binnen de scope.

Vooruitblik

In mei en juni 2022 zullen een achttal studenten van verschillende disciplines van VIVES Hogeschool een eindproef maken in het kader van deze actie. Hun opdracht bestaat erin jonge vrijwilligers en organisaties uit verschillende sectoren breed te bevragen om hun noden en verwachtingen in kaart te brengen. Ook zullen ze focusgroepen en eventueel diepte-interviews houden om dieper in te gaan op bepaalde aspecten van vrijwillige inzet (impact van de coronapandemie, onkostenvergoedingen, ...). Het doel is om ook niet-vrijwilligers en verschillende soorten organisaties (afhankelijk van vrijwilligers of met vrijwilligers ter ondersteuning) te bevragen. De denktank zal deze opdracht mee concretiseren en opvolgen.

De studenten moeten minstens tot een rapport met aanbevelingen komen, zowel voor Vlaams beleid als voor organisaties die met vrijwilligers werken. De resultaten van deze eindproef vormen het startpunt, waarna de denktank met deze input aan de slag kan gaan.

Actie 3.1.2.2. Proeftuinen participatie- en netwerktrajecten binnen inburgering

Verantwoordelijke minister(s): Minister van Inburgering en Gelijke Kansen

Timing: 2020 - 2024

De minister van Samenleven heeft een participatie- en netwerktraject van 40 uren opgenomen in het inburgeringstraject. Het hebben van een netwerk leidt immers tot meer kansen in de samenleving. In aanmerking komen initiatieven die leiden tot participatie op sociaal vlak, waar er een mogelijkheid is om Nederlands te spreken en waar er in interactie kan gegaan worden met anderen. Het gaat om verschillende soorten trajecten: buddyprojecten, een kennismakingsstage bij een bedrijf, vereniging, organisatie of lokaal bestuur, vrijwilligerswerk of alternatieve trajecten met aantoonbare meerwaarde. Die laatste trajecten omvatten bijvoorbeeld taalstages, kennismakingstrajecten in cultuur, jeugd, een sportvereniging, woonzorgcentrum, lokaal dienstencentrum, buurtwerking,

Om vorm te geven aan de vierde pijler van het inburgeringstraject 'netwerk en participatie' werden 26 proeftuinen opgestart met Europese middelen (AMIF), waarbij 54 gemeenten betrokken zijn.

Lokale besturen staan in voor de ontsluiting van het aanbod. Binnen de proeftuinen wordt samengewerkt met lokale en bovenlokale actoren. In een aantal proeftuinen worden de jeugddiensten betrokken. Ook bovenlokale actoren (Refu-interim, Duo for a job, FMDO, ...) waarmee samengewerkt wordt, richten zich tot jongeren.

Vooruitblik

De proeftuinen lopen van 1 januari 2021 tot en met 30 juni 2022. De proeftuinen worden ondersteund door HIVA/Hefboom.

Actie 3.1.2.3. Participatie kinderen en jongeren opzetten en verankeren in werking Vlaamse beleidsdomeinen:

Verantwoordelijke minister(s): Minister van Brussel, Jeugd en Media

Timing: 2022 – 2024

In opdracht van de minister van Jeugd heeft het Departement Cultuur, Jeugd en Media in 2021 een opdracht uitgeschreven tot optimalisatie van een Vlaams overheidsbreed jeugd- en kinderrechtenperspectief, geflankeerd door een versterkt instrumentarium en beleidsparticipatie van kinderen en jongeren. Dit moet leiden tot een verankering van de kennis en expertise binnen de Vlaamse overheid, waarbij beleidsmedewerkers waaronder de aanspreekpunten jeugd- en kinderrechtenbeleid de tools aangereikt krijgen om hiermee zelf aan de slag te gaan onder begeleiding van het Departement Cultuur, Jeugd en Media. De opdracht werd nog in 2021 gegund aan het Kenniscentrum Kinderrechten (KeKi). De resultaten van een eerdere samenwerkingsovereenkomst 'Reflector' tussen KeKi en het departement van 2019 rond beleidsparticipatie van kinderen en jongeren worden verwerkt in de nieuwe opdracht.

Vooruitblik

De opdracht tot optimalisatie van een overheidsbreed jeugd- en kinderrechtenperspectief loopt verder in 2022 en 2023. Vlaamse beleidsdomeinen en aanspreekpunten jeugd- en kinderrechtenbeleid, partners uit het middenveld en kinderen en jongeren zullen worden betrokken.

Actie 3.1.2.4. Internationale en interculturele uitwisselingen inzake engagement en vrijwillige inzet

Verantwoordelijke minister(s): Minister van Brussel, Jeugd en Media

Timing: 2022 – 2024

Wegens de coronapandemie hebben geen uitwisselingen plaatsgevonden in 2020 en 2021.

Vooruitblik

Nu de COVID-19 maatregelen versoepeld werden en de grenzen terug open zijn gegaan, bekijkt het Departement Cultuur, Jeugd en Media met JINT hoe een internationale uitwisseling van ambtenaren, experts, sectorspelers en jeugdwerkers in het kader van de culturele akkoorden kan opgezet worden rond de thematiek van engagement en vrijwillige inzet.

TD 3.2. De Vlaams overheid erkent en verbetert de talent-, kwaliteiten- en competentie-ontwikkelingen die voortvloeien uit vrijwillige inzet

OD 3.2.1. Door vrijwillige inzet ontwikkelde competenties worden versterkt door het leggen van kruisverbanden

Actie 3.2.1.1. Jonge ondernemerszin stimuleren i.s.m. jeugdwerk

Verantwoordelijke minister(s): Minister van Werk, Minister van Brussel, Jeugd en Media en Minister van Onderwijs

Timing: 2020 - 2024

In samenwerking met VLAIO en jeugdwerkpartners (waaronder Haven, Formaat, BAMB) werkte het Departement Cultuur, Jeugd en Media aan een voorstel over jeugdwerk en ondernemerschap. Het opzet is over te gaan van een 'broedplek' naar de ontwikkeling van een leerlijn om jongeren en het jeugdwerk te versterken en te ondersteunen in de maatschappelijk ondernemerszin in het jeugdwerk. Ook zal er een opleidings- en coachingsaanbod ontworpen worden ter professionalisering van jeugdwerkers.

De minister voor Sport lanceerde binnen deze prioriteit de actie '[Jonge Leeuwen](#)'. Deze actie vervangt een deelinitiatief binnen actie 4.2.2.4, prioriteit 4: 'we bieden trajecten aan individuele clubs aan. We zetten zo tegelijkertijd in op talenten van sportende kinderen en jongeren, maar ook versterken en motiveren we hen in een groeipad naar een mogelijke rol als coach'.

Met de actie 'Jonge Leeuwen' wil men jonge ondernemende profielen binnen sportclubs de kans geven om een sportclub- of sporttakoverschrijdend project te realiseren dat enerzijds de werking van de sportclubs en/of de sportfederaties ten goede komt. Anderzijds stimuleert het ook ondernemerschap, (maatschappelijk) engagement en innovatie bij jongeren t.a.v. sport en sportclubs. Deze projecten kunnen een bestuurlijke, beleidsmatige of sporttechnische invalshoek hebben. In het najaar van 2021 lanceerde de Vlaamse Sportfederatie met de steun van Sport Vlaanderen het project Jonge Leeuwen waarin 15 jongeren (16-25 jarigen) de kans zullen krijgen om een vernieuwend sportidee uit te werken.

Vooruitblik

De actie over jong maatschappelijk ondernemerszin in het jeugdwerk krijgt in 2022 concreet inhoud en uitvoering.

De actie 'Jonge Leeuwen' wordt ook in 2022 herhaald.

Actie 3.2.1.2. Jeugdsector betrekken bij uitbouw Verenigingsloket

Verantwoordelijke minister(s): Minister van Cultuur en Minister van Brussel, Jeugd en Media

Timing: 2020 - 2024

In het kader van het relanceplan Vlaamse Veerkracht wordt, op initiatief van de minister van Cultuur, gewerkt aan een digitaal Verenigingsloket naar analogie met Mijn Burgerprofiel en het e-Loket voor Ondernemers. Het Verenigingsloket wordt dé digitale toegangspoort voor verenigingen (vzw's en feitelijke verenigingen), overheden en hun dienstverlening op alle niveaus: één plaats waar alle interactie tussen verenigingen en dienstverleners wordt samengebracht om zo de administratie te beperken en het verenigingsleven te vereenvoudigen.

Na een voorbereidende fase in 2021 wordt in 2022 verder gewerkt om begin 2023 met een eerste (beperkte) versie live te kunnen gaan.

Vooruitblik

Er wordt in 2022 verder gewerkt aan de visie en het wettelijk kader, het participatietraject, de business architectuur, de data- en informatiearchitectuur, en de technologische infrastructuur.

Actie 3.2.1.3. Jongeren en jeugdorganisaties betrekken in STEM-actieplan en STEM-academie

Verantwoordelijke minister(s): Minister van Werk, Minister van Brussel, Jeugd en Media en Minister van Onderwijs

Timing: 2020 - 2021

Het Departement Cultuur, Jeugd en Media ging in overleg met de leidend ambtenaar van VLAIO over de betrokkenheid van Jeugd en de opmaak van een STE(A)M-agenda, dit is met inbegrip van cultuureducatie. De STEM-agenda 2030 is goedgekeurd door de Vlaamse Regering op 6 november 2021. Zie ook prioriteit 4, actie 4.2.2.2.

Vooruitblik

Het Departement Cultuur, Jeugd en Media zal vertegenwoordigd zijn in de ambtelijke werkgroep STEM ter uitvoering van de STEM-agenda.

OD 3.2.2. We zetten in op methodieken die talenten en competenties gelinkt aan engagement identificeren, ontwikkelen en erkennen

Actie 3.2.2.1. Nieuwe methodieken voor talentontwikkeling en competentieversterking en evaluatie bestaand instrumentarium

Verantwoordelijke minister(s): Minister van Brussel, Jeugd en Media

Timing: 2020 - 2024

Het Departement Cultuur, Jeugd en Media heeft een bestek uitgeschreven over het (h)erkennen van competenties van jonge vrijwilligers en het afstemmen van bestaande instrumenten voor deze (h)erkenning. Een interne werkgroep EVC/EQF in de schoot van het Departement Cultuur, Jeugd en Media, heeft enkele keren overlegd over de mogelijkheden van een erkenning van een beroepsprofiel jeugdwerker en de afstemming van de attestering kadervorming op het Europees kwalificatiekader. Het onderzoek zal een overzicht bieden van hiaten, knelpunten en noden, met een specifieke focus op kinderen en jongeren in kwetsbare situaties en op kinderen en jongeren met een handicap. De stappen die organisaties zetten met deze jongeren moeten in kaart gebracht worden. De opdracht werd gegund aan de Verenigingscoach, Joris De Bleser.

Vooruitblik

De resultaten van de onderzoeksopdracht zullen worden voorgesteld. Bij dit onderzoek zullen relevante partners betrokken worden in de klankbordgroep (De Ambrassade, Vlaams Steunpunt Vrijwilligerswerk, JES, Arktos,...).

PRIORITEIT 4. VRIJETIJSBESTEDING VOOR ALLEN

TD 4.1. De Vlaamse overheid zet in op oplossingsstrategieën om drempels voor een geïntegreerd vrijetijdsbeleid weg te werken

OD 4.1.1. We betrekken kinderen en jongeren als co-creators voor de invulling en vormgeving van een vrijetijdsbesteding op vraag en eigen maat

Actie 4.1.1.1. Participatietraject inzake de Filmclub

Verantwoordelijke minister(s): Minister van Cultuur

Timing: 2020 – 2022

De minister van Cultuur zet in op filmeducatie. Samen met JEF onderzocht het Departement Cultuur, Jeugd en Media de mogelijkheden om hier nog sterker op in te zetten. Hier werd een overleg over gehouden op 23 september 2021. JEF wordt onder andere betrokken in de ontwikkeling van de Mediacoachopleiding voor jeugdwerkers door het Kenniscentrum Mediawijsheid in opdracht van de minister van Jeugd (zie prioriteit 5, actie. 5.1.1.2). Er werd bovendien afgesproken dat het Departement Cultuur, Jeugd en Media JEF en de Filmclub meeneemt in en op de hoogte houdt van relevante acties die gelinkt kunnen worden aan de werking van JEF.

Vooruitblik

De samenwerking met JEF rond filmeducatie wordt verdergezet. De volgende concrete pistes worden onderzocht:

- Mogelijke betrokkenheid van JEF/De Filmclub bij het jongerenevenement #Kzeghetu, een participatief jongerenevenement georganiseerd door het Departement Cultuur, Jeugd en Media in opdracht van de minister van Jeugd;
- De mogelijkheid wordt bekeken om de werking en het draagvlak van de Filmclub dichter bij het jeugdwerk te krijgen, bijvoorbeeld door een voorstelling en werksessie tijdens een Reflectiegroep Jeugd- en kinderrechtenbeleid.

Actie 4.1.1.2. Betrekken van kinderen en jongeren in artistieke werking

Verantwoordelijke minister(s): Minister van Cultuur

Timing: 2020 – 2024

De Strategische visienota Kunsten van de minister van Cultuur werd op 1 april 2020 gepubliceerd. Hierin werd als aandachtspunt voor de beoordeling van subsidiedossiers voor projecten en werkingen het volgende opgenomen: Het project en de werking betreft op een unieke wijze (jonge) kinderen en jongeren bij hun artistieke werking.

Vooruitblik

De eerste subsidieronde waarbinnen dit criterium meegenomen wordt, vindt plaats in 2022. De subsidiedossiers voor projecten en werkingen worden getoetst aan de verschillende

aandachtspunten binnen de Strategische Visienota Kunsten, waaronder het betrekken van (jonge) kinderen en jongeren bij de artistieke werking van het project en de werking. Indien het dossier op uitzonderlijke wijze invulling geeft aan het aandachtspunt, kan de minister van Cultuur de subsidieaanvraag prioritair ondersteunen.

Actie 4.1.1.3. Vrijetijdsinvulling van uithuisgeplaatste kinderen en jongeren

Verantwoordelijke minister(s): Minister van Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding en Minister van Brussel, Jeugd en Media

Timing: 2020 – 2024

Binnen de gemeenschapsinstellingen is er een traject rond participatie lopende, met een sterke link naar kinderrechten. Ook het recht op vrije tijd komt daarin aan bod. Dit wordt getrokken door het agentschap Opgroeien. Ook werd er structureel overleg gepleegd tussen het agentschap Opgroeien en het Departement Cultuur, Jeugd en Media, mede in het kader van het project 'Maak samen tijd vrij'. In het kader van dit project werd een stuurgroep opgericht waar ook Cachet deel van uitmaakt (maandelijkse opvolging in 2021). Cachet, de organisatie van en met jongeren met ervaringen in de jeugdhulp wordt structureel erkend en gesubsidieerd. Jongeren in de jeugdhulp kaarten het recht op vrije tijd aan.

Vooruitblik

In januari 2022 wordt een projectoproep "[Over Drempels](#)" gelanceerd door de minister van Jeugd dat invulling wil geven aan het recht op vrije tijd, zowel offline als online, van kinderen en jongeren in de jeugdhulp en het wegwerken van de drempels die zij ervaren. Participatie van kinderen en jongeren aan de projecten om hun recht op vrije tijd invulling te geven wordt dan ook als criterium meegenomen bij de beoordeling. Het betrekken van gemeenschapsinstellingen, daar waar mogelijk, wordt bovendien sterk aangemoedigd (zie ook prioriteit 4, actie 4.2.1.3).

OD 4.1.2. We faciliteren inspirerende praktijken en methodieken die inzetten op toeleiding, uitwisseling en ontmoetingen

Actie 4.1.2.1. Kinderen en jongeren in kwetsbare situaties toeleiden naar vrijtijdsaanbod

Verantwoordelijke minister(s): Minister van Brussel, Jeugd en Media Minister van Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding

Timing: 2020 - 2024

De minister van Jeugd zette in het kader van deze actie in op de volgende trajecten:

In maart 2021 werd het [actieonderzoek Sociale Integratie](#) en de bijhorende vorming, uitgevoerd door Demos vzw, opgeleverd. Daarnaast werd er voor de eerste keer een '[Dag Vrije Tijd voor Allen](#)' georganiseerd in mei 2021. Het moment vond digitaal plaats en werd gekoppeld aan de inspiratiesessie van de prioriteit vrijtijdsbesteding voor allen. Er waren 80 inschrijvingen.

Ook de projectoproep 'Veerkracht Versterken' geeft uitvoering aan deze actie. Deze oproep past binnen het relanceplan Vlaamse Veerkracht. De oproep bouwt verder op de geleerde lessen uit Generatie Veerkracht (2020) en haakt in op de strategische doelstelling 'De Vlaamse overheid zet gericht acties op tegen kinderarmoede' van het Vlaams Actieplan Armoedebestrijding. Binnen deze oproep worden [29 projecten](#) gesubsidieerd. Om de projecten op een goede manier te begeleiden

en geleerde lessen in kaart te brengen, werd een bestek voor een begeleidingsopdracht, inclusief kwantitatieve en kwalitatieve analyse van de projecten, uitgeschreven. Deze opdracht werd gegund aan UCLL en loopt van december 2021 tot december 2023.

In oktober 2020 werd aan de bovenbouworganisaties Jeugd, De Ambrassade, Bataljong, Kenniscentrum Kinderrechten en JINT, een bijkomende specifieke meerjaren opdracht gegeven m.b.t. de realisatie van inclusief jeugdwerk in Vlaanderen en het tweetalig gebied Brussel-Hoofdstad. Het netwerk werd 'Komaf' genoemd.

Hoewel de minister van Cultuur initieel niet gevat werd door deze actie, zette hij hierop in via de UiTPAS. In het kader van de reguliere werking van UiTPAS krijgen inmiddels meer dan 100 steden en gemeenten en organisatoren met UiTPAS een rijk instrumentarium in handen om de vrijetijdsparticipatie te stimuleren, ook van kinderen en jongeren en met bijzondere aandacht voor kansengroepen. In 2020 en 2021 werd er ingezet op kennisdeling over onderzoek en inzichten met betrekking tot de vrijetijdsparticipatie van kinderen en jongeren. Dit uitte zich als volgt:

- Een [kennisartikel](#) over een onderzoek naar het gebruik van UiTPAS door jongeren;
- [Informatie en tips](#) over UiTPAS in combinatie met het lidmaatschap van (jeugd)verenigingen;
- Een gratis webinar op 10 juni 2021 over UiTPAS & jongeren, over hoe meer jongeren te bereiken met behulp van de UiTPAS.

Daarnaast biedt publiek vzw [begeleiding op maat](#) om de communicatie naar jongeren en de inzet van UiTPAS hierin te versterken.

Tal van kinderen en jongeren (leeftijd 0 - 24) konden dankzij UiTPAS in 2020 en 2021 rekenen op een kansentariaf (13.901 pashouders in 2020 en 17.584 pashouders in 2021).

Vooruitblik

De minister van Jeugd zet in het kader van deze actie de volgende trajecten verder:

Jaarlijks zal er een 'Dag Vrije Tijd voor Allen' georganiseerd worden. In 2022 wordt bekeken hoe deze dag gekoppeld kan worden aan de werking rond inclusief jeugdwerk van de bovenbouworganisaties Jeugd, Komaf, en worden er linken gelegd met het opgeleverde onderzoek 'Waarde van het Jeugdwerk'.

De begeleidingsopdracht Veerkracht Versterken wordt verder uitgevoerd door UCLL. Er worden vier intervisiedagen georganiseerd, verspreid over 2022 en 2023. Er worden bovendien twee individuele bezoeken aan elke van de 29 betrokken projecten voorzien. Het eerste bezoek vindt plaats in de loop van het eerste projectjaar (2022) en het tweede bezoek vindt plaats in het voorjaar van 2023.

De minister van Cultuur zet verder in op de uitrol van UiTPAS met bijzondere aandacht voor kinderen en jongeren en kansengroepen.

Actie 4.1.2.2. Vrijetijdsaanbod zichtbaar maken

Verantwoordelijke minister(s): Minister van Cultuur

Timing: 2020 - 2024

De UiTdatabank verzamelt eventinformatie in samenwerking met organisatoren en kinder- en jongerenorganisaties en -locaties. Daarnaast wordt er ook ingezet op 'UiTmetVlieg', voor families met kinderen tot 12 jaar. De actie Schatten van Vlieg kende de afgelopen jaren succesvolle edities

met een recordaantal deelnemers en locaties (70.000 schattenzoekers op 311 deelnemende locaties in 2020 en bijna 100.000 schattenzoekers op 382 deelnemende locaties in 2021). In 2021 werd de UITPAS voor de eerste keer in het kader van de campagne ingezet.

Het vroegere BILL/CJP werd omgevormd naar het nieuwe jongerenmerk [UITX](#). De UITX-Kalender staat vol activiteiten voor én gecreëerd door jongeren. In samenwerking met het communicatiebureau Hurae werd een socialemediacampagne opgezet om het bereik te vergroten en jongeren naar de kalender toe te leiden. In dit kader werd actie gevoerd op campussen in samenwerking met hogescholen en universiteiten.

Op de vernieuwde [uitinvlaanderen.be](#) wordt bijzondere aandacht besteed aan families met kinderen en jongeren, via eigen homepages, maar ook via swimlanes, labels en vernieuwde nieuwsbrieven (gesegmenteerde nieuwsbrieven met tips op maat van de doelgroep en wordt er een specifieke UITX nieuwsbrief uitgestuurd waarin elke twee weken een jonge maker in de kijker wordt gezet).

Zowel Vlieg als UITX werden geïntegreerd in deze website met het oog op extra bereik en extra zichtbaarheid vanuit de kracht van UiTinVlaanderen. Bovendien wordt er sterk ingezet op het gebruik van sociale media (Vlieg via Instagram en UITX via Instagram en TikTok).

Vooruitblik

De minister van Cultuur ziet erop toe dat de acties inzake Vlieg en UITX worden gecontinueerd. publiek zet verder in op een participatief discovery traject om propositie en communicatie voor jongeren verder te verfijnen en af te stemmen. Er wordt gefocust op UITX-proposities op maat van jongeren waarbij er stapsgewijs toegewerkt wordt naar een UITX-membership.

TD 4.2. De Vlaamse overheid ondersteunt en stimuleert de uitwerking van een vrijetijdsbeleid dat vertrekt vanuit kruisbestuivingen

OD 4.2.1. We stimuleren inspirerende kruisbestuivingen tussen en binnen verschillende sectoren en/of beleidsniveaus ter bevordering van een geïntegreerd vrijetijdsbeleid

Actie 4.2.1.1. Samenwerkingen in de buitenschoolse context stimuleren

Verantwoordelijke minister(s): Minister van Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding en Minister van Onderwijs

Timing: 2021 – 2024

De ministers van Onderwijs en Samenleven kennen sinds de zomervakantie van 2020 middelen toe aan de organisatie van taalstimulerende activiteiten in de buitenschoolse tijd. Er zijn 57 projecten die kinderen en jongeren met nood aan taalstimulering helpen om hun taalcompetenties in het Nederlands te versterken. De activiteiten zijn divers, laagdrempelig en hebben aandacht voor spelend leren. Ze worden georganiseerd in de buitenschoolse opvang, in weekends en/of in schoolvakanties door voornamelijk lokale besturen. De projecten lopen t.e.m. de zomervakantie van 2022.

Daarnaast zetten de minister van Onderwijs en de minister van Samenleven in 2020 en 2021 in op zomerscholen. Hierbij werd gestreefd naar de organisatie van tien dagen zomerschool met een

onderwijs- en een vrijetijdsgedeelte. In dat vrijetijdsgedeelte spelen cultuur-, jeugd- en sportorganisaties een belangrijke rol. In 2021 werden er 118 zomerscholen georganiseerd. De Vlaamse Regering heeft in december 2021 een ontwerpdecreet voor de organisatie van zomerscholen goedgekeurd zodat de principes rond de zomerscholen vanaf nu verankerd zijn. Onderwijsinstellingen en lokale besturen mogen een subsidiëringsproject indienen bij de Vlaamse overheid waarna men middelen krijgt om zomerscholen te organiseren.

De minister van Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding gaf zijn administratie de opdracht om in 2021 het inspiratiekader Buitenschoolse Opvang en Activiteiten (BOA) verder vorm te geven. In dit kader vonden drie co-creatiesessies plaats. Er werd input gegeven van vertegenwoordigers uit de sectoren welzijn, onderwijs, cultuur, jeugd, sport en vanuit gebruikers en lokale besturen. Deze input wordt nu verwerkt. In 2022 zal het inspiratiekader gedeeld worden met de lokale besturen en partners in de buitenschoolse activiteiten. Daarnaast werd het voorziene groeipad via middelen uit het relanceplan Vlaamse Veerkracht vervroegd ingezet. Concreet worden sinds september 43 lokale besturen gesubsidieerd ter ondersteuning bij hun opdrachten vanuit het decreet BOA. Besturen met een hoog aantal schoolgaande kinderen, hoog aantal gezinnen in kwetsbare situaties en een beperkte subsidie voor buitenschoolse opvang, kwamen bij voorrang in aanmerking.

Vooruitblik

De minister van Onderwijs en de minister van Samenleven zullen ook in 2022 een nieuwe oproep in het kader van de zomerscholen lanceren. Ook de jaren erna zal deze oproep herhaald worden.

De minister van Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding zal vanaf 2022 inzetten op de uitrol van het inspiratiekader BOA.

Actie 4.2.1.2. Interbestuurlijke uitwisseling over geïntegreerd vrijetijdsbeleid

Verantwoordelijke minister(s): Minister van Brussel, Jeugd en Media

Timing: 2020 - 2024

De minister van Jeugd gaf zijn administratie de opdracht om op 30 november, in nauwe samenwerking met het Netwerk Jeugdvriendelijk, een interbestuurlijke dialoog te organiseren met als thema '[Jeugdvriendelijke leefbare buurten](#)'. Deze actie geeft ook uitvoering aan prioriteit 2, actie 2.2.1.1.

Vooruitblik

In 2022 is geen actie vereist. In 2023 wordt er opnieuw een interbestuurlijke dialoog georganiseerd. Desalniettemin wordt er blijvend ingezet op de link met het lokale in het kader van de uitvoering van het JKP.

Actie 4.2.1.3. Bruggen bouwen tussen jeugdhulp, jeugdwerk en andere vrijetijdsactoren

Verantwoordelijke minister(s): Minister van Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding en Minister van Brussel, Jeugd en Media

Timing: 2020 – 2024

De ministers van Jeugd en Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding maken samen werk van het bouwen van een duurzame brug tussen jeugdhulp en jeugdwerk. Van oktober 2020 tot oktober 2021 liep het project '[Maak samen Tijd Vrij](#)' uitgevoerd door De Ambrassade en Bataljong, in opdracht van het agentschap Opgroeien, met steun van het Departement Cultuur, Jeugd en Media. Zij begeleidden vijf lokale trajecten (Kortrijk, Leuven, Schoten, Gent en Genk) in het opzetten van een duurzame brug tussen jeugdhulp en jeugdwerk. Het project resulteerde in een toolbox die lokale besturen, jeugdhulpvoorzieningen en vrijetijdsaanbieders kan gidsen om in hun stad of gemeente verder te werken aan de brug tussen jeugdaanbod en jeugdhulp. Het traject werd opgevolgd door een stuurgroep bestaande uit het agentschap Opgroeien, het Departement Cultuur, Jeugd en Media, De Ambrassade, Bataljong en Cachet.

De administraties Opgroeien en Jeugd zaten op structurele basis samen om een vervolgtraject uit te werken. Op 28 oktober 2021 werd in dit kader een stakeholdersoverleg georganiseerd in het ABC-huis in Brussel. In totaal waren er een 30-tal aanwezigen, bestaande uit vrijetijdsactoren, jeugdhulpactoren en lokale besturen. De input werd samen met de resultaten uit voorgaande trajecten verwerkt in een nieuwe projectoproep.

Vooruitblik

Begin 2022 wordt door de minister van Jeugd de projectoproep "[Over Drempels](#)" gelanceerd. Deze keer wordt er gekozen om samenwerkingsverbanden van onderuit te stimuleren. De projecten starten op 1 juli 2022. De projecten lopen één jaar. Er zal worden bekeken welke inspanningen het agentschap Opgroeien kan leveren om het project in 2023 verder te zetten. Het structureel overleg tussen beide administraties wordt verdergezet. De projectoproep geeft ook uitvoering aan prioriteit 1, actie 1.1.1.1 en actie 1.2.1.4 en prioriteit 5, actie 5.1.2.2.

OD 4.2.2. We verbinden ons om binnen het bestaand aanbod gerichte aandacht te besteden aan het bereiken van specifieke doelgroepen

Actie 4.2.2.1. Aanbod culturele buitendiensten voor kinderen en jongeren

Verantwoordelijke minister(s): Minister van Cultuur

Timing: 2020 – 2024

De minister van Cultuur zet in op een aanbod voor kinderen en jongeren van de culturele buitendiensten. Zo organiseerde Landcommanderij Alden Biesen tussen 2020 en 2021 17 activiteiten gericht op kinderen en jongeren en hun families. De activiteiten varieerden van concerten, vertelnamiddagen tot erfgoedworkshops. In het Roger Raveelmuseum werden in 2020 en 2021 drie activiteiten voor kinderen en jongeren georganiseerd. Het betrof rondleidingen in het museum voor scholen. Het Frans Masereel Centrum organiseerde in 2020 en 2021 vier activiteiten gericht op scholen. Het Kasteel van Gaasbeek is tot eind 2022 gesloten en het Lijsternest focuste zich in 2020 en 2021 op het 150-jarige jubileum van Stijn Streuvels waardoor er geen ruimte was om activiteiten voor kinderen en jongeren te organiseren.

Vooruitblik

De buitendiensten zetten verder in op activiteiten voor kinderen en jongeren met aandacht voor kwetsbare groepen en de drempels die zij ervaren.

Actie 4.2.2.2. Aandacht voor kinderen en jongeren in kwetsbare situaties in STEM-trajecten

Verantwoordelijke minister(s): Minister van Werk en Minister van Onderwijs

Timing: 2020 – 2021

De minister van Werk heeft binnen het steunkader voor de STEM-partnerschappen en de STEM-academies expliciete aandacht voor kinderen en jongeren in kwetsbare situaties. In 2021 waren er meer dan [100 erkende STEM-academies](#). Gesprekken met publiek over koppeling tussen STEM-academies en de UitPASwerking werden in 2021 opgestart. Een samenwerking met de UitPAS biedt kansen om kwetsbare doelgroepen extra te ondersteunen. Het grote struikelblok is echter dat de UitPAS momenteel (nog) niet Vlaanderen breed uitgerold werd. De contacten met publiek worden in dit kader echter nauw onderhouden. Opportuniteiten worden aangegrepen om verder overleg op te starten. Vanuit de STEM-partnerschappen werd een [praktische tool](#) ontwikkeld die inzet op het bereiken van jongeren in kwetsbare situaties.

Vooruitblik

De minister van Onderwijs verfijnt de STEM-agenda 2030 in de eerste helft van 2022. Daarbij is het ook de bedoeling om vanaf de planning in te zetten op het samenspel van verschillende maatschappelijke betekenisgevers (ordeningsprincipes) zoals gender, etniciteit, inkomen, gezondheid, leeftijd, Op die manier worden ook de effecten van het beleid op groepen in kwetsbare situaties van bij het begin van het nieuwe beleidsplan meegenomen. Deze structurele keuzes zullen dan ook meegenomen worden in de uitrol van de concrete acties, zoals de STEM-partnerschappen en de STEM-academies (zie ook prioriteit 3, actie 3.2.1.1).

De minister van Werk zorgt ervoor dat de ontwikkelde tool die inzet op het bereiken van jongeren in kwetsbare situaties verder wordt uitgerold via de opleidingen die de STEM-partnerschappen ontwikkelen en uitrollen voor STEM-activiteiten in de vrije tijd.

Actie 4.2.2.3. Aandacht voor kinderen en jongeren in kwetsbare situaties bij Kunstendag voor Kinderen

Verantwoordelijke minister(s): Minister van Cultuur

Timing: 2020 – 2024

Op zondag 21 november 2021 werd de tiende editie van Kunstendag voor Kinderen gevierd. Een hele dag konden kinderen tot 12 jaar proeven van theater, film, muziek, dans, architectuur, literatuur en beeldende kunst of een combinatie daarvan. In totaal namen 30.000 kinderen samen met hun familie deel aan een van de 250 activiteiten over heel Vlaanderen en tweetalig gebied Brussel-Hoofdstad. In september 2021 werd een oproep gelanceerd naar alle scholen uit het basisonderwijs om deel te nemen aan een wedstrijd. Er werden o.a. inspiratievideo's van de Kunstendag voor Kinderen ambassadeur, blogartikels en een online toolkit met tips verspreid zodat leerkrachten samen met hun leerlingen aan de slag konden gaan met de affiche. Zo werd geprobeerd om ook kinderen te bereiken die anders weinig of niet in aanraking komen met kunst en cultuur.

Vooruitblik

In 2022 wordt de elfde editie van de Kunstendag voor Kinderen georganiseerd.

Actie 4.2.2.4. Toegankelijkheid van sport optimaliseren

Verantwoordelijke minister(s): Minister van Sport en de Vlaamse Rand

Timing: 2020 – 2024

De minister van Sport zet verder in op de optimalisering van de bestaande concepten Multimove (kleuters), Sportsnack (lager onderwijs) en de Sport Na School-pas (secundair onderwijs) en rolt deze uit in heel Vlaanderen. Om de deelname van kansengroepen op het naschools aanbod te verhogen, werd de samenwerking met UiTPAS, A-kaart en Paspartoe verder uitgebouwd.

De organisatie van (school)sportevenementen i.s.m. met partners (bijvoorbeeld LUUK's beweegdagen) brengt alle leerlingen in contact met een uitgebreid sportaanbod.

Het Expertisecentrum Buurtsport neemt verschillende initiatieven waarbij er een focus is op de doelgroep jongeren. Zo waren er tijdens de 'Maand van de Sportparticipatie' in 2020 en 2021 verschillende vormingssessies met specifieke aandacht voor jongeren waaronder 'sport in de wijk aantrekkelijker maken voor tienermeiden', 'isolement van jongeren', 'online vergaderen met maatschappelijk kwetsbare jongeren', 'betrokkenheid van tienermeisjes vergroten'. Ook de Buitenspeeldag is een jaarlijks moment waarop er op vlak van laagdrempelige sportparticipatie richting kinderen en jongeren gekeken wordt.

De minister van Sport schrapt de actie 'we bieden trajecten aan individuele clubs aan. We zetten zo tegelijkertijd in op talenten van sportende kinderen en jongeren, maar ook versterken en motiveren we hen in een groeipad naar een mogelijke rol als coach'. De actie wordt vervangen door een nieuwe actie: '[Jonge Leeuwen](#)'. Deze actie sluit beter aan bij prioriteit 3, actie 3.2.1.1 en wordt daar gerapporteerd.

Het project 'Boest je sportclub' wordt uitgevoerd door vzw 'de Rand' en omvat de ondersteuning van sportclubs met een jeugdwerking op het vlak van omgaan met de talendiversiteit in de Vlaamse Rand. De verantwoordelijke minister voor deze actie is de minister voor de Vlaamse Rand. Het welbevinden van alle leden staat centraal in deze begeleidingen. Hiertoe werken ze op maat en op vraag aan acties met bestuursleden, trainers en ouders. De kinderen zijn de onrechtstreekse doelgroep in dit proces. De club bepaalt het tempo en de inhoud. Een procesbegeleiding loopt over een langere periode en kan bestaan uit verschillende elementen: een startanalyse, visieontwikkeling, workshops voor bestuurders en trainers, en coaching op het terrein. In 2020 start 'de Rand' experimenteel met de begeleiding van vier clubs en ondersteunt hen o.a. bij een onthaal- en inschrijfbeleid op maat van alle leden en hun ouders, het opstellen van gedragen taalafspraken, oefenkansen Nederlands voor kinderen en ouders, ouderbetrokkenheid,

In 2021 werd er op de volgende acties ingezet:

De opgestarte procesbegeleidingen liepen door en werden uitgebreid met vijf extra clubs. Sommige processen liepen vertraging op omwille van de coronapandemie. Om meer clubs coronaproof te ondersteunen, organiseerde 'de Rand' twee webinars en ontwikkelden ze een toolkit met info, tips en inspiratie over taalbeleid, taalstimulering en oefenkansen Nederlands voor clubs en andere sportpartners. Daarnaast werden er vijf specifieke getuigenissen van sportclubs en van een integratieambtenaar uit de Vlaamse Rand opgenomen. De toolkit en de getuigenissen besteden aandacht aan de kansen die een sportclub biedt in de (taal)ontwikkeling van kinderen en de integratie van kinderen en jongeren met thuistaal niet-Nederlands. 'de Rand' ondersteunt ook sportclubs die taalstimulerende sportstages organiseren en zette hiertoe methodieken en materialen (het voetbalwoordenboekje 'Aftrap Nederlands', de speldoos voetbal, ...) in.

Vooruitblik

De minister van Sport blijft inzetten op Multimove. De inspanningen worden maximaal verdergezet om sporten en bewegen op school vanzelfsprekend te maken, zowel voor, tijdens, tussen, als na de schooluren. Om de deelname van kansengroepen op het naschools aanbod te verhogen wordt de samenwerking met UiTPAS, A-kaart en Paspartoe verder uitgebouwd.

In mei 2022 staat de actie 'Buiten beleef je meer' op de agenda. De actie richt zich op urban sporten die sowieso ook een jong publiek op een laagdrempelige manier aanspreken.

Het Netwerk Lokaal Sportbeleid waaronder ook het Expertisecentrum Buurtsport ressorteert, blijft een uitgesproken partner om een gediversifieerd en kwaliteitsvol sportaanbod te voorzien op maat van iedereen.

2022 zal vzw 'de Rand' blijvend inzetten op gerichte sportclubondersteuning op het vlak van toegankelijke werkingen voor alle kinderen en met oefenkansen Nederlands voor wie de taal leert. Naast de individuele ondersteuning op clubniveau, breidt 'de Rand' ook haar open aanbod webinars uit om trainers en bestuurders te ondersteunen en wordt er samengewerkt met bovenlokale sportpartners i.f.v. hun lokaal ondersteuningsaanbod op maat van de Vlaamse Rand.

Actie 4.2.2.5. Verbinding stimuleren tussen kinderen en jongeren van diverse herkomst en het jeugdwerk

Verantwoordelijke minister(s): Minister van Inburgering en Gelijke Kansen en Minister van Brussel, Jeugd en Media

Timing: 2020 -2024

De ministers van Jeugd en Samenleven subsidieerden [19 projecten](#) binnen de projectoproep "Verbindingsambassadeurs voor het jeugdwerk". Deze projecten richten zich op het toeleiden, ondersteunen en versterken van ontmoeting en verbinding tussen kinderen en jongeren van diverse herkomst en het jeugdwerk. De projecten zetten door middel van samenwerking sterk in op het bereiken van kinderen en jongeren in kwetsbare situaties. Het hoofddoel is dat kinderen en jongeren de mogelijkheid moeten hebben om te kiezen tussen verschillende jeugdwerkvormen, in eigen buurt of verder weg, ongeacht hun diverse achtergrond. De projecten lopen nog tot uiterlijk 28 februari 2023.

Om deze projecten te begeleiden, andere organisaties en lokale besturen te inspireren, om knelpunten en successen te inventariseren en de beoogde doelstellingen te analyseren en in kaart te brengen (zowel kwantitatief als kwalitatief) werd er een begeleidingsopdracht opgestart in de zomer van 2021. Deze opdracht wordt uitgevoerd door het Expertisecentrum Pedagogische Ondersteuning in Kinderopvang en School van de Karel de Grote hogeschool.

Vooruitblik

De begeleidingsopdracht loopt verder tot de zomer van 2023 en wordt nauwgezet opgevolgd door het Departement Cultuur, Jeugd en Media en het Agentschap Binnenlands Bestuur. Binnen de begeleidingsopdracht zal de focus liggen op zowel kleine vs. grotere steden en gemeenten als op tieners en jonge nieuwkomers. In 2022 zullen er zes 'levende netwerken' plaatsvinden, waarvan vier in het voorjaar en twee in het najaar. Op deze intervisiemomenten worden ook geïnteresseerden uitgenodigd die geen projectsubsidie krijgen binnen de projectlijn 'verbindingsambassadeurs voor het jeugdwerk'. De opdracht wordt opgevolgd door een stuurgroep, bestaande uit de

onderzoekers, de kabinetten van de ministers van Jeugd en Samenleven, en de administraties. Daarnaast worden de resultaten op regelmatige basis voorgelegd aan een klankbordgroep.

Actie 4.2.2.6. Inclusieve vrijetijdsbesteding van kinderen en jongeren met een handicap

Verantwoordelijke minister(s): Minister van Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding, Minister van Inburgering en Gelijke Kansen en Minister van Brussel, Jeugd en Media

Timing: 2020 – 2024

De ministers van Jeugd, Samenleven en Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding zetten samen inclusie in de kijker. Dit gebeurt aan de hand van een sensibiliseringscampagne met focus op inclusieve vrijetijdsbesteding en inclusieve opvang. In het voorjaar van 2021 werd een stakeholdersoverleg georganiseerd waarop, naast het agentschap Opgroeien, het Departement Cultuur, Jeugd en Media en het Agentschap Binnenlands bestuur, verschillende beleidsdomeinen uitgenodigd werden (VAPH, Toerisme, Sport). Op dit overleg werd gepeild naar ideeën om deze actie vorm te geven. Op basis van de input uit het stakeholdersoverleg en een nauwe samenwerking tussen de drie coördinerende administraties, werd een bestek gelanceerd voor de uitwerking, uitrol en verduurzaming van een co-creatieve campagne om inclusieve vrijetijdsbesteding te promoten en te stimuleren. De opdracht is driedelig en bestaat uit het opzetten van een participatietraject met relevante stakeholders voor het bepalen van de centrale boodschap, het beeld en de drager van de campagne enerzijds en het ontwikkelen en uitrollen van de sensibiliseringscampagne en het verduurzamen ervan anderzijds. De opdracht werd eind 2021 gegund aan Levuur.

Vooruitblik

In het voorjaar van 2022 wordt een participatietraject opgestart met verschillende stakeholders om de campagne op een co-creatieve manier vorm te geven. De ministers van Jeugd, Samenleven en Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding plannen de campagne in het najaar van 2022 te lanceren. In het najaar van 2022 en het voorjaar van 2023 wordt er ingezet op de verduurzaming van de campagne. Hoe dit verder vorm krijgt, zal mee afhangen van de uitkomsten van het participatietraject.

PRIORITEIT 5. MEDIAWIJSHEID

TD 5.1. De Vlaamse overheid versterkt de competenties van kinderen en jongeren binnen een gemediatiseerde samenleving en heeft hierbij oog voor de belangrijke rol die opvoedingsverantwoordelijken en begeleiders spelen

OD 5.1.1. We stimuleren en ontwikkelen kennis, vaardigheden en attitudes via informatie, opleiding, begeleiding en ondersteuning

Actie 5.1.1.1. Ondersteuning scholen en leerkrachten op vlak van digitalisering

Verantwoordelijke minister(s): Minister van Onderwijs, Minister van Werk en Minister van Brussel, Jeugd en Media

Timing: 2020 - 2024

VLAIO lanceerde in mei 2021 een oproep 'digitale school', waarbij scholen steun konden aanvragen voor het ontwikkelen en uitrollen van begeleidingstrajecten in scholen rond de thema's digitale competenties en mediawijsheid. Er werden drie projecten geselecteerd die in eerste instantie met behulp van pilotscholen een begeleidingstraject ontwikkelen om hen te ondersteunen bij hun digitale transformatie, met een focus op beleid en het realiseren van de digitale competenties bij leerlingen. Over de verschillende projecten zullen een 80-tal scholen betrokken worden bij de pilootfase, om in een latere fase via een olievlekprincipe onder impuls van de pedagogische begeleidingsdiensten alle secundaire scholen te ondersteunen. De projecten gaan van start in 2022.

In 2021 werd binnen het Departement Onderwijs en Vorming het Kenniscentrum Digisprong opgericht. Het doel van Digisprong is een kwaliteitsvolle digitalisering in het onderwijs te realiseren om de volwassenen van morgen voor te bereiden op het functioneren in een technologische maatschappij. Concreet wil Digisprong scholen stimuleren en ondersteunen tot de uitbouw van een doeltreffend ICT-beleid, met inbegrip van een doeltreffende aanpak tegen cyberpesten, dit thema is terug te vinden in twee van de vier speerpunten. Daarnaast wordt er gewerkt aan de digitale competentiebevordering van leerkrachten en ICT-coördinatoren. Cyberpesten, de didactische aanpak ervan en e-inclusie zullen ook hier aandachtspunten zijn.

Kenniscentrum Mediawijs begon in 2021 in opdracht van het Departement Onderwijs en Vorming met de ontwikkeling van een [beleidstool](#) die gericht is op een sociale-mediabeleid. Met behulp van deze tool kunnen scholen concreet aan slag om een beleidsplan op te stellen zodat ze adequaat kunnen reageren in geval van verschillende situaties van cyberpesten, sexting, portret- en auteursrecht en online identiteit. De eerste versie staat reeds online. Mediawijs werkte ook samen met District09 om digitale inclusie naar voren te schuiven.

Het Kenniscentrum Mediawijs ontving in 2020 steun vanuit de beleidsagenda Artificiële Intelligentie en Cyber Security om hun Mediacoach opleiding verder uit te bouwen richting het opleiden van digicoaches binnen de scholen. Daarbij werd in 2021 een traject voor 120 medewerkers van scholen opgestart. In 2021 werd dit traject afgerond en werden ook nog twee specialisatietrajecten Coaching & digitale vaardigheden georganiseerd voor in totaal 30 deelnemers. De impulsfinanciering vanuit de beleidsagenda wordt gegeven voor een verdere doorontwikkeling van de opleiding Mediacoach en het realiseren van een ruimer bereik, ook via samenwerking met de lerarenopleiding.

Verder subsidieert het Departement Onderwijs en Vorming ook heel wat projecten die middelen voorzien voor onder andere ondersteunende software. We denken hier bijvoorbeeld aan ADIBib LeesVoor! Vlaanderen, waarbij leer- en werkboeken van het onderwijs digitaal beschikbaar gemaakt worden voor leerlingen met beperkingen in de schriftelijke communicatie. Ook Meemoo ontvangt een subsidie van het Departement Onderwijs en Vorming voor het Archief voor Onderwijs.

De minister van Werk lanceerde in 2021 het project Digibanken. Dit project helpt het risico op digitale uitsluiting bij kwetsbare groepen te verkleinen. Er wordt een gelijke toegang tot digitale technologie beoogd door het voorwaardelijk beschikbaar stellen van laptops, schermen en andere hardware (bijvoorbeeld via een uitleendienst). Ook worden digitale vaardigheden, zowel persoonlijk als technisch, via opleiding en kennisdeling versterkt en wordt de digitale toegang tot essentiële diensten (bijvoorbeeld digitale dienstverlening vanuit de Vlaamse overheid, tax-on-web) via begeleiding verbeterd. In het najaar 2021 werd de eerste oproep gelanceerd. Na een eerste succesvolle oproepronde in het najaar van 2021 starten begin 2022 zes digibanken op. Zowel in Kortrijk, Gent, Antwerpen, Leuven, Tongeren en Brussel gaat een digibank van start. Daarnaast zijn er 29 projecten die een digibankpartnerschap verkennen met de ambitie om later dit jaar ook van start te gaan als digibank.

Vooruitblik

De initiatieven binnen Digisprong zullen verder uitgerold worden. Zo wordt binnen het Kenniscentrum Digisprong momenteel gewerkt aan een nieuw ICT-beleidsplan. Centraal staat een beleidsplanner waarin scholen zelf de inhoud kiezen waarmee ze aan de slag gaan. Hiervoor zal het Kenniscentrum Digisprong fiches aanreiken waarin nuttige links, initiatieven en partners in een oogopslag te zien zijn. Belangrijke onderwerpen zoals cyberpesten, e-inclusie en antipolarisering zullen een eigen fiche krijgen. Elke fiche zal de link leggen naar Grenswijs.be en bovendien worden er directe linken gelegd met de voorgenoemde initiatieven vanuit Mediawijs, Child Focus, enz. Het Departement Onderwijs en Vorming bewaakt het overzicht en de linken tussen de verschillende initiatieven zodat er een gedragen, uniforme aanpak ontstaat over alle initiatieven heen. Deze aanpak trekt het Departement Onderwijs en Vorming ook door naar andere partners. Er zal dus zowel preventief, reactief als curatief opgetreden worden. Het kenniscentrum Digisprong ontwikkelde de tool [Digisnap](#) waardoor leerkrachten hun competenties in beeld kunnen brengen. Deze resultaten zullen in het najaar 2022 aan een vormingsdatabank gelinkt worden, waardoor de leerkrachten ICT- vormingen op maat aangeboden krijgen.

De beleidstool rond sociale media zal eind 2022 geëvalueerd worden door het Departement Onderwijs en Vorming. Child Focus zal in opdracht van het departement voortbouwen aan veilige online en clicksafe-vormingen. Rond o.a. www.betternet.be zal de samenwerking versterkt worden. Het cyberpesten-luik van de beleidstool zal in de toekomst worden gekoppeld aan de mediacoachopleiding (zie prioriteit 5, actie 5.1.1.2).

In 2022 stelt het Departement Werk en Sociale Economie periodieke oproepen tot de opstart en de uitvoering van de digibanken open.

Actie 5.1.1.2. Versterking mediacoachopleiding en uitbreiding op maat van jeugdwerkers

Verantwoordelijke minister(s): Minister van Cultuur, Minister van Onderwijs en Minister van Brussel, Jeugd en Media

Timing: 2021 - 2024

In het najaar van 2021 gaf de minister van Jeugd de opdracht aan het kenniscentrum Mediawijsheid om de mediacoachopleiding uit te breiden naar het brede jeugdwerkveld. Mediawijs werkte met de bestaande Mediacoachopleidingen als inspiratie, een Mediacoachopleiding Jeugdwerk uit, die inzet op de concrete context en thema's waarmee professionals in het jeugdwerk geconfronteerd worden. Dit project werd op het leernetwerk digitaal jeugdwerk van 22 oktober 2021 voorgesteld. Feedback van relevante actoren in het veld, zoals Mediaraven, Jef en Link in de kabel, werd verzameld.

Het Kenniscentrum Mediawijs voerde de mediacoachopleiding voor leerplichtonderwijs de afgelopen jaren uit in opdracht van VLAIO. Hier werden extra doelen aan gekoppeld. Dit project loopt nog tot augustus 2022. Momenteel voert Arteveldehogeschool een studie uit naar de impact van deze vorming in opdracht van het Departement Onderwijs en Vorming. De resultaten zijn in augustus beschikbaar en zullen gebruikt worden om alle mediacoachopleidingen bij te sturen.

Vooruitblik

Mediawijs finaliseert begin 2022 de vorm en inhoud van de opleiding Mediacoach gericht naar het brede jeugdwerkveld. Mediawijs organiseert deze Mediacoachopleiding Jeugdwerk tweemaal, de eerste begint in april 2022, de tweede begint in september 2022. Met elke opleiding worden minstens vijf contactmomenten beoogd.

De financiering voor de mediacoachopleiding voor leerkrachten loopt voorlopig tot 2021.

Het Departement Onderwijs en Vorming kijkt momenteel samen met het Kenniscentrum Mediawijs of in 2022 opnieuw een mediacoachopleiding voorzien zal worden. De opleiding gericht naar het brede jeugdwerkveld zal opnieuw doorgaan.

Actie 5.1.1.3. Stimuleren van leesbevordering door in te zetten op taalstimulerende activiteiten

Verantwoordelijke minister(s): Minister van Cultuur en Minister van Onderwijs

Timing: 2020 - 2024

In reactie op de uitdagingen op vlak van lezen lanceerden de minister van Cultuur, de minister van Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding en de minister van Onderwijs in december 2020 ['het Leesoffensief'](#). Dit plan heeft onder andere betrekking op leesbevordering van kinderen en jongeren in het onderwijs en de vrije tijd. Het plan loopt tot 2030 en werd in samenwerking met onder andere de VRT, Literatuur Vlaanderen en Iedereen Leest vzw, de onderwijsverstrekkers, de Koninklijke Academie voor Nederlandse Taal en Letteren (KANTL) en de bibliotheken opgesteld. In 2021 werd 'Boekstart in de instapklas', een onderzoek naar de uitbreiding van Boekstart naar het kleuteronderwijs, uitgevoerd.

Vooruitblik

Met een pilootproject in 2022 en 2023 wordt het Boekstart-programma uitgebreid naar het kleuteronderwijs om ook daar op jonge leeftijd kinderen zo veel mogelijk warm te maken voor boeken en het lezen te stimuleren. Dit kadert in de opdracht van de vzw Iedereen Leest waarmee Literatuur Vlaanderen een overeenkomst heeft.

Het aanbod van auteurslezingen wordt nog beter afgestemd op de noden van het onderwijsveld door een betere segmentatie en een nieuwe website. Onder andere het luik leesresidenties wordt betoelaagd vanuit onderwijs. De volgende twee schooljaren zullen 50 auteurs minstens zes

maanden resideren in scholen in het TSO en BSO om samen met de leerlingen te lezen en te schrijven.

Er wordt ingezet op leesbevordering door dynamisch lesmateriaal uit te werken waarmee leerlingen op een frisse manier met literair erfgoed aan de slag kunnen in de klas. Dit gebeurt in samenwerking met de KANTL. Daarbij worden leraren ondersteund via vormings sessies of inspiratiedagen. Deze actie is inclusief en richt zich uitdrukkelijk op alle leerlingen van de tweede en derde graad, ongeacht hun studierichting. Door gebruik te maken van leermiddelen die vertrekken vanuit de leefwereld van adolescenten, worden leerlingen uit BSO, TSO, KSO en ASO warm gemaakt voor literatuur.

Actie 5.1.1.4. Kinderen en jongeren versterken op vlak van informatie

Verantwoordelijke minister(s): Minister van Brussel, Jeugd en Media

Timing: 2020 -2024

Het jaarlijkse project van Nieuws in de Klas ging dit schooljaar van start in oktober 2021 en werd tijdens het event 'Digiwijs' gelanceerd. Dit event werd georganiseerd door Mediawijs samen met VRT, Brightlab, i-Learn, Smart Education en imec. Net zoals voorgaande schooljaren werden er papieren en digitale pakketten verdeeld door Vlaamse Nieuwsmedia. Er zijn 12 startperiodes in het schooljaar 2021-2022 gaande van november 2021 tot juni 2022. De eerste drie periodes werden reeds afgerond; de vierde periode is momenteel aan de gang. Eind 2021 werden alle papieren en digitale krantenpakketten verdeeld. Dat zijn in totaal 4.100 papieren en 10.100 digitale pakketten. Verder werken de partners ook aan het project 'Journalist in de Klas'. Dit bestaat uit filmpjes met interviews van journalisten. Media.21 maakt hiervoor acht korte video-interviews, telkens met een journalist van elk lid van Media.21.

Vanuit de relance en rekening houdend met de door de coronapandemie versterkte nieuwssituatie, koos de minister van Media ervoor om via Mediawijs tijdelijke extra middelen in te zetten op enkele pilootprojecten in het bredere kader van het educatieve aanbod van Nieuws in de Klas, waarbij leerlingen zelf als actor, en minder als consument van lessen en media, aan mediawijsheid werken. In de eerste graad secundair onderwijs wordt ingezet op de uitwerking en uitrol van Nieuwsmakers. In de tweede graad secundair onderwijs zijn de modules van de Feiten Checkers gericht op het versterken van nieuws- en informatievaardigheden. In de derde graad secundair onderwijs leren de jongeren kritisch denken, debatteren en omgaan met meningsverschillen met de modules van de Opiniemakers. Voor deze pilootprojecten werkt Mediawijs samen met Mediaraven vzw, Stampmedia en HUIO als structurele partners.

Vooruitblik

Vanaf 2022 treedt een nieuwe subsidieovereenkomst met Mediawijs in werking waarin specifieke aandacht gaat naar het stimuleren en versterken van mediawijsheid en kritisch denken bij kinderen en jongeren. Het project Nieuws in de Klas wordt in het schooljaar 2021-2022 voortgezet en vertrekt nog meer vanuit de (digitale) leefwereld van kinderen en jongeren. De Nieuwsquiz is van start gegaan begin januari en wordt door de Vlaamse Nieuwsmedia getrokken. De eerste ronde staat online via www.nieuwsquiz.be. Er zijn vier rondes voorzien met een finale-evenement in mei 2022. Daarnaast worden er ook door Media.21 dit jaar verschillende themadossiers uitgewerkt. De overige drie filmpjes van journalist in de klas worden in 2022 openomen.

In het voorjaar 2022 zal Mediawijs verschillende pilootprojecten lanceren in functie van een definitieve uitrol van het traject Nieuwsmakers, Feitencheckers en Opiniemakers in de schooljaren

2022-2023 en 2023-2024. Het materiaal zal in het voorjaar 2022 door de structurele partners getest worden in verschillende scholen.

Actie 5.1.1.5. Verbeteren van de digitale competenties van kinderen en jongeren

Verantwoordelijke minister(s): Minister van Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding en Minister van Brussel, Jeugd en Media

Timing: 2020 -2024

In april 2021 werd binnen het kader Vlaamse Veerkracht een digitaal inclusiebeleidsplan 'Iedereen Digitaal', gericht op o.m. jongeren in kwetsbare situaties, ontwikkeld. Dit plan heeft als doel het bovenlokaal digitaal inclusiebeleid te versnellen binnen sectoren, organisaties en voorzieningen die werken met jongeren in kwetsbare situaties. Dit plan zal lopen tot juni 2023. Het kenniscentrum Mediawijs heeft een hernieuwd Dossier Onbeperkt Mediawijs voorbereid. De databank 'digitale inclusie' werd vernieuwd.

In september 2021 lanceerde het agentschap Opgroeien het project 'Bandbreedte', met in eerste fase de focus op de sector jeugdhulp. Bandbreedte investeert in een changetraject (volgens het ADKAR-principe) voor de sector jeugdhulp door het realiseren van een Mediacoach-opleiding gericht naar jeugdhulpprofessionals, het opzetten van een modulair programma digitale competenties voor jeugdhulpmedewerkers, het uitwerken van ondersteunend materiaal inzake mediawijsheid voor jongeren en gezinnen in kwetsbare situaties en het investeren in de welzijnsapp-store om apps voor jongeren en gezinnen te screenen en te ontsluiten. Via deze verschillende acties worden de begeleiders in de jeugdhulp op vlak van digitalisering en mediawijsheid versterkt en ondersteund. Betrokken partners bij de uitvoering van de verschillende acties zijn: het agentschap Opgroeien, de sector jeugdhulp, hun koepelorganisaties, Mediawijsheid, SAM vzw, de Arteveldehogeschool en de UCLL.

Vooruitblik

De ontwikkeling van het digitaal inclusiebeleidsplan 'Iedereen Digitaal' wordt verdergezet. Mediawijs zal in nauwe samenwerking met de verschillende sectoren en relevante experts werk maken van een kader, richtlijnen en eventueel instrumenten voor een digitaal inclusief en mediawijs beleid binnen de sectoren. Zo werkt het kenniscentrum Mediawijs bijvoorbeeld in opdracht van de minister van Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding aan de co-creatie van materialen gericht naar personen met een handicap (VAPH-sector). Ze zullen dit doen in samenwerking met tRede, een samenwerkingsverband van 14 zorgaanbieders in (Oost)Vlaams-Brabant. Een eerste opstartwebinar over de plannen in verband met jongeren gaat op 14 februari 2022 door.

De opleidingen en modules van het project Bandbreedte zullen verschillende herhalingen kennen over een termijn van drie jaar (2021-2024). De eerste mediacoachopleiding gericht naar jeugdhulp zal starten in september 2022. Ook de opstart van het modulair programma digitale competenties zal dan opstarten. Tegen eind 2022 zal het kenniscentrum Mediawijsheid materiaal gericht naar jongeren en gezinnen in kwetsbare situaties ontwikkelen. Vanaf 2022 zullen apps gericht naar jongeren via de welzijn app-store worden ontsloten.

OD 5.1.2. We versterken kinderen en jongeren in hun competenties als ontvanger, gebruiker en maker van geprinte, audiovisuele en digitale media

Actie 5.1.2.1. Bevorderen van journalistiek door kinderen en jongeren

Verantwoordelijke minister(s): Minister van Brussel, Jeugd en Media

Timing: 2020 -2024

In september 2021 kreeg Stampmedia de opdracht van de minister van Jeugd en Media om een voortraject en een dag rond jeugdjournalistiek te organiseren. Zo wordt Nieuws in de Klas doorgetrokken naar de vrijetijdscontext. In het najaar van 2021 werd het voortraject vorm gegeven met jongeren en regionale partners. Het thema is 'Ongehoord', verhalen over mensen waar je weinig over hoort. De in 2021 opgestarte leernetwerken van jeugdjournalistieke organisaties moeten bijdragen tot het versterken van jeugdjournalistiek bij jongeren, waarbij ze zelf media en/of nieuws maken. Dit moet leiden tot een groot evenement rond journalistiek en nieuwsmedia in 2022, met workshops, makers-labs, entertainment, een toonmoment en de uitreiking van de prijzen van de wedstrijd die wordt georganiseerd rond het thema 'Ongehoord'.

Vooruitblik

Het netwerk rond jeugdjournalistiek zal meerdere keren samenkomen in 2022. Het evenement rond jeugdjournalistiek 'What the Media' zal doorgaan op 23 april 2022. Het event wordt geëvalueerd samen met de deelnemende partners en het netwerk jeugdjournalistiek.

Actie 5.1.2.2. Aanmoedigen van kinderen en jongeren als maker van 'bottom-up' geïnspireerde online vrijetijdsactiviteiten of digitaal jeugdwerk.

Verantwoordelijke minister(s): Minister van Brussel, Jeugd en Media

Timing: 2020 -2024

In opdracht van het Departement Cultuur, Jeugd en Media werd in 2021 het onderzoek Digitaal Jeugdwerk in Vlaanderen uitgevoerd door Imec van de VUB. Dit onderzoek brengt het landschap en goede praktijken in kaart. Het finale rapport werd in december 2021 opgeleverd.

Een leernetwerk digitaal jeugdwerk werd opgestart in 2021. De eerste bijeenkomst was op 20 oktober 2021 en richtte zich op de ondersteuning van jeugdwerkers.

Daarnaast participeerde Vlaanderen aan een oefening omtrent digitaal jeugdwerkbeleid van de strategisch gecoördineerde werkgroep van de nationale agentschappen (SNAC) inzake digitaal jeugdwerk.

Vooruitblik

De resultaten van het onderzoek zullen worden voorgesteld op de werkgroep jeugdwerk alsook op het leernetwerk digitaal jeugdwerk. Er wordt bekeken hoe de aanbevelingen uit het onderzoek rond digitaal jeugdwerk verder geïmplementeerd kunnen worden. In 2022 zullen de drie volgende bijeenkomsten van het leernetwerk digitaal jeugdwerk plaatsvinden, telkens georganiseerd door een andere partner (JINT, De Ambrassade, het Departement Cultuur, Jeugd en Media, en Mediawijs). Tijdens deze bijeenkomsten wordt dieper ingegaan op de betekenis van de

onderzoeksaanbevelingen voor onder kadervorming en kinderen en jongeren in kwetsbare situaties.

In 2022 zullen de resultaten van de SNAC digitaal jeugdwerk bekend worden gemaakt.

Actie 5.1.2.3. Kinderrechten in de digitale omgeving

Verantwoordelijke minister(s): Minister van Brussel, Jeugd en Media

Timing: 2020 -2021

Vlaanderen heeft namens België deelgenomen aan het project van de Raad van Europa om kinderen en jongeren te consulteren in het kader van de voorbereiding van de nieuwe strategie Rechten van het Kind 2022-2027. Naar gewoonte, betrok de Raad van Europa voor de opmaak van de nieuwe strategie heel wat stakeholders. Voor de eerste keer participeerden ook kinderen en jongeren zelf. Onder coördinatie van Defence for Children International/DCI Italië werden in totaal 220 kinderen en jongeren geconsulteerd in samenwerking met de delegaties van de 10 betrokken lidstaten. Vlaanderen leverde, namens België, een bijdrage voor het thema van de nieuwe technologieën. In opdracht van het departement Cultuur, Jeugd en Media, verzamelde KeKi en Mediaraven in juli 2021 meningen, aandachtspunten, tips en aanbevelingen van Vlaamse jongeren en rapporteerde hierover aan DCI Italië. De input van de jongeren werd verwerkt in het ontwerp van nieuwe strategie dat door het Steering Committee for the Rights of the Child (CDENF) werd voorbereid. Dit ontwerp werd in het najaar van 2021 ter goedkeuring overgemaakt aan het Comité van Ministers.

Vooruitblik

Na goedkeuring begin 2022 van de Strategie van de Raad van Europa voor de Rechten van het Kind 2022-2027 door het Comité van Ministers zal deze gelanceerd worden tijdens een 'High-Level launching Conference for the Council of Europe Strategy for the Rights of the Child (2022-2027)' in Rome op 7 en 8 april 2022. Het Departement Cultuur, Jeugd en Media zal deelnemen. Opzet is om geconsulteerde jongeren, waaronder ook uit Vlaanderen, aan de conferentie te laten deelnemen.

TD 5.2. De Vlaamse overheid zet zich in voor een meer inclusief mediawijsbeleid via weerbaarheidsopbouw

OD 5.2.1. We bekampen online mechanismen die de fysieke, psychische en/of seksuele integriteit van kinderen en jongeren aantasten

Actie 5.2.1.1. Preventie en tegengaan van cyberpesten

Verantwoordelijke minister(s): Minister van Onderwijs en Minister van Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding, en Minister van Brussel, Jeugd en Media

Timing: 2020 - 2024

Deze actie krijgt ook uitvoering binnen prioriteit 1, actie 1.1.2.1 omtrent de uitbouw van een platform rond (cyber)pesten en prioriteit 5, actie 5.1.1.1 over de ondersteuning van scholen en leerkrachten op vlak van digitalisering

In samenwerking met Child Focus, de Gezinsbond en de ouderverenigingen subsidieert de minister van Onderwijs vormingsavonden voor ouders over veilig ICT-gebruik (Veilig Online). Scholen kunnen kiezen uit vijf modules waaronder cyberpesten. Dit project bereikt ongeveer 4.000 Vlaamse ouders per jaar, 70 scholen in het gewoon onderwijs en daar bovenop 15 scholen in het buitengewoon onderwijs. Het project zoomt in op de voordelen van digitale media, de risico's ervan en hoe ouders met mediawijsheid en dit alles op een concrete manier kunnen omgaan in de dagelijkse opvoeding van hun kinderen. Zie ook de clicksafe opleidingen van Child Focus in prioriteit 5, actie 5.1.1.1.

Scholen kunnen ook deelnemen aan het ondersteuningsproject eSafety Label dat scholen helpt bij het uitwerken van een ICT-veiligheidsbeleid. Specifiek voor onderwijs werd door kenniscentrum Mediawijs de tool Cyberscan ontwikkeld waarmee scholen een beleid tegen (cyber)pesten kunnen ontwikkelen. Deze tool zal uitgefaseerd worden en vervangen worden door de socialemedia-beleidstool die nu reeds online staat en uitgetest wordt (zie prioriteit, actie 5.1.1.1.) Er werden door het kenniscentrum Mediawijs Flow Charts ontwikkeld zodat betrokkenen weten hoe ze hiermee aan de slag kunnen.

Actie 5.2.1.2. Versterking van de online integriteit van kinderen en jongeren

Verantwoordelijke minister: Minister van Brussel, Jeugd en Media en Minister van Inburgering en Gelijke Kansen

Timing: 2020 - 2024

In 2021 lanceerde de minister van Samenleven een projectoproep voor de ondersteuning van lokale besturen in het kader van de preventie van gewelddadige radicalisering, extremisme en polarisatie (zie ook prioriteit 5, actie 5.2.1.3). Er werden 14 projecten goedgekeurd, waarvan er negen (deels) specifiek inzetten op polarisatie via desinformatie en haatspraak. De acties zijn veelzijdig: expertiseopbouw rond online haatspraak en nepnieuws, inzetten op mediawijsheid/mediageletterdheid en bewustmaking van jongeren van de gevaren, online straathoekwerk of online preventiewerk, in kaart brengen van signalen en monitoring van de fenomenen, ondersteuning van scholen en leerkrachten, online verbinding creëren via de verspreiding van positieve boodschappen. De projecten lopen van 1 juli 2021 tot en met 30 juni 2022.

Daarnaast werd ook de opdracht gegeven aan Demos vzw om tools en methodieken te ontwikkelen en te bundelen in een toolbox, met als doel de handelingsbekwaamheid van jeugdwerkers te versterken bij discriminerende uitspraken en handelingen (zie ook prioriteit 1, actie 1.1.1.2).

Vooruitblik

De minister van Samenleven geeft zijn administratie de opdracht om een traject op te starten rond het in kaart brengen van genuanceerde beeldvorming. Het Departement Cultuur, Jeugd en Media zal hierbij betrokken worden. De projectoproep zal, binnen de beschikbare kredieten nog driemaal worden herhaald. De lokale besturen kunnen hun projecten ongewijzigd continueren of bijsturen zolang de nieuwe invulling binnen de doelstelling van de projectoproep past. De oproep voor 2022 zal in het voorjaar worden gelanceerd.

De minister van Jeugd zet bovendien verder in op (online) integriteit binnen prioriteit 1, actie 1.2.2.3. Daarnaast wordt de mogelijkheid tot ad hoc initiatieven bekeken (bijvoorbeeld link met #Kzeghetu, dag vrije tijd voor allen, ...).

Actie 5.2.1.3. Opzetten van gerichte acties in het tegengaan van integriteitsschendingen via desinformatie, haatspraak, 'fake news', 'deepfake' en complottheorieën

Verantwoordelijke minister: Minister van Brussel, Jeugd en Media en Minister van Inburgering en Gelijke Kansen

Timing: 2020 - 2024

In 2021 lanceerde de minister van Samenleven een projectoproep voor de ondersteuning van lokale besturen in het kader van de preventie van gewelddadige radicalisering, extremisme en polarisatie (zie ook prioriteit 5, actie 5.2.1.2).

De minister van Media startte een project 'Gedragscode Influencers' met als doel het opstellen van een algemene ethische gedragscode gericht op specifieke thematieken door een werkgroep en het aanstellen van influencer ambassadeurs. In de loop van 2021 hebben er in samenwerking met communicatiebureau Hurae meerdere gesprekken plaatsgevonden met zowel influencers als expertenorganisaties rond verschillende relevante thema's. Via socialemediakanalen wordt er momenteel volop input verzameld van influencers rond verschillende stellingen en thema's om de noden en problemen van influencers helpen bloot te leggen. Betrokken partners zijn o.a. Sensoa, VLESP, VAD, Instituut voor de gelijkheid van vrouwen en mannen, WAT WAT, AWEL, Mediawijs, diverse influencer agencies, DPG Media, UGent en de KU Leuven.

Zie ook prioriteit 5, actie 5.1.1.4. Nieuws in de klas schooljaar 2021-2022 en de opstart en ontwikkeling van een flankerend traject bij Nieuws in de Klas dat kadert binnen het relanceplan Vlaamse Veerkracht.

Samen met Klasse en Cirra en gecoördineerd door het Departement Onderwijs en Vorming is Mediawijs mee partner in het Europese project No Cap rond polarisering: Wat moet een leerkracht weten over polarisatie en identiteit en hoe kan je een klas kritisch leren omgaan met (des)informatie? No Cap reikt leerkrachten in drie online leermodules handvaten aan bij de preventie van radicalisering. Aan elke module is een lespakket gekoppeld, waaronder het educatief pakket 'Edubox wij/zij-denken'. Deze Edubox leert jongeren discussiëren, meningsverschillen verwoorden en omgaan met wij-zij-denken. Zo staan jongeren sterker in hun schoenen wanneer er in hun omgeving moeilijke onderwerpen aan bod komen.

Vooruitblik

De projectoproep voor de ondersteuning van de lokale besturen kan, binnen de beschikbare kredieten, nog driemaal worden verlengd. Lokale besturen kunnen hun project ongewijzigd continueren of bijsturen op voorwaarde dat de nieuwe invulling binnen de doelstelling van de projectoproep past. De oproep wordt begin 2022 gelanceerd.

In het kader van het plan Samenleven kunnen lokale besturen intekenen op actie 2 (Lokale besturen zetten in op het omgaan met polarisering). Via deze actie kunnen de lokale besturen een actieplan uitwerken om negatieve polarisering, haatspraak en desinformatie tegen te gaan. Voor de invulling van deze actie kunnen ze o.m. beroep doen op het project PolarProf van het Hannah Arendt Instituut.

Project PolarProf van het Hannah Arendt Instituut start op in 2022. Hiermee zal het Hannah Arendt Instituut een driejarig leer- en uitwisselingsproject opzetten voor professionals van lokale besturen om expertise op te bouwen en een concrete aanpak uit te werken rond polarisatie, desinformatie en haatspraak. Het traject omvat zowel het bundelen van experts en expertise, het in kaart brengen van actoren, leemtes en noden bij lokale besturen, het opzetten van een digitaal leertraject, als het concreet vertalen naar de praktijk (via een toolkit en actieplannen) en het uitwisselen van ervaringen tussen en voor lokale besturen. Het project loopt van 1 januari 2022 tot en met 31 december 2024. Vanaf 2023 wordt effectief gestart met de ondersteuning en begeleiding

van de lokale besturen onder andere door de lancering van een digitaal leertraject en studiedag, organisatie van actie-, inspiratie- en reflectiedagen en het opzetten van een platform voor uitwisseling en vragen. Een sensibiliserings- en communicatiecampagne moet de lokale besturen toeleiden tot het leer- en begeleidingstraject.

De minister van Jeugd maakt werk van een "Influencer Code". Dit wordt in het voorjaar van 2022 in nauwe samenwerking met experts en influencers ontwikkeld. Resultaat is een breed gedragen instrument met aandacht voor specifieke thematieken die handvaten bieden bij hun activiteiten. Deze code zou een dynamisch product moeten worden dat constant mee evolueert met de noden van de maatschappij waarin die opereert.

OD 5.2.2. We zetten in op kennisopbouw bij kinderen en jongeren over hun rechten zodat zij sterker staan in het beschermen van hun integriteit

Actie 5.2.2.1. Concretisering van voor kinderen en jongeren relevante bepalingen inzake privacy

Verantwoordelijke minister(s): Minister van Werk en Minister van Onderwijs

Timing: 2020 - 2024

In opdracht van het Departement Economie, Wetenschap en Innovatie stelde het Kenniscentrum Data & Maatschappij een [gids over GDPR en Privacy](#) op in 2020. Deze is openbaar beschikbaar.

Het Departement Onderwijs en Vorming schreef een uitgebreide component digitale vaardigheden, mediawijsheid en computationeel denken in de nieuwe eindtermen voor het secundair onderwijs. De aandacht voor attitudes met betrekking tot veilig en verantwoord ICT-gebruik zit daarin vervat.

Er gebeurt veel rond GDPR tijdens de genoemde projecten van het Departement Onderwijs en Vorming 'Veilig online', ClickSafe en van het kenniscentrum Mediawijs. Binnen het kenniscentrum Digisprong wordt momenteel een inspiratiegids ontwikkeld voor ICT-coördinatoren met betrekking tot cybersecurity, waarvan GDPR deel zal uitmaken. Er is een fiche ontwikkeld rond 'veilig op het web' met aandacht voor GDPR. Deze is gericht op ICT-coördinatoren en beleidsmensen zodat er een doordacht (school)beleid gevoerd kan worden. Deze fiche zal concrete links bevatten met tips op preventief, reactief als curatief vlak.

Vooruitblik

Het Departement Onderwijs en Vorming zal bestaande initiatieven versterken, ook die van Digisprong.

Er is een mogelijkheid dat het kenniscentrum Mediawijs in 2022-2023 een Edubox rond cybersecurity zal ontwikkelen. Dit zou dan ook gaan over o.a. sexting en privacy.

Actie 5.2.2.2. Versterken van kinderen en jongeren als kritische burger in de digitale omgeving

Verantwoordelijke minister(s): Minister van Brussel, Jeugd en Media

Timing: 2021 - 2023

Het handboek van de Raad van Europa voor beleidsmakers en de algemene commentaar van het VN-Comité voor de Rechten van het Kind nr. 25 over de rechten van het kind in de digitale omgeving werden door het Departement Cultuur, Jeugd en Media vertaald naar het Nederlands.

Vooruitblik

In 2022 zal de Nederlandse vertaling van het handboek van de Raad van Europa voor beleidsmakers en van de algemene commentaar van het VN-Comité voor de Rechten van het Kind nr. 25 over de rechten van het kind in de digitale omgeving gepubliceerd worden. **Daarnaast worden initiatieven opgezet om kinderen en jongeren te versterken als kritische burgers in de digitale omgeving.**

LIJST MET AFKORTINGEN

Afkorting	Naam
ADKAR-principe	Awareness, Desire, Knowledge, Ability, Reinforcement
AGION	Agentschap voor Infrastructuur in het Onderwijs
AHOVOKS	Agentschap voor Hoger Onderwijs, Volwassenenonderwijs, Kwalificaties en Studietoelagen
AMIF	Europees Fonds voor Asiel, Migratie en Integratie
ASO	Algemeen Secundair Onderwijs
BBT	Beleids- en begrotingstoelichting
BOA	Buitenschoolse Opvang en Activiteiten
BSO	Beroepssecundair Onderwijs
BVR	Besluit van de Vlaamse Regering
CAW	Centrum Algemeen Welzijnswerk
CDENF	Steering Committee for the Rights of the Child
CGG	Centrum voor Geestelijke Gezondheidszorg
CIG	Centrum Integrale Gezinszorg
CJM	Cultuur, Jeugd en Media
CKG	Centrum voor Kinderzorg en Gezinsondersteuning
CLB	Centrum voor leerlingenbegeleiding
EHBC	Eerste hulp bij cyberpesten
ESF	Europees Sociaal Fonds
EVC	Erkennen van Verworven Competenties
FMDO	Federatie voor Mondiale en Democratische Organisaties
GBO	Geïntegreerd Breed Onthaal
GDPR	General Data Protection Regulation
GGZ	Geestelijke gezondheidszorg
GTB	Gespecialiseerd Team Begeleiding
HCA	Herstelgerichte en constructieve afhandeling
ICES	Centrum Ethiek in de Sport
ICRH	International Centre for Reproductive Health
ICT	Informatie- en Communicatietechnologie
IFG	Intrafamiliaal geweld

JAC	Jongerenaanbod van het CAW
JKP	Vlaams jeugd- en kinderrechtenbeleidsplan
JOP	JeugdOnderzoeksPlatform
KANTL	Koninklijke Academie voor Nederlandse Taal en Letteren
KBS	Koning Boudewijnstichting
KDV	Kinderdagverblijf
KeKi	Kenniscentrum Kinderrechten
KSO	Kunstsecundair Onderwijs
LGBTQI	Lesbian, Gay, Bisexual, Transgender, Queer, Intersex
MFC	Multifunctioneel centrum
MFI	Multifunctionele infrastructuur
NEET-jongeren	Not in Education, Employment or Training
OD	Operationele doelstelling
OVAM	Openbare Vlaamse Afvalstoffenmaatschappij
RTH	Rechtstreeks toegankelijke hulp
SERV	Sociaal Economische Raad van Vlaanderen
SNAC	Strategisch gecoördineerde werkgroep van de nationale agentschappen
STE(A)M	Science, Technology, Engineering, (Arts), Mathematics
SWVG	Steunpunt Welzijn, Volksgezondheid en Gezin
TD	Tactische doelstelling
TSO	Technisch Secundair Onderwijs
VAD	Vlaams expertisecentrum voor alcohol, illegale drugs, psychoactieve medicatie, gokken en gamen
VAPA	Vlaams Actieplan Armoedebestrijding
VAPH	Vlaams Agentschap voor Personen met een Handicap
VDAB	Vlaamse Dienst voor Arbeidsbemiddeling en Beroepsopleiding
VECK	Vlaams Expertisecentrum Kindermishandeling
VGC	Vlaamse Gemeenschapscommissie
VIVEL	Vlaams Instituut Voor de Eerste Lijn
VLAIO	Agentschap Innoveren & Ondernemen
Vlajo	Vlaamse Jonge Ondernemingen
VLESP	Vlaams Expertisecentrum Suïcidepreventie

VLM	Vlaamse Landmaatschappij
VO	Vlaamse Overheid
VN	Verenigde Naties
VRT	Vlaamse Radio- en Televisieomroeporganisatie
VTE	Voltijdsequivalent
VTS	Vlaamse Trainersschool
VVSG	Vereniging Vlaamse Steden en Gemeenten
WPL	Werkpleklers
1G1P	Één gezin, één plan

BIJLAGEN

Bijlage 1. Nulmeting – Indicatoren JKP

1. Welbevinden en positieve identiteitsontwikkeling

1.1 Mentaal welbevinden

Jonge mensen werden bevroegd over hun mentaal welbevinden. 76,8% van de 14- tot en met 25-jarigen rapporteerde blij te zijn met zijn/haar leven 71,4% voelde zich vaak of heel vaak positief. 39,5% voelde zich heel zelden of zelden negatief.¹ 76,2% van de 14- tot en met 18-jarigen rapporteerde blij te zijn met zijn/haar leven. 69,6% voelde zich vaak of heel vaak positief. 36,3% voelde zich heel zelden of zelden negatief.²

20,2% van de 10- tot 16-jaren werd gepest op school de afgelopen twee maanden. 8,7% werd gecyberpest aan de hand van berichten in de afgelopen maanden. 5% werd gecyberpest aan de hand van beeldmateriaal in de afgelopen maanden. 23,6% ervaart druk door schoolwerk.³

82,2% van de 15-jarigen hebben het gevoel dat ze zich wel kunnen redden uit moeilijke situaties.⁴

19,4% van de 14- tot en met 18-jarigen heeft zich gediscrimineerd of slecht behandeld gevoeld het voorbije jaar. 71,6% maakt plezier met zijn klasgenoten. 47,4% van de 14- tot en met 18 jarigen voelt zich thuis bij de mensen die in de buurt wonen.⁵

13,6% van de 14- tot en met 25-jarigen heeft zich gediscrimineerd of slecht behandeld gevoeld het voorbije jaar. 75,6% maakt plezier met zijn klasgenoten.⁶

55,4% van de 17- tot en met 30-jarigen geeft aan dat er voldoende geschikte plekken zijn voor de jeugd om samen te komen in de buurt.⁷

8,9% van de schoolverlaters van 18 tot en met 29 jaar is werkzoekend na een jaar.⁸

38,6% van de jongeren van 10 tot 18 jaar zoekt hulp bij moeilijkheden in de vrijetijdscontext. 26,1% zoekt hulp bij moeilijkheden in de schoolcontext.⁹

1.2 Fysieke integriteit

9,3% van de 14- tot en met 18-jarigen werd ooit geslagen met verwondingen tot gevolg. 10,9% werd ooit geslagen zonder verwondingen tot gevolg.¹⁰

3,8% van de 14- tot en met 25-jarigen werd ooit in elkaar geslagen zodat hij/zij er verwondingen aan overhield.¹¹

¹ JOP-postmonitor IV (2018)

² JOP-schoolmonitor II (2018)

³ HBSC (2013-2014)

⁴ PISA (2018)

⁵ JOP-schoolmonitor II (2018)

⁶ JOP-postmonitor IV (2018)

⁷ Vlaamse gemeente- en stadmonitor (2017)

⁸ VDAB schoolverlatersrapport (2020)

⁹ Geweld, gemeten en geteld (2018)

¹⁰ JOP-schoolmonitor II (2018)

¹¹ JOP-postmonitor IV (2018)

2. Gezonde en leefbare buurten

2.1 Ontwerpen en inrichten van de publieke ruimte

41,8% van de kinderen uit het 4e en 6e leerjaar geeft aan mee keuzes te kunnen maken in de buurt over dingen die belangrijk zijn voor kinderen. 73% van de kinderen uit het tweede, vierde en zesde leerjaar vindt dat er genoeg plekken in de buurt zijn om te spelen en een leuke tijd door te brengen.¹² 80,0% van de 17 tot 30-jarigen is tevreden over de buurt.¹³

2.2 Mobiliteit

47,4% van de 17 tot 30-jarige bewoners ervaart dat kinderen zich zelfstandig op een veilige manier kunnen verplaatsen in de buurt. 80% is tevreden over de bereikbaarheid van het centrum met de fiets. 70,6% is tevreden over de bereikbaarheid van het centrum met het openbaar vervoer.¹⁴

53,5% van de 17 tot 30-jarigen verplaatst zich in de vrije tijd vaak of altijd te voet, 54,4% vaak of altijd met de auto, 50,2% vaak of altijd met de auto als passagier, 47,4% verplaatst zich in de vrije tijd vaak of altijd met de fiets, 20,5% vaak of altijd met de bus of tram, 17,7% vaak of altijd met de trein, 8,1% vaak of altijd met de elektrische fiets.¹⁵

96,1% van de kinderen uit het vierde en zesde leerjaar doet minder dan 30 minuten over de weg naar school.¹⁶

2.3 Woonbeleid

Respectievelijk 8,0% en 15,7% van de 17 tot 30-jarigen deelt een woning of wil dat doen.¹⁷

2.4 Sociale cohesie

67,7% van de 17 tot 30-jarigen boden minstens één keer hulp aan familieleden, kennissen of burens in de afgelopen 12 maanden.⁹

51,7% van de jongeren uit de tweede en derde graad secundair onderwijs heeft vertrouwen in de mensen uit de buurt. 47,4% voelt zich thuis bij mensen die in de buurt wonen. 28,9% heeft veel contact met andere buurtbewoners. 53,9% van de jongeren uit de tweede en derde graad secundair onderwijs ervaart dat mensen in de buurt bereid zijn om hun burens te helpen.¹⁸

2.5 Duurzaamheid

75,1% van de 17 tot 30-jarigen ervaart dat er voldoende groen in de buurt is. 76,4% vindt het centrum van de stad netjes. 28,9% doet milieubewuste zaken of is bereid ze te doen.¹⁹

¹² ISCWeB (2018)

¹³ Vlaamse gemeente- en stadsmonitor (2020)

¹⁴ Vlaamse gemeente- en stadsmonitor (2020)

¹⁵ Vlaamse gemeente- en stadsmonitor (2020)

¹⁶ ISCWeB (2018)

¹⁷ Vlaamse gemeente- en stadsmonitor (2020)

¹⁸ JOP-schoolmonitor II (2018)

¹⁹ Vlaamse gemeente- en stadsmonitor (2020)

3. Engagement aan de samenleving door vrijwillige inzet

3.1 Vrijwillig engagement

31,2% van de 15- tot 30-jarigen heeft het voorbije jaar als vrijwilliger gewerkt in het kader van een vereniging, organisatie, bestuursorgaan of groep mensen. 12,0% heeft dit op regelmatige basis gedaan. 19,2% deed dit éénmalig.²⁰

Vlaanderen heeft 181,44 personen in de leiding van de jeugdbeweging per 10000 jongeren (3-30 jaar).²¹

37,4% van de 15- tot 30-jarigen zet zich nooit in voor anderen in hun vrije tijd. 21,3% doet dit een uitzonderlijke keer. 41,5% doet dit meermaals per jaar tot dagelijks.²²

9,3% van de 15- tot 29-jarigen in het Vlaams Gewest heeft de vier weken voorafgaand aan de enquête vrijwilligerswerk verricht.²³

36,9% van de jongeren uit de tweede en derde graad secundair onderwijs met migratieachtergrond doet aan vrijwilligerswerk. 40,5% van de jongeren uit de tweede en derde graad zonder migratieachtergrond doet aan vrijwilligerswerk (verhouding = 0,91). 38,9% van de jongeren uit de tweede en derde graad secundair onderwijs die les volgen in het ASO en KSO doen aan vrijwilligerswerk. Voor TSO is dit 37,2% en voor het BSO is dit 40,2%.²⁴

3.2 Competenties

Er werden 5.058 attesten voor gevolgde kadervorming in het jeugdwerk afgeleverd in 2020. 4072 hiervan waren afgeleverd voor animator, 801 voor hoofdanimator en 185 voor instructeur. Er werden 4.475 attesten voor gevolgde kadervorming in het jeugdwerk afgeleverd in 2021. 3.850 hiervan waren afgeleverd voor animator, 470 voor hoofdanimator en 155 voor instructeur.²⁵

2.433 jongeren tot 30 jaar behaalden in 2020 een kwalificatie in de Vlaamse trainersschool. In 2021 waren dit er 3.461.²⁶

In 2020 in Vlaanderen waren er 7.989 actieve jonge gekwalificeerde sporttrainers en 17.518 actieve jonge niet-gekwalificeerde sporttrainers. Er waren 30.967 actieve gekwalificeerde sporttrainers en 38.692 niet-gekwalificeerde sporttrainers over alle leeftijden heen.²⁷

4. Vrijtijdsbesteding voor allen

4.1 Vrijtijdsparticipatie

33,9 % van de 14-25 jarigen geeft aan actief deelnemer te zijn van een sportvereniging, 12,3 % van een jeugdvereniging, 11,6 % van een culturele vereniging, 6,2 % van een sociale vereniging, 1,7 % van een doelgroepgerichte vereniging.²⁸

²⁰ Participatiesurvey (2014)

²¹ Lokale vrijetijdsmonitor (2017)

²² Participatiesurvey (2014)

²³ Vrijwillige inzet in de enquête naar de arbeidskrachten (EAK) (2019)

²⁴ JOP-schoolmonitor II (2018)

²⁵ Departement Cultuur, Jeugd en Media (2021)

²⁶ Sport Vlaanderen (2021)

²⁷ Sport Vlaanderen (2020)

²⁸ JOP-postmonitor IV (2018)

4.2 Drempels

22,7% van de jongeren uit de tweede en derde graad secundair onderwijs met migratieachtergrond geeft aan nooit deelnemer te zijn geweest van een sportvereniging versus 8,4% van de jongeren zonder migratieachtergrond (verhouding= 2,7). Van diezelfde groep is 51% nooit deelnemer geweest van een doelgroepgerichte vereniging versus 85,1% van de jongeren zonder migratieachtergrond (verhouding = 0,6). 45% van deze groep is nooit deelnemer geweest van een jeugdvereniging versus 23,5% van de jongeren zonder migratieachtergrond (verhouding = 1,9). 56,4% van deze groep is nooit deelnemer geweest van een culturele vereniging versus 43,9% van de jongeren zonder migratieachtergrond (verhouding = 1,3). 60,5% van deze groep is nooit deelnemer geweest van een sociale vereniging versus 58,0% van de jongeren zonder migratieachtergrond (verhouding = 1,0).²⁹

23,4% van de jongeren uit de tweede en derde graad secundair onderwijs uit BSO geeft aan nooit deelnemer te zijn geweest van een sportvereniging versus 12,7% van de jongeren uit ASO/TSO/KSO (verhouding= 1,8). Van diezelfde groep is 59,2% nooit deelnemer geweest van een doelgroepgerichte vereniging versus 71,3% van de jongeren uit ASO/TSO/KSO (verhouding = 0,8). 38,4% van deze jongeren is nooit deelnemer geweest van een jeugdvereniging versus 32,4% van de jongeren uit ASO/TSO/KSO (verhouding = 1,2). 61,2% deze groep geeft aan nooit deelnemer te zijn geweest van een culturele vereniging versus 46,4% van de jongeren zonder migratieachtergrond (verhouding = 1,3). Tot slot geeft 65,3% van deze groep aan nooit deelnemer te zijn geweest van een sociale vereniging versus 57,2% van de jongeren uit ASO/TSO/KSO (verhouding = 1,1).³⁰

31,3% van de jongeren met laagopgeleide ouders geeft aan nooit deelnemer te zijn geweest van een sportvereniging versus 14,1% van de jongeren zonder laagopgeleide ouders (verhouding= 2,2). Van diezelfde groep zegt 52,7% nooit deelnemer te zijn geweest van een sportvereniging versus 69,4% van de jongeren zonder laagopgeleide ouders (verhouding = 0,8). 49,5% van deze groep is nooit deelnemer geweest van een jeugdvereniging versus 33,0% van de jongeren zonder laagopgeleide ouders (verhouding = 1,5). 72,1% van deze groep is nooit deelnemer geweest van een culturele vereniging versus 48,7% van de jongeren zonder laagopgeleide ouders (verhouding = 1,5). Tot slot zegt 66,8% van deze groep nooit deelnemer te zijn geweest van een sociale vereniging versus 58,6% van de jongeren zonder laagopgeleide ouders (verhouding = 1,1).³¹

18,8% van de jongeren uit de tweede en derde graad secundair onderwijs die (zeer) moeilijk financieel rondkomt geeft aan nooit deelnemer te zijn geweest van een sportvereniging versus 15,1% van de jongeren die niet (zeer) moeilijk financieel rondkomt (verhouding= 1,2). Van diezelfde groep geeft 56,9% van de jongeren aan nooit deelnemer te zijn geweest van een doelgroepgerichte vereniging versus 68,8% van de jongeren die niet (zeer) moeilijk financieel rondkomt (verhouding = 0,8). 38,1% van deze groep is nooit deelnemer geweest van een jeugdvereniging versus 33,6% van de jongeren die niet (zeer) moeilijk financieel rondkomt (verhouding = 1,1). 56,9% van deze jongeren is nooit deelnemer geweest van een culturele vereniging versus 49,6% van de jongeren die niet (zeer) moeilijk financieel rondkomt (verhouding = 1,1). 60,6% van deze groep geeft aan nooit deelnemer te zijn geweest van een sociale vereniging versus 58,9% van de jongeren die niet (zeer) moeilijk financieel rondkomt (verhouding = 1,0).³²

²⁹ JOP-schoolmonitor II (2018)

³⁰ JOP-schoolmonitor II (2018)

³¹ JOP-schoolmonitor II (2018)

³² JOP-schoolmonitor II (2018)

Van de gesubsidieerde jeugdwerkorganisaties gaf 33% aan zich te richten op LGBTQ+ kinderen/jongeren. 19,35% richt zich op kinderen/jongeren met een migratieachtergrond en kinderen/jongeren in armoede. 17,2% richt zich op jonge asielzoekers en vluchtelingen. 15,05% gaf aan zich te richten op kinderen/jongeren uit instellingen bijzondere jeugdzorg. 13,98% richt zich op psychisch kwetsbare kinderen en jongeren. 10,75% richt zich op werkloze jongeren. 9,68% gaf aan zich te richten op vroegtijdige schoolverlaters. 8,6% zei zich te richten op kinderen/jongeren met een mentale beperking. 4,3% zei zich te richten op kinderen/jongeren met een fysieke beperking of chronische ziekte.³³

98,5% (200/203) van de gemeenten geeft aan minstens 1 initiatief te nemen om financiële drempels voor kansengroepen te verlagen (kansenas, kortingsystemen, lagere gebruikstarieven in sportinfrastructuur, sportcheques, UITPAS of andere initiatieven).³⁴

87,7% (178/203) van de gemeenten geeft aan minstens 1 initiatief te nemen om niet-financiële drempels voor kansengroepen te verlagen (inbreng logistieke hulp, kadervorming voor het werken met doelgroepen, toeleiding, andere initiatieven).³⁵

4.3 Tevredenheid

72% van de 14-25 jarigen is tevreden of heel tevreden met zijn/haar vrijetijdsbesteding (hobby's, sport, muziek,...).³⁶

4.4 Lokaal vrijetijdsbeleid

87% (200/230) gemeenten geeft aan voor het beleidsdomein jeugd een of meerdere keren structureel intern samen te werken met andere gemeentelijke beleidsdomeinen en 55,7% (128/230) gemeenten geeft aan voor het beleidsdomein jeugd samen te werken met verschillende externe partners.³⁷

5. Mediawijsheid

5.1 Toegang tot internet, informatie, en toestellen

1,37 % van de huishoudens met kinderen in het Vlaams Gewest heeft geen internetverbinding in het huishouden.³⁸

2,5% van de kinderen uit het tweede, vierde en zesde leerjaar heeft geen gsm/smartphone thuis. 1,6% van de kinderen uit het tweede, vierde en zesde leerjaar heeft geen computer/ laptop/ tablet/ ipad thuis. 4,3% van de kinderen uit het tweede, vierde en zesde leerjaar zegt thuis niet op het internet te kunnen.³⁹

1,2 % van de 14- tot en met 25-jarigen is (helemaal) niet tevreden met zijn/haar toegang over dingen die hem/haar interesseren. 89,8 % is hier tevreden of heel tevreden over.⁴⁰

³³ *Basismonitoring Jeugdwerk (2018)*

³⁴ *Lokale vrijetijdsmonitor (2018)*

³⁵ *Lokale vrijetijdsmonitor (2018)*

³⁶ *JOP-postmonitor IV (2018)*

³⁷ *Lokale vrijetijdsmonitor (2018)*

³⁸ *Statbel – ICT enquête bij huishoudens en individuen (2019)*

³⁹ *ISCWeb (2018)*

⁴⁰ *JOP-postmonitor IV (2018)*

Het gebruik van apparaten in de vrije tijd voor 12-18 jarigen is als volgt: 12,6% van de jongeren gebruikt meer dan vier uur per vrije dag een tablet, 17,3% gebruikt de tablet tussen de 1 en 4 uur, 19,2% gebruikt de tablet 1 uur of minder, 26,8% gebruikt de tablet zelden of nooit. 15,3% van de jongeren die een laptop gebruiken, gebruikt de laptop meer dan vier uur per vrije dag, 21,6% gebruikt de laptop tussen de 1 en 4 uur, 20,5% gebruikt de laptop 1 uur of minder, 26,2% gebruikt de laptop minder dan dagelijks. 16,4% gebruikt de laptop zelden of nooit op vrije dagen. 54,1% van de jongeren die een smartphone gebruiken, gebruikt de smartphone meer dan vier uur per vrije dag, 35,6% gebruikt de smartphone tussen de 1 en 4 uur, 8,3% gebruikt de smartphone 1 uur per dag of minder, 1,3% gebruikt de smartphone minder dan dagelijks, 0,7% gebruikt de smartphone zelden of nooit op vrije dagen. Het gebruik van apparaten ligt iets lager op schooldagen. Maar nog steeds 35,7% gebruikt de smartphone meer dan vier uur per schooldag.⁴¹

5.2 Vaardigheden

53,8% van de kinderen (6-12 jarigen) die Bingel of Gimme gebruiken voor school zeggen minstens soms hulp nodig te hebben bij het gebruik van Bingel of Gimme, 46% zegt minstens soms hun ouders te moeten helpen bij het gebruik van Bingel of Gimme.⁴²

Van de 12- tot 18-jarigen rapporteert 71,8% dat ze weten hoe ze hun account moet deactiveren of verwijderen, 74,4% dat ze weten hoe ze de toegang tot informatie op hun profiel kunnen beperken, 30,1% dat ze weten hoe ze hun profiel onvindbaar kunnen maken voor zoekmachines zoals Google, 62,6% dat ze weten hoe ze foto's van zichzelf kunnen beheren wanneer anderen hen hierin taggen, 57,6% dat ze weten hoe ze de toegang tot hun contactinformatie kunnen beperken.⁴³

12- tot 18-jarigen rapporteerden over goede manieren van nieuws te selecteren. 41,8% zegt dat het goed is nieuws te selecteren in lijn met wat ze eerder gelezen hebben, 63,6% dat het goed is nieuws te selecteren op basis van hun interesses, 35,4% dat dat het goed is nieuws te selecteren op basis van hun locatie, 26,8% dat het goed is nieuws te selecteren op basis van wat hun vrienden hebben gelezen, 48,3% dat het goed is nieuws te selecteren is op basis van wat populair is op dit moment, 25,0% dat het goed is nieuws te selecteren op basis van wat hun vrienden interessant vinden, 31,3% dat het goed is nieuws te selecteren op basis van wat hun vrienden hebben gedeeld met anderen, 23,4% dat het goed is nieuws te selecteren waar zij het niet noodzakelijk eens mee zijn, 16,4% dat het goed is nieuws te selecteren dat buiten hun interesseveld valt, 35,8% dat het goed is nieuws te selecteren dat hen meer verschillende mensen aan het woord laat zien, 39,8% dat het goed is nieuws te selecteren dat hen meer variatie in meningen laat zien.⁴⁴

5.3 Veiligheid en integriteit

14- tot 25 jarigen werden bevraagd over verslavingsverschijnselen gerelateerd aan *gaming*. 79% van de jongeren heeft nooit andere hobby's of verplichtingen verwaarloosd omdat ze liever wilden gamen. 14,3% zegt dit soms te doen, 3,4% doet dit regelmatig en 3,3% doet dit vaak of heel vaak.⁴⁵

79,9% van de jongeren heeft nooit ruzie gemaakt of gediscussieerd met een van zijn/haar gezinsleden/vrienden over zijn/haar gamegedrag. 13,2% heeft dit soms gedaan. 3,7% doet dit regelmatig. 3,2% doet dit vaak of heel vaak.⁴⁶

⁴¹ Apestaartjaren (2020)

⁴² Apestaartjaren (2020)

⁴³ Apestaartjaren (2020)

⁴⁴ Apestaartjaren (2020)

⁴⁵ JOP-postmonitor IV (2018)

⁴⁶ JOP-postmonitor IV (2018)

85,2% van de jongeren liegt nooit tegen zijn/haar ouders, vrienden of partner over de tijd die hij/zij doorbrengt met gamen. 10,3% doet dit soms. 2,8% doet dit regelmatig. 1,7% doet dit vaak of heel vaak.⁴⁷

6- tot 12-jarigen werden bevraagd over verslavingsverschijnselen gerelateerd aan smartphone- of tabletgebruik. Van kinderen die een smartphone gebruiken mist 25,3% hun smartphone zeker en 33,3% een beetje wanneer ze er een dag niet op kunnen kijken. 23,2% vindt vaak dat ze soms te veel bezig zijn met hun smartphone en 49,0% vindt soms wel dat ze soms te veel met hun smartphone bezig zijn. 36,4% kijkt vaak en 47,1% soms uit verveling of gewoonte op hun smartphone. Van kinderen die een tablet gebruiken mist 22,9% hun tablet zeker en 33,1% een beetje wanneer ze er een dag niet op kunnen kijken. 19,0% vindt vaak dat ze soms te veel bezig zijn met hun tablet en 42,3% vindt soms wel dat ze soms te veel met hun tablet bezig zijn. 29,5% kijkt vaak en 38,6% soms uit verveling of gewoonte op hun tablet.⁴⁸

Van de 12- tot 18-jarigen die enkel een smartphone hebben (en geen tablet) of dit toestel het liefst gebruiken ten opzichte van een tablet gaat 39% akkoord of helemaal akkoord met de stelling dat ze geen dag zonder smartphone kunnen. 45% gaat akkoord of helemaal akkoord met de stelling dat ze het gevoel hebben teveel tijd te spenderen aan de smartphone. 66% gaat akkoord of helemaal akkoord met de stelling dat ze hun smartphone soms zonder enige aanleiding checken.⁴⁹

Van de jongeren die enkel een tablet hebben (en geen smartphone) of dit toestel het liefst gebruiken ten opzichte van een smartphone gaat 22% akkoord of helemaal akkoord met de stelling dat ze geen dag zonder tablet kunnen. 26% gaat akkoord of helemaal akkoord met de stelling dat ze het gevoel hebben teveel tijd te spenderen aan de tablet. 34% gaat akkoord of helemaal akkoord met de stelling dat ze hun tablet soms zonder enige aanleiding checken.⁵⁰

14- tot 25-jarigen werden bevraagd over verslavingsverschijnselen gerelateerd aan het gebruik van sociale media. 21,5% van de jongeren vindt het nooit moeilijk om niet steeds te kijken naar berichten op sociale media terwijl ze iets anders aan het doen waren. 37,9% ervaart dit soms en 20,9% ervaart dit regelmatig. 19,8% ervaart dit vaak of heel vaak. 36,5% zegt nooit een continue drang te voelen om berichten te bekijken op sociale media. 33,7% ervaart dit soms en 15,8% ervaart dit regelmatig. 14% ervaart dit vaak of heel vaak. 52,3% gebruikt nooit sociale media om niet te denken aan onprettige dingen. 30,7% doet dit soms en 9,2% doet dit regelmatig. 7,8% doet dit vaak of heel vaak. 41,9% ervaart nooit dat ze minder tijd willen doorbrengen op sociale media, maar dat ze hier niet in geslaagd zijn. 33,1% ervaart dit soms en 12,3% ervaart dit regelmatig. 12,7% ervaart dit vaak of heel vaak. 67,4% stelt nooit ruzie te maken of te discussiëren met gezinsleden/vrienden/opvoeders over zijn/haar sociale mediagebruik. 23,1% doet dit soms en 5,6% doet dit regelmatig. 4% doet dit vaak of heel vaak.⁵¹

10,4% van de kinderen uit het vijfde en zesde leerjaar zegt ooit al eens een sexy foto van zichzelf te hebben gestuurd. 18,4% van deze heeft ooit al eens een sexting foto ontvangen.⁵²

12,2% van de 12- tot 18-jarigen zegt in de voorbije twee maand seksueel getinte foto's van zichzelf gemaakt te hebben. Onder deze jongeren die in de voorbije twee maand seksueel getinte foto's van zichzelf gemaakt hebben, heeft 76,1% deze foto's naar iemand verstuurd. 20,2% heeft ooit meegemaakt dat iemand bij hen heeft aangedrongen of hen onder druk heeft gezet om seksueel

⁴⁷ JOP-postmonitor IV (2018)

⁴⁸ Apestaartjaren (2020)

⁴⁹ Apestaartjaren (2020)

⁵⁰ Apestaartjaren (2020)

⁵¹ JOP-postmonitor IV (2018)

⁵² Apestaartjaren (2020)

getinte foto(s) te sturen. 9% van de jongens heeft dit ooit meegemaakt en 31,2% van de meisjes heeft dit ooit meegemaakt. 38% heeft ooit een doorgestuurde foto te zien gekregen of doorgestuurd gekregen zonder dat die persoon ervan wist. 9,5% heeft ooit een sextingfoto van iemand anders doorgestuurd zonder dat die persoon ervan wist.⁵³

93,5% van de 14- tot 25-jarigen stelt de afgelopen 12 maanden nooit gepest te zijn via het internet. Voor 6,5% van de jongeren gebeurde dit één of meerdere keren. 90,8% stelt dat er de afgelopen 12 maanden nooit met kwade bedoelingen ingebroken of ingelogd is op zijn/haar computer, e-mailaccount, website of profielsite. Voor 9,2% gebeurde dit één of meerdere keren. 97,8% stelt dat er de afgelopen 12 maanden nooit seksueel getinte foto's of filmpjes van hen online werden verspreid (zonder hun toestemming). Voor 2,2% gebeurde dit één of meerdere keren. 93,4% stelt dat er de afgelopen 12 maanden nooit andere vervelende foto's of filmpjes van hen online werden verspreid (zonder hun toestemming). Voor 6,6% gebeurde dit één of meerdere keren.⁵⁴

13,0% van de kinderen uit het vijfde en zesde leerjaar zegt ooit al eens last gehad te hebben van cyberpesten. 4,2% van de kinderen uit het derde tot zesde leerjaar heeft ooit al eens iemand online beledigd of gepest. 17% van de 12- tot 18-jarigen is in het afgelopen jaar online lastig gevallen, slecht behandeld of er is iets online gebeurd waarvan ze van streek waren.⁵⁵

27,1% van de 12- tot 18-jarigen heeft al gehoord van GDPR of AVG. 27,5% gaat akkoord of helemaal akkoord met de stelling 'Ik geloof dat ik controle heb over welke organisaties toegang hebben tot mijn persoonlijke informatie via sociale media'. 36,4% gaat akkoord of helemaal akkoord met de stelling 'Ik geloof dat ik controle heb over welke persoonlijke informatie ik vrijgeef aan organisaties via sociale media'. 26,7% gaat akkoord of helemaal akkoord met de stelling 'Ik geloof dat ik controle heb over de manier waarop organisaties mijn persoonlijke informatie gebruiken via sociale media'. 31,7% gaat akkoord of helemaal akkoord met de stelling 'Ik geloof dat ik controle heb over de informatie die ik aan organisaties geef via sociale media'.⁵⁶

⁵³ Apestaartjaren (2020)

⁵⁴ JOP-postmonitor (2018)

⁵⁵ Apestaartjaren (2020)

⁵⁶ Apestaartjaren (2020)

Bijlage 2. Koppeling JKP en relevante slotbeschouwingen VN-Comité Rechten van het Kind

PRIORITEIT 1: WELBEVINDEN EN POSITIEVE IDENTITEITSONTWIKKELING

Slotbeschouwingen VN-Comité 2019		Concrete acties JKP tussentijds rapport	Pg.
C. ALGEMENE BEGINSELEN (ARTT. 2, 3, 6 EN 12)			
Het belang van het kind			
17.	Het Comité is bezorgd over het feit dat, hoewel het beginsel van het belang van het kind in recent aangenomen wetgeving is opgenomen, het nog steeds niet systematisch in aanmerking wordt genomen bij beslissingen met betrekking tot kinderen in kwetsbare situaties. Verwijzend naar zijn Algemene Commentaar nr. 14 (2013) over het recht van het kind om zijn of haar belang een eerste overweging te laten vormen, beveelt het Comité daarom aan de Verdragsstaat aan:		
b	Procedures en criteria ontwikkelt om ondersteuning te bieden aan alle relevante personen die bevoegd zijn om het belang van het kind te bepalen , in alle domeinen, en om aan dit beginsel, als een eerste overweging, het passende belang toe te kennen.	OD 1.1.1. ACTIE 1.1.1.1. Universele, selectieve en geïndiceerde preventie voor kinderen en jongeren: 'In vijf stappen naar een beslissing in het belang van het kind'	10
E. GEWELD TEGEN KINDEREN (ARTT. 19, 24 (3), 28 (2), 34, 37 (A) EN 39)			
Lijfstraffen			
22.	Het Comité merkt op dat in Vlaanderen het decreet op de rechtspositie van minderjarigen in de jeugdhulp (2004) reeds expliciet lijfstraffen in de alternatieve zorg verbiedt, en betreurt dat het wetsontwerp tot wijziging van artikel 371/1 van het Burgerlijk Wetboek niet is goedgekeurd, en verwijzend naar zijn Algemene		

	<p>Commentaar nr. 8 (2006) over het recht van het kind op bescherming tegen lijfstraffen en andere wrede of vernederende vormen van bestraffing, herhaalt het zijn eerdere aanbeveling (CRC/C/BEL/CO/3-4, paragraaf 40) en dringt het er bij de Verdragsstaat op aan:</p>		
b	<p>Positieve, geweldloze en participatieve vormen van opvoeding en discipline te bevorderen, onder meer door middel van bewustmakingsprogramma's en -campagnes, gericht op kinderen, ouders en beroepsbeoefenaars in de kinderopvang.</p>	<p>OD 1.1.1. ACTIE 1.1.1.1. Universele, selectieve en geïndiceerde preventie voor kinderen en jongeren</p>	8
Misbruik en verwaarlozing			
23.	<p>Het Comité stelt met spijt vast dat kindermisbruik, waaronder huiselijk geweld, in de Verdragsstaat, te weinig wordt gerapporteerd en onvoldoende wordt gedocumenteerd. Verwijzend naar zijn Algemene Commentaar nr. 13 (2011) over het recht van het kind op vrijheid van alle vormen van geweld en subdoel 16.2 van de duurzame ontwikkelingsdoelstellingen, beveelt het Comité aan dat de Verdragsstaat:</p>		
d	<p>Gemeenschapsgebaseerde programma's stimuleert ter voorkoming en bestrijding van huiselijk geweld, kindermishandeling en verwaarlozing, onder meer door voormalige slachtoffers, vrijwilligers en leden van de gemeenschap erbij te betrekken en hen te voorzien van opleiding en steun,</p>	<p>OD 1.1.1. ACTIE 1.1.1.1. Universele, selectieve en geïndiceerde preventie voor kinderen en jongeren:</p> <p>Project 'Jeugdwerk en Verontrusting'</p> <p>Project '(N)iets mis mee'</p> <p>Project 'Kindreflex'</p>	<p>8</p> <p>10</p> <p>9</p>
Seksuele uitbuiting en misbruik			

24.	Hoewel het Comité de maatregelen verwelkomt die zijn genomen om de uitbuiting en het misbruik van kinderen te beteugelen, waaronder de goedkeuring van de wet in 2014 die seksisme in de openbare ruimte verbiedt, het Nationaal Actieplan ter bestrijding van alle vormen van gendergerelateerd geweld (2015-2019) en het Nationaal Veiligheidsplan (2016-2019), is het Comité bezorgd dat seksuele intimidatie in de openbare ruimte wijdverspreid is en dat, volgens het rapport van de Commissie Adriaenssens, seksueel misbruik door religieus personeel in de katholieke kerk blijft voortduren. Het Comité beveelt aan dat de Verdragsstaat:		
d	Bewustmakingsactiviteiten voert om de stigmatisering van slachtoffers van seksuele uitbuiting en misbruik, ook van incest, tegen te gaan en te zorgen voor toegankelijke, vertrouwelijke, kindvriendelijke en doeltreffende kanalen voor het melden van dergelijke schendingen,	OD 1.1.1. ACTIE 1.1.1.2. Gedifferentieerde aanpak van grensoverschrijdend gedrag Beleidsdomeinoverschrijdend overleg integriteit: 'Campagne 1712'	11
e	Zorgt voor de ontwikkeling van programma's en beleid ter voorkoming van seksuele uitbuiting en misbruik van kinderen, en voor het herstel en de sociale reïntegratie van kindslachtoffers ,	OD 1.1.1. ACTIE 1.1.1.2. Gedifferentieerde aanpak van grensoverschrijdend gedrag Beleidsdomeinoverschrijdend overleg integriteit: 'Platform Seksueel Grensoverschrijdend gedrag' 'Werkgroep Integriteit Jeugd' 'Grenswijs'	11 11 12
G. HANDICAP, BASISGEZONDHEIDSZORG EN WELZIJN (ARTT. 6, 18 (3), 23, 24, 26, 27 (1)-(3) EN 33)			
Geestelijke gezondheid			
33.	Subdoel 3.4 van de duurzame ontwikkelingsdoelstellingen voor ogen houdend, beveelt het Comité aan dat de Verdragsstaat:		

c	Bewustmakingsprogramma's uitvoert, met inbegrip van campagnes om een positief beeld van de geestelijke gezondheidszorg te bevorderen en kinderen aan te moedigen om waar nodig psychologische ondersteuning te zoeken,	OD 1.1.1. ACTIE 1.1.1.1. Actieplan mentaal welzijn	7
		OD 1.2.1. ACTIE 1.2.1.4. Veilige en toegankelijke ontmoetingsplaatsen: 'Overkophuizen'	18
		OD 1.2.2. ACTIE 1.2.2.1. Modellen en tools gezondheidspreventie: 'De Geluksdriehoek'	22
Levensstandaard			
37.	Het Comité haalt subdoel 1.3 van de duurzame ontwikkelingsdoelstellingen aan en brengt zijn eerdere aanbevelingen in herinnering (CRC/C/BEL/CO/3-4, paragrafen 65 en 73) en dringt er op aan dat de Verdragsstaat zijn inspanningen opvoert om komaf te maken met kinderarmoede , en met name:		
b	Ervoor te zorgen dat alle kinderen in de Verdragsstaat recht hebben op adequate huisvesting en dat kinderen uit Roma-gezinnen kunnen genieten van huisvesting aangepast bij hun levensstijl,	OD 1.1.1 ACTIE 1.1.1.1. Universele, selectieve en geïndiceerde preventie voor kinderen en jongeren: Project 'A Way Home'	9
H. ONDERWIJS, VRIJE TIJD EN CULTURELE ACTIVITEITEN (ART. 28, 29, 30 en 31)			
Onderwijs, met inbegrip van beroepsopleiding en -begeleiding			
39.	Verwijzend naar subdoel 4.1 van de duurzame ontwikkelingsdoelstellingen dringt het Comité er bij de Verdragsstaat, op aan:		
b	Discriminatie op school te voorkomen en te bestrijden , aantijgingen in verband met	OD 1.2.1 ACTIE 1.2.1.6.	21

	discriminatie effectief te onderzoeken en het bewustzijn van kinderen en hun ouders over klachtenmechanismen te vergroten,	Doorbreken van gender- en heteronormatief denken: Project 'Equischools' (Movemen)	
c	De lerarenopleiding in diversiteit, interculturele vaardigheden en conflictbemiddeling te versterken om leerkrachten in staat te stellen de integratie van kinderen met verschillende achtergronden in een hechte en gastvrije omgeving te vergemakkelijken,	OD 1.2.1. ACTIE 1.2.1.6. Doorbreken van gender- en heteronormatief denken	21
e	Het Vlaams beleid inzake schooluitval te herzien en actief niet-repressieve maatregelen te ontwikkelen om ervoor te zorgen dat kansarme kinderen in het onderwijscircuit blijven en toegang hebben tot de onderwijstrajecten van hun keuze,	OD 1.2.1 Actie 1.2.1.5. Trajecten kortgeschoolde jongeren	19
g	De maatregelen ter bestrijding van pesten , waaronder cyberpesten, te versterken die preventie, mechanismen voor vroegtijdige opsporing, empowerment van kinderen en beroepsbeoefenaars, interventieprotocollen en geharmoniseerde richtlijnen voor het verzamelen van casusgerelateerde gegevens omvatten.	OD 1.1.2. ACTIE 1.1.2.1. Uitbouw van een platform rond (cyber)pesten ACTIE 1.1.2.2. Preventie en aanpak van (cyber)pesten door scholen	14 15

PRIORITEIT 2: GEZONDE EN LEEFBARE BUURTEN

Slotbeschouwingen VN-Comité 2019	Concrete acties JKP tussentijds rapport	Pg.
C. ALGEMENE BEGINSELEN (ARTT. 2,3,6 EN 12)		
Eerbied voor de mening van het kind		
19. Overeenkomstig paragraaf 21 van zijn Algemene Commentaar nr. 12 (2009) over het recht van het kind om te worden gehoord , herinnert het Comité eraan dat artikel 12 geen leeftijdsgrens stelt aan het recht van het kind om zijn of haar mening te uiten, en ontmoedigt het de staten die partij zijn om in de		

	wet of in praktijk leeftijdsgrenzen in te voeren die het recht van het kind om te worden gehoord in alle aangelegenheden die hem of haar betreffen, te beperken. Het Comité beveelt aan dat de Verdragsstaat:		
c	Kinderen, met name in kwetsbare situaties, blijft betrekken bij lokale openbare raadplegingen en zorgt voor de impact van de mening van kinderen op het lokale beleid.	OD 2.1.1. ACTIE 2.1.1.1. Participatieve trajecten voor een jeugd vriendelijke vormgeving van publieke ruimte en buurt.	24
G. HANDICAP, BASISGEZONDHEIDSZORG EN WELZIJN (ARTT. 6, 18 (3), 23, 24, 26, 27 (1)-(3) EN 33)			
Kinderen met een handicap			
30	Verwijzend naar zijn Algemene Commentaar nr. 9 (2006) over de rechten van kinderen met een handicap en eerdere aanbevelingen herhalend (CRC/C/BEL/CO/3-4, paragraaf 55) dringt het Comité erop aan dat de Verdragsstaat:		
b	Inclusief onderwijs voor alle kinderen met een handicap aanbiedt, onder meer door te zorgen voor een redelijke aanpassing van de schoolinfrastructuur en plaatsen voor sport en vrije tijd, schoolvervoer, opleiding en door het toewijzen van gespecialiseerde leerkrachten voor individuele ondersteuning en alle nodige aandacht voor de individuele behoeften van kinderen verzekert,	OD 2.1.2. ACTIE 2.1.2.1. Multifunctionaliteit van gebouwen	26
Gezonde leefomgeving en klimaatverandering			
35.	Het Comité stelt een hoog niveau van luchtverontreiniging vast in de Verdragsstaat, met name door het wegvervoer, en de negatieve gevolgen daarvan voor het klimaat en voor de gezondheid van kinderen, die bijdraagt tot een toename van astma en ademhalingsziekten, terwijl de precieze prevalentie ervan onbekend blijft. Het Comité haalt de subdoelen 3.9 en 13.5 van de duurzame		

	ontwikkelingsdoelstellingen aan en beveelt aan dat de Verdragsstaat:		
c	De bewustmaking van kinderen op het gebied van milieu, gezondheid en klimaatverandering versterkt , met de actieve deelname van scholen .	OD 2.2.2. ACTIE 2.2.2.2. Verantwoord omgaan met zwerfvuil	31

PRIORITEIT 3: ENGAGEMENT AAN DE SAMENLEVING DOOR VRIJWILLIGE INZET

	Slotbeschouwingen VN-Comité 2019	Concrete acties JKP tussentijds rapport	Pg.
	C. ALGEMENE BEGINSELEN (ARTT. 2, 3, 6 EN 12)		
	Eerbied voor de mening van het kind		
19	Overeenkomstig paragraaf 21 van zijn Algemene Commentaar nr. 12 (2009) over het recht van het kind om te worden gehoord , herinnert het Comité eraan dat artikel 12 geen leeftijdsgrens stelt aan het recht van het kind om zijn of haar mening te uiten, en ontmoedigt het de staten die partij zijn om in de wet of in praktijk leeftijdsgrenzen in te voeren die het recht van het kind om te worden gehoord in alle aangelegenheden die hem of haar betreffen, te beperken. Het Comité beveelt aan dat de Verdragsstaat:		
c	Kinderen, met name in kwetsbare situaties, blijft betrekken bij lokale openbare raadplegingen en zorgt voor de impact van de mening van kinderen op het lokale beleid.	OD 3.1.2. ACTIE 3.1.2.2. Proeftuinen participatie- en netwerktrajecten binnen inburgering ACTIE 3.1.2.3. Participatie kinderen en jongeren verankeren in werking Vlaamse Beleidsdomeinen.	36 36

PRIORITEIT 4: VRIJETIJSBESTEDING VOOR ALLEN

	Slotbeschouwingen VN-Comité 2019	Concrete acties JKP tussentijds rapport	Pg.
	C. ALGEMENE BEGINSELEN (ARTT. 2, 3, 6 EN 12)		
	Eerbied voor de mening van het kind		

19	Overeenkomstig paragraaf 21 van zijn Algemene Commentaar nr. 12 (2009) over het recht van het kind om te worden gehoord , herinnert het Comité eraan dat artikel 12 geen leeftijdsgrens stelt aan het recht van het kind om zijn of haar mening te uiten, en ontmoedigt het de staten die partij zijn om in de wet of in praktijk leeftijdsgrenzen in te voeren die het recht van het kind om te worden gehoord in alle aangelegenheden die hem of haar betreffen, te beperken. Het Comité beveelt aan dat de Verdragsstaat:		
c	Kinderen, met name in kwetsbare situaties, blijft betrekken bij lokale openbare raadplegingen en zorgt voor de impact van de mening van kinderen op het lokale beleid.	OD 4.11. ACTIE 4.1.1.3. Vrijetijdsinvulling van uithuisgeplaatste kinderen en jongeren	41
F. GEZINSLEVEN EN ALTERNATIEVE ZORG (ARTT. 5,9-11,18 (1) EN (2), 20-21, 25 EN 27 (4))			
Gezinsleven			
27	Het Comité stelt vast dat aan de vraag naar dagopvang , ook voor kinderen met een handicap en voor kinderen uit de meest kansarme gezinnen, nog steeds niet tegemoetgekomen wordt. Het Comité herinnert aan zijn eerdere aanbeveling (CRC/BEL/CO/3-4, par. 45), waarin het de Staat oproept om de capaciteit, flexibiliteit en kwaliteit van de kinderopvang te vergroten en de toegankelijkheid ervan voor alle kinderen te waarborgen, onder andere door meer gesubsidieerde opvang en betere opleiding van het betrokken personeel te voorzien, met name in de Franse Gemeenschap.	OD 4.2.2. ACTIE 4.2.2.6. Inclusieve vrijetijdsbesteding van kinderen en jongeren met een handicap	49
G. HANDICAP, BASISGEZONDHEIDSZORG EN WELZIJN (ARTT. 6, 18 (3), 23, 24, 26, 27 (1)-(3) EN 33)			
Levensstandaard			
37	Het Comité haalt subdoel 1.3 van de duurzame ontwikkelingsdoelstellingen aan en brengt zijn eerdere aanbevelingen in herinnering (CRC/C/BEL/CO/3-4,		

	paragrafen 65 en 73) en dringt er op aan dat de Verdragsstaat zijn inspanningen opvoert om komaf te maken met kinderarmoede , en met name:		
a	Een omvattende , op rechten gebaseerde armoedebestrijdingsstrategie voor kinderen , met een reeks tijdgebonden en meetbare indicatoren en bijzondere aandacht voor kinderen uit kansarme gezinnen te ontwikkelen en uit te voeren,	OD 4.1.2. ACTIE 4.1.2.1. Kinderen en jongeren in kwetsbare situaties toeleiden naar vrijetijdsaanbod	41
H. ONDERWIJS, VRIJE TIJD EN CULTURELE ACTIVITEITEN (ART. 28, 29, 30 EN 31)			
Rust, vrije tijd, recreatie en culturele en artistieke activiteiten			
40	Verwijzend naar zijn Algemene Commentaar nr. 17 (2013) over het recht van het kind op rust, vrijetijdsbesteding, spel, recreatieve activiteiten, cultureel leven en kunst , beveelt het Comité aan dat de Verdragsstaat, zijn inspanningen opvoert om het recht van kinderen, met inbegrip van kinderen uit kansarme gezinnen, kinderen met een handicap, en vluchtelingen- en migrantenkinderen , op rust en vrije tijd en voldoende tijd om te spelen en recreatieve activiteiten te ontplooiën die veilig, toegankelijk, inclusief, bereikbaar met het openbaar vervoer, rookvrij en aangepast aan de leeftijd zijn, te waarborgen.	OD 4.1.1. ACTIE 4.1.1.2. Betrekken van kinderen en jongeren in artistieke werking ACTIE 4.1.1.3. Vrijetijdsinvulling van uithuisgeplaatste kinderen en jongeren <hr/> OD 4.1.2. ACTIE 4.1.2.1. Kinderen en jongeren in kwetsbare situaties toeleiden naar vrijetijdsaanbod ACTIE 4.1.2.2. Vrijetijdsaanbod zichtbaar maken <hr/> OD 4.2.1. ACTIE 4.2.1.1. Samenwerkingen in buitenschoolse context stimuleren ACTIE 4.2.1.3. Bruggen bouwen tussen jeugdhulp, jeugdwerk en andere vrijetijdsactoren <hr/> OD 4.2.2 ACTIE 4.2.2.1. Aanbod culturele buitendiensten voor kinderen en jongeren	40 41 41 42 43 44 45

	ACTIE 4.2.2.2. Aandacht voor kinderen en jongeren in kwetsbare situaties in STEM-trajecten	46
	ACTIE 4.2.2.3. Aandacht voor kinderen en jongeren in kwetsbare situaties bij Kunstendag voor Kinderen	46
	ACTIE 4.2.2.4. Toegankelijkheid van sport optimaliseren	47
	ACTIE 4.2.2.5. Verbinding stimuleren tussen kinderen en jongeren van diverse herkomst en het jeugdwerk	48
	ACTIE 4.2.2.6. Inclusieve vrijetijdsbesteding van kinderen en jongeren met een handicap	49

PRIORITEIT 5: MEDIAWIJSHEID

Slotbeschouwingen VN-Comité 2019		Concrete acties JKP tussentijds rapport	Pg.
C. ALGEMENE BEGINSELEN (ARTT. 2, 3, 6 EN 12)			
Non-discriminatie			
16	(...) en roept de Verdragsstaat op om een omvattende strategie goed te keuren en uit te voeren om alle vormen van discriminatie aan te pakken en zijn inspanningen ter bestrijding van radicalisering van kinderen en haatspraak te versterken, ook ten aanzien van kinderen in kwetsbare situaties.:	OD 5.2.1. ACTIE 5.2.1.3. Opzetten van gerichte acties in het tegengaan van integriteitsschendingen via desinformatie, haatspraak, 'deepfake' en complottheorieën	58
H. ONDERWIJS, VRIJE TIJD EN CULTURELE ACTIVITEITEN (ART. 28, 29, 30 en 31)			
Onderwijs, met inbegrip van beroepsopleiding en -begeleiding			
39	Verwijzend naar subdoel 4.1 van de duurzame ontwikkelingsdoelstellingen dringt het Comité er bij de Verdragsstaat, op aan:		

g	De maatregelen ter bestrijding van pesterijen , waaronder cyberpesten, te versterken die preventie, mechanismen voor vroegtijdige opsporing, empowerment van kinderen en beroepsbeoefenaars, interventieprotocollen en geharmoniseerde richtlijnen voor het verzamelen van casusgerelateerde gegevens omvatten.	<p>OD 1.1.2. ACTIE 1.1.2.1. Uitbouw van een platform rond (cyber)pesten</p> <hr/> <p>OD 5.1.1. ACTIE 5.1.1.1. Ondersteuning scholen en leerkrachten op vlak van digitalisering</p> <hr/> <p>OD 5.2.1 ACTIE 5.2.1.1. Preventie en tegengaan van cyberpesten</p>	<p>14</p> <p>50</p> <p>56</p>
K. SAMENWERKING MET REGIONALE ORGANEN			
52	Het Comité beveelt aan dat de Verdragsstaat samenwerkt met de Raad van Europa bij de toepassing van het Verdrag en andere mensenrechteninstrumenten, zowel in de Verdragsstaat als in andere staten die lid zijn van de Raad.	<p>OD 5.1.2. ACTIE 5.1.2.3. Kinderrechten en digitale omgeving</p>	56